

Przewodnik po procedurach udzielania zamówień publicznych w Republice Czeskiej

**Urząd Zamówień Publicznych
2023**

Mateusz Posieczek

**Przewodnik
po procedurach udzielania
zamówień publicznych
w Republice Czeskiej**

Urząd Zamówień Publicznych

Warszawa 2023

Przewodnik po procedurach udzielania zamówień publicznych w Republice Czeskiej

Autor:

Mateusz Posieczek

Konsultacja:

Wojciech Pyziak

Wydawca:

Urząd Zamówień Publicznych

www.gov.pl/uzp

e-mail: uzp@uzp.gov.pl

ISBN: 978-83-88686-99-3

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1 WPROWADZENIE DO SYSTEMU PRAWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W REPUBLICIE CZESKIEJ 6

1.1. Podstawy prawne 7

1.1.1. Ustawa nr 134 z dnia 19 kwietnia 2016 r. o udzielaniu zamówień publicznych 7

1.1.2. Akty wykonawcze, decyzje Urzędu Ochrony Konkurencji i orzecznictwo 10

1.2. Zakres przedmiotowy 11

1.2.1. Zamówienie publiczne 11

1.2.2. Podział zamówień publicznych 12

1.2.2.1. Podział ze względu przedmiot zamówienia 12

1.2.2.2. Podział ze względu na wartość zamówienia 14

1.3. Zakres podmiotowy 16

1.3.1. Zamawiający 16

1.3.1.1. Pojęcie instytucji zamawiającej 17

1.3.1.2. Pojęcie zamawiającego subsydiowanego 17

1.3.1.3. Pojęcie zamawiającego sektorowego 17

1.3.1.4. Pojęcie zamawiającego dobrowolnego 19

1.3.1.5. Zamówienia wspólne i centralny zamawiający 19

1.3.1.5.1. Zamówienia wspólne 19

1.3.1.5.2. Centralny zamawiający 19

1.3.2. Uczestnicy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego 20

1.3.2.1. Pojęcie wykonawcy 20

1.3.2.2. Pojęcie uczestnika postępowania 21

1.3.2.3. Pojęcie wybranego wykonawcy 21

1.4. Organy odpowiedzialne za zamówienia publiczne 22

1.4.1. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej 22

1.4.2. Urząd Ochrony Konkurencji 23

ROZDZIAŁ 2 UDZIELANIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W REPUBLICIE CZESKIEJ 25

2.1. Zasady udzielania zamówień 26

2.1.1. Naczelne zasady systemowe 26

2.1.1.1. Zasada przejrzystości 28

2.1.1.2. Zasada proporcjonalności 28

2.1.1.3. Zasada równego traktowania wykonawców 29

2.1.1.4. Zasada zakazu dyskryminacji.....	30
2.1.1.5. Zasada zakazu dyskryminacji wykonawców zagranicznych	30
2.1.1.6. Zasada udzielania zamówień odpowiedzialnych społecznie	31
2.1.1.7. Zasada udzielania zamówień odpowiedzialnych środowiskowo	32
2.1.1.8. Zasada udzielania zamówień innowacyjnych.....	32
2.1.2. Zasada 3E	33
2.2 Warunki udziału w postępowaniu	34
2.2.1. Wprowadzenie	34
2.2.2. Kryteria kwalifikacji	36
2.2.2.1. Kryteria podstawowe	36
2.2.2.2. Kryteria specjalne	38
2.2.2.3. Możliwość niewykluczenia niekwalifikującego się uczestnika	39
2.2.2.4. Odnowienie podstawowej kwalifikowalności	40
2.2.2.5. Kompetencje zawodowe	41
2.2.2.6. Kwalifikacja ekonomiczna	42
2.2.2.7. Kwalifikacja techniczna	42
2.2.2.8. Wykazanie kwalifikacji za pośrednictwem innej osoby	44
2.2.2.9. Wykazanie kwalifikacji przez podmioty wspólnie ubiegające się o udzielenie zamówienia	44
2.2.2.10. Wykazanie kwalifikacji podwykonawcy	45
2.2.2.11. Jednolity Europejski Dokument Zamówienia.....	45
2.2.2.12. Prekwalifikacja.....	46
2.2.2.12.1. Wprowadzenie	46
2.2.2.12.2. Urzędowy wykaz kwalifikowanych wykonawców	46
2.2.2.12.3. System certyfikowanych wykonawców.....	47
2.2.3. Warunki techniczne określające przedmiot zamówienia	50
2.2.4. Warunki handlowe i inne warunki umowne.....	50
2.2.5. Szczególne warunki realizacji zamówienia publicznego	51
2.3. Procedury udzielania zamówień publicznych	52
2.3.1 Wprowadzenie	52
2.3.2. Procedury dla zamówień małej skali.....	55
2.3.3. Procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych	55
2.3.3.1. Wprowadzenie	55
2.3.3.2. Uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych..	56

2.3.4. Procedury dla zamówień o wartości powyżej progów unijnych	58
2.3.4.1. Wprowadzenie	58
2.3.4.2. Procedura otwarta	58
2.3.4.3. Procedura ograniczona	58
2.3.4.4. Procedura negocjacyjna z publikacją ogłoszenia	59
2.3.4.5. Procedura negocjacyjna bez publikacji ogłoszenia	60
2.3.4.6. Procedura z dialogiem konkurencyjnym	62
2.3.4.7. Partnerstwo innowacyjne	62
2.3.5. Procedura uproszczona.....	63
2.3.6. Tryb koncesyjny	64
2.3.7. Podsumowanie.....	64
ROZDZIAŁ 3 UBIEGANIE SIĘ O ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W REPUBLICIE CZESKIEJ W PRAKTYCE	66
3.1 Ubieganie się o zamówienia publiczne w Republice Czeskiej przez polskich wykonawców	67
3.2. Ogłoszenia o zamówieniu.....	69
3.2.1. Gdzie szukać ogłoszeń.....	69
3.2.1.1. Biuletyn zamówień publicznych	69
3.2.1.2. Profil zamawiającego	70
3.2.1.3. Platforma ROZZA	70
3.2.1.4. Dodatkowe informacje	70
3.2.2. Ogłoszenie o zamówieniu i jego elementy	71
3.3. Komunikacja zamawiających z wykonawcami	73
3.3.1. Ogólne zasady	73
3.3.2. Narzędzia elektroniczne.....	75
3.3.3. Krajowe Narzędzie Elektroniczne.....	76
3.4. Dokumentacja przetargowa	77
3.4.1. Wprowadzenie	77
3.4.2. Publikacja dokumentacji przetargowej.....	77
3.4.3. Zawartość dokumentacji przetargowej	78
3.4.4. Wyjaśnienie dokumentacji przetargowej	79
3.4.4.1. Wprowadzenie	79
3.4.4.2. Wyjaśnienia dotyczące dokumentacji przetargowej na wniosek wykonawcy	80

3.4.4.3. Wyjaśnienia dotyczące dokumentacji przetargowej z inicjatywy samego zamawiającego	81
3.4.5. Zmiana lub uzupełnienie dokumentacji przetargowej	82
3.4.6. Zaskarżenie dokumentacji przetargowej	83
3.5. Oferta	83
3.5.1. Zawartość oferty	83
3.5.2. Złożenie oferty	85
3.5.3. Terminy składania ofert	86
3.5.4. Okres związania ofertą.....	88
3.5.5. Otwarcie ofert.....	88
3.5.6. Analiza złożonych ofert	90
3.5.6.1. Weryfikacja spełniania warunków udziału w postępowaniu.....	90
3.5.6.1.1. Informacje ogólne.....	90
3.5.6.1.2. Wyjaśnienia i zmiany w zakresie kwalifikacji.....	91
3.5.6.1.3. Rażąco niska cena	92
3.5.6.2. Ocena ofert.....	93
3.5.6.2.1. Wprowadzenie.....	93
3.5.6.2.2. Kryteria oceny ofert.....	94
3.5.6.2.2.1. Kryteria cenowe	95
3.5.6.2.2.2. Kryteria pozacenowe	96
3.5.6.2.2.3. Kryteria niedopuszczalne	97
3.5.6.2.3. Przebieg czynności oceny ofert	98
3.5.6.2.4. Protokół z czynności oceny ofert.....	98
3.5.6.3. Zasada elastyczności kroków zamawiającego.....	99
3.5.7. Wybrany wykonawca	100
3.5.8. Zawiadomienie o wyborze wykonawcy	102
3.6. Zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego	103
3.6.1. Okresy blokujące.....	103
3.6.2. Zawarcie umowy	104
3.7. Środki ochrony prawnej	105
3.7.1. Wprowadzenie	105
3.7.2. Samokontrola zamawiającego	105
3.7.3. Środki odwoławcze	106
3.7.3.1. Sprzeciw	107

3.7.3.1.1. Informacje ogólne.....	107
3.7.3.1.2. Terminy wniesienia.....	107
3.7.3.1.3. Elementy sprzeciwu.....	108
3.7.3.1.4. Rozstrzygnięcie sprzeciwu	109
3.7.3.2. Skarga do Urzędu Ochrony Konkurencji	110
3.7.3.2.1. Informacje ogólne.....	110
3.7.3.2.2. Terminy wniesienia.....	111
3.7.3.2.3. Elementy skargi	112
3.7.3.2.4. Opłata	112
3.7.3.2.5. Rozstrzygnięcie skargi.....	113
3.7.3.2.6. Odwołanie od decyzji Urzędu.....	115
Bibliografia.....	117

ROZDZIAŁ 1
WPROWADZENIE DO SYSTEMU PRAWA ZAMÓWIEŃ
PUBLICZNYCH W REPUBLICE CZESKIEJ

1.1. Podstawy prawne¹

1.1.1. Ustawa nr 134 z dnia 19 kwietnia 2016 r. o udzielaniu zamówień publicznych

Podstawowym aktem prawnym regulującym procedury udzielania zamówień publicznych w Republice Czeskiej jest ustawa nr 134 z dnia 19 kwietnia 2016 r. o udzielaniu zamówień publicznych². Czwarta już w kolejności czeska ustawa dotycząca tej materii, która weszła w życie w dniu 1 października 2016 r., podobnie jak polska ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³ wdraża do krajowego porządku prawnego europejskie dyrektywy dotyczące udzielania zamówień publicznych⁴. Czeska ustawa wdraża ponadto unijną dyrektywę dotyczącą udzielania koncesji⁵.

Ustawa ZZVZ reguluje:

- a) zasady udzielania zamówień publicznych, w tym szczególne procedury poprzedzające ich udzielenie;
- b) obowiązki wykonawców związane z udziałem w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przy udzielaniu zamówień publicznych oraz w szczegółowych procedurach poprzedzających ich udzielenie;
- c) publikowanie informacji o zamówieniach publicznych;
- d) szczególne warunki fakturowania przy realizacji zamówień publicznych;
- e) szczególne przyczyny wypowiedzenia zobowiązań wynikających z umów o zamówienia publiczne;
- f) system informacji o zamówieniach publicznych;
- g) system kwalifikowanych wykonawców;
- h) system certyfikowanych wykonawców;
- i) nadzór nad przestrzeganiem ustawy ZZVZ.

¹ stan prawny na dzień 1 stycznia 2023 r.

² cz. *Zákon č. (číslo) 134/2016 ze dne 19. dubna 2016 o zadávání veřejných zakázek, Sb. (Sbírka zákonů) Částka 51/2016*, dalej jako: „ustawa ZZVZ”, „ZZVZ”, „czeska ustawa”

³ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm.), zwana dalej „ustawą Pzp”

⁴ dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 94 z 28.3.2014); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.Urz. UE L 94 z 28.3.2014); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 216 z 20.8.2009); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 93/37/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotycząca koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane; dyrektywa 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych (Dz.Urz. UE L 335 z 20.12.2007)

⁵ dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.Urz. UE L 94 z 28.3.2014)

Komentatorzy zwracają uwagę, że oprócz harmonizacji krajowego systemu zamówień publicznych z prawem unijnym, celem wprowadzenia aktualnej regulacji było również ustanowienie zasad, które zapobiegałyby korupcji, gwarantowały efektywne wydatkowanie środków publicznych, szybką realizację niezbędnych inwestycji publicznych oraz uczciwą konkurencję wśród wykonawców, zmierzając do dalszej redukcji wymagań administracyjnych w procesie udzielania zamówień publicznych, przy jednoczesnym zapewnieniu jego przejrzystości⁶.

W ustawie ZZVZ przyjęto nową systematykę, polegającą na płynnym przejściu od przepisów ogólnych do kwestii związanych z konkretnymi i szczegółowymi zagadnieniami proceduralnymi, wprowadzono nowe instytucje prawne, w tym nowe tryby postępowań, jak również liczne zmiany terminologiczne oraz uproszczenia, w celu ograniczenia nadmiernego formalizmu i kazuistyki i dające więcej swobody zamawiającym. Mimo że czeska ustawa nie jest aktem prawnym nadmiernie rozbudowanym (zawiera 279 paragrafów), to jednak zdaniem niektórych polskich autorów poruszanie się po niej dla wykonawców zagranicznych może być problematyczne, między innymi z powodu licznych odesłań zastosowanych w jej treści⁷.

Podstawowym aktem prawnym kompleksowo regulującym materię udzielania zamówień publicznych w Republice Czeskiej jest ustawa nr 134 z dnia 19 kwietnia 2016 r. o udzielaniu zamówień publicznych, która implementuje przepisy dyrektyw UE dotyczące udzielania zamówień i koncesji w państwach Unii Europejskiej.

Ustawa ZZVZ składa się z 15 części, które obejmują łącznie 279 przepisów oraz z 6 załączników:

I. Przepisy ogólne § 1 - § 32
(cz. <i>Obecná ustanovení</i>)
II. Podstawowe przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych §33 - § 51
(cz. <i>Základní ustanovení o zadávacích řízeních</i>)
III. Zamówienia o wartości poniżej progów unijnych § 52 - § 54
(cz. <i>Podlimitní režim</i>)
IV. Zamówienia o wartości powyżej progów unijnych § 55 - § 128
(cz. <i>Nadlimitní režim</i>)
V. Procedura uproszczona § 129
(cz. <i>Zjednodušený režim</i>)
VI. Procedury szczególne § 130 - § 150
(cz. <i>Zvláštní postupy</i>)

⁶ por. V. Podešva, L. Sommer, J. Votrubec, M. Flaškár, J. Harnach, J. Měkota, M. Janoušek, *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Zákon o registru smluv. Komentář*, Praha 2016, Wolters Kluwer, s. 32-33

⁷ por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej – praktyczny przewodnik*, Warszawa 2019, s. 70

VII.	Procedura udzielania zamówień sektorowych § 151 - § 173 (cz. <i>Postup pro zadávání sektorových veřejných zakázek</i>),
VIII.	Procedura udzielania koncesji § 174 - § 186 (cz. <i>Postup pro zadávání koncesí</i>),
IX.	Szczególne zasady udzielania zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa § 187 - § 209 (cz. <i>Zvláštní pravidla pro zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti</i>)
X.	Przepisy wspólne § 210 - § 223 (cz. <i>Společná ustanovení</i>)
XI.	System informacyjny o zamówieniach publicznych § 224 - § 232 (cz. <i>Informační systém o veřejných zakázkách</i>)
XII.	System certyfikowanych wykonawców § 233 - § 240 (cz. <i>Systém certifikovaných dodavatelů</i>)
XIII.	Ochrona przed nieprawidłowym postępowaniem zamawiającego § 241 - § 272 (cz. <i>Ochrana proti nesprávnému postupu zadavatele</i>)
XIV.	Przepisy przejściowe i końcowe § 273 - § 277 (cz. <i>Přechodná a závěrečná ustanovení</i>)
XV.	Wejście w życie ustawy § 279 (cz. <i>Účinnost</i>)
Załącznik nr 1. Wykaz produktów wojskowych zgodnie z § 28 lit. n) (cz. <i>Seznam vojenského materiálu podle § 28 písm. n)</i>)	
Załącznik nr 2. Wykaz usług, w odniesieniu do których zamawiający zgodnie z § 29 lit. n) nie jest zobowiązany do stosowania przepisów ustawy (cz. <i>Seznam služeb, které není zadavatel v souladu s § 29 písm. n) povinen zadávat podle zákona</i>) Wykaz czynności w odniesieniu do których zamawiający po spełnieniu warunków opisanych w § 29 lit. r) jest zobowiązany do stosowania przepisów ustawy (cz. <i>Seznam činností, které je zadavatel při naplnění § 29 písm. r) povinen zadávat podle zákona</i>)	
Załącznik nr 3. Kategorie przestępstw związane z wykazaniem podstawowych kryteriów kwalifikacji zgodnie z § 74 ust. 1 lit. a) (cz. <i>Trestné činy pro účely prokázání splnění základní způsobilosti podle § 74 odst. 1 písm. a)</i>)	
Załącznik nr 4. Wykaz usług społecznych i innych szczególnych usług w odniesieniu do których stosuje się procedurę uproszczoną zgodnie z § 129 (cz. <i>Seznam služeb, které se zadávají ve zjednodušeném režimu podle § 129</i>)	

Załącznik nr 5.

**Wykaz przepisów prawa zgodnie z § 152 ust. 2 lit. b)
(cz. *Seznam právních předpisů podle § 152 odst. 2 písm. b)*)**

Załącznik nr 6.

**Elementy ogłoszeń oraz zaproszeń do składania ofert zgodnie z przepisami § 53 ust. 1, § 58 ust. 3 i 5, § 61 ust. 5 i 11, § 68 ust. 4, § 69 ust. 6, 72 ust. 4, § 141 ust. 1
(cz. *Náležitosti výzev podle § 53 odst. 1, § 58 odst. 3 a 5, § 61 odst. 5 a 11, § 68 odst. 4, § 69 odst. 6, 72 odst. 4, § 141 odst. 1*)**

1.1.2. Akty wykonawcze, decyzje Urzędu Ochrony Konkurencji i orzecznictwo

Oprócz czeskiej ustawy o udzielaniu zamówień publicznych, przepisy mające istotne znaczenie dla systemu zamówień publicznych w Czechach zawarte są również w innych aktach prawnych, między innymi w aktach wykonawczych wydanych na jej podstawie, regulacjach dotyczących kwestii ochrony konkurencji, czy też rejestrów umów publicznych. Spośród najistotniejszych regulacji wymienić należy:

- Rozporządzenie Rządu nr 172/2016 Zbioru praw w sprawie ustalania limitów finansowych i kwot na potrzeby ustawy o udzielaniu zamówień publicznych (cz. *Nařízení vlády č. 172/2016 Sb o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek*);
- Rozporządzenie nr 168/2016 Zbioru praw, w sprawie publikacji formularzy dla celów ustawy o udzielaniu zamówień publicznych i wymagań co do profilu zamawiającego (cz. *Vyhláška č. 168/2016 Sb. o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele*);
- Rozporządzenie nr 169/2016 Zbioru praw w sprawie określenia zakresu dokumentacji dla zamówień publicznych na roboty budowlane oraz wykazu robót, dostaw i usług wraz z wykazem wymiarów (cz. *Vyhláška č. 169/2016 Sb. o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr*);
- Rozporządzenie nr 170/2016 Zbioru praw w sprawie określenia ryczałtowej kwoty kosztów postępowania w sprawie odwołania od czynności zamawiającego w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego (cz. *Vyhláška č. 170/2016 Sb. o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek*);
- Rozporządzenie nr 248/2016 Zbioru praw w sprawie treści wniosku o wydanie uprzedniej opinii w sprawie zawarcia umowy i zmiany zobowiązań umownych zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych (cz. *Vyhláška č. 248/2016 Sb. o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek*);
- Rozporządzenie nr 260/2016 Zbioru praw o ustanowieniu szczegółowych warunków dotyczących narzędzi elektronicznych, czynności elektronicznych przy udzielaniu

zamówień publicznych oraz certyfikatów zgodności (cz. *Vyhláška č. 260/2016 Sb. o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody*)⁸.

Z kolei praktykę stosowania czeskich przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych kształtują dorobek decyzyjny Urzędu Ochrony Konkurencji (cz. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*) oraz orzecznictwo czeskich sądów wskazanych do rozstrzygania sporów w obszarze zamówień, w tym zwłaszcza Naczelnego Sądu Administracyjnego (cz. *Nejvyšší správní soud*). Nie sposób pominąć także licznych opracowań w postaci rekomendacji, czy też metodyk właściwych organów administracji, które w dużym stopniu pomagają w interpretacji systemu zamówień publicznych, ze szczególnym wskazaniem na metodyki wydawane i publikowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej (cz. *Ministerstvo pro místní rozvoj*).

1.2. Zakres przedmiotowy

1.2.1. Zamówienie publiczne

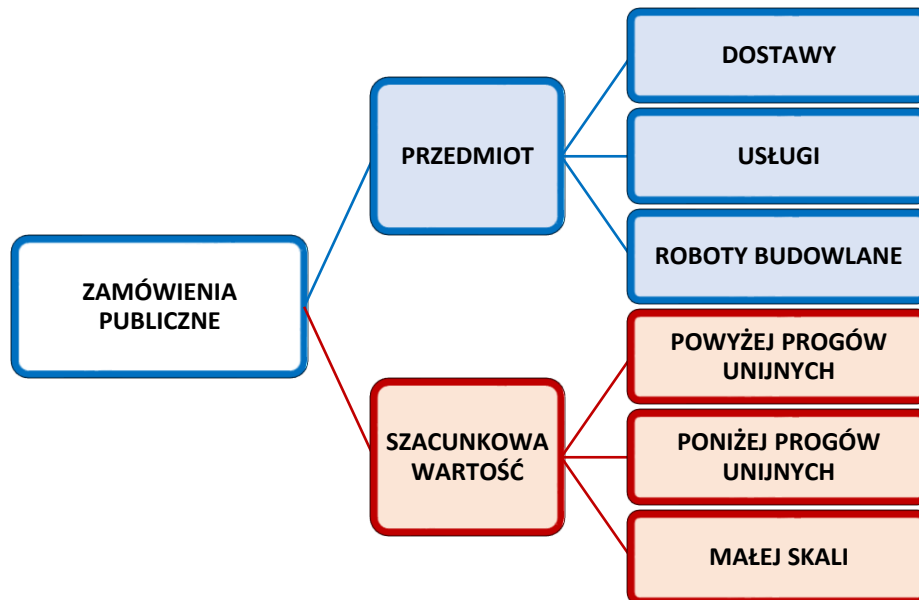
W czeskim prawie definicja zamówienia publicznego (cz. *veřejná zakázka*) jest szeroka i obejmuje zarówno zamówienia klasyczne na dostawy, usługi oraz roboty budowlane, jak również koncesje (cz. *koncese*) na usługi oraz koncesje na roboty budowlane (§ 2 ust. 2 ZZVZ). Definicja ta wynika z definicji *udzielenia zamówienia publicznego* (cz. *zadání veřejné zakázky*) zawartej w § 2 ust. 1 ustawy ZZVZ, zgodnie z którą udzieleniem zamówienia publicznego jest zawarcie umowy o charakterze odpłatnym między zamawiającym a wykonawcą, w wyniku której powstaje zobowiązanie wykonawcy do wykonania określonych dostaw, usług lub robót budowlanych. Podobnie jak w polskich regulacjach, zawarcie umowy o pracę lub innego podobnego stosunku albo umowy regulującej współpracę zamawiających jest nie jest uważane za udzielenie zamówienia publicznego. Zamówienia sektorowe są określane w prawie czeskim jako sektorowe zamówienia publiczne (cz. *sektorové veřejné zakázky*).

Zamówieniami publicznymi są zamówienia publiczne na dostawy towarów, usługi oraz roboty budowlane, jak również koncesje na usługi oraz koncesje na roboty budowlane.

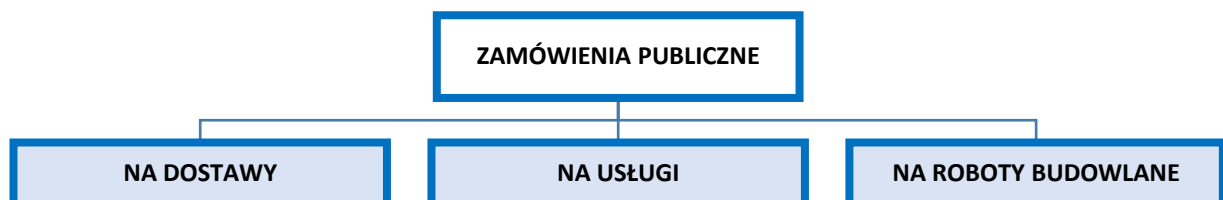
⁸ wszystkie wymienione akty prawne dostępne są na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji w zakładce *legislacja* pod adresem: <https://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejne-zakazky.html> (dostęp: 01.01.2023)

1.2.2. Podział zamówień publicznych

Zgodnie z podziałem przyjętym w prawie UE, czeski ustawodawca stosuje podział zamówień publicznych zarówno ze względu na ich przedmiot, jak i na szacunkową wartość zamówienia i określa dla nich odrębne reżimy prawne ich udzielania.

1.2.2.1. Podział ze względu przedmiot zamówienia

Zgodnie z treścią § 14 ZZVZ, wyróżnia się trzy rodzaje zamówień:

- 1) zamówienia publiczne na dostawy (cz. *veřejné zakázky na dodávky*) – ich przedmiotem jest nabycie rzeczy, zwierząt lub kontrolowanych sił przyrody, które może być realizowane przede wszystkim w formie zakupu, zakupu na raty, najmu lub dzierżawy, leasingu lub w inny sposób;
- 2) zamówienia publiczne na usługi (cz. *veřejné zakázky na služby*) – zostały zdefiniowane w sposób negatywny, ponieważ ustawa stanowi, że zamówieniami publicznymi na usługi są wszystkie zamówienia publiczne, niebędące zamówieniami publicznymi na roboty budowlane;

- 3) zamówienia publiczne na roboty budowlane (cz. *veřejné zakázky na stavební práce*) – ich przedmiotem jest wykonywanie wszelkich czynności związanych z robotami budowlanymi lub wykonanie powiązanych działań projektowych, jeżeli są one świadczone wraz z robotami budowlanymi. Na potrzeby tego rodzaju zamówień publicznych ZZVZ definiuje pojęcie roboty budowlanej jako *wyniku budowy lub prac inżynieryjno-budowlanych tworzącego jednolitą całość, która sama w sobie jest wystarczająca do pełnienia funkcji technicznej lub ekonomicznej.*

Niemniej jednak, sytuacja nie zawsze jest tak jednoznaczna, jak we wskazanym powyżej trójkątnym podziale. W praktyce zamawiający często udzielają zamówień publicznych, które obejmują zarówno nabycie określonych dostaw, jak i wykonanie wskazanych usług, w tym związanych z tymi dostawami, a nierzadko także robót budowlanych.

Czeski ustawodawca uregulował zasady udzielania takich zamówień w § 15 ustawy ZZVZ, zgodnie z którym do udzielania zamówienia stosuje się zasady właściwe dla tzw. *głównego przedmiotu zamówienia publicznego*. W przypadku gdy zamówienie publiczne obejmuje zarówno dostawy, jak i usługi, głównym przedmiotem zamówienia jest część o wyższej szacunkowej wartości. W przypadku, gdy częścią przedmiotu zamówienia są roboty budowlane główny przedmiot zamówienia ustala się zgodnie z podstawowym celem zamówienia publicznego.

Zamówienia mieszane natomiast, w rozumieniu § 32 ustawy ZZVZ oznaczają zamówienia, których część podlega obowiązkowi stosowania przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, a część takiemu obowiązkowi nie podlega.

Kolejnym podziałem ze względu na przedmiot zamówienia, wynikającym z unijnych dyrektyw dotyczących udzielania zamówień publicznych, istotnym ze względu na znaczące różnice właściwych dla nich procedur udzielania jest podział na:

- 1) zamówienia klasyczne;
- 2) zamówienia sektorowe (część VII ZZVZ);
- 3) zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa (część IX ZZVZ);
- 4) zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi poddane procedurze uproszczonej na podstawie § 129.

1.2.2.2. Podział ze względu na wartość zamówienia

Zasady szacowania wartości zamówienia określone zostały w § 16 ZZVZ. W myśl tego paragrafu szacunkową wartością zamówienia publicznego jest wyrażona w pieniądzu kwota płatności przewidywana przez zamawiającego za wykonanie zamówienia bez podatku od towarów i usług (cz. *daň z přidané hodnoty - DPH*). Ze względu na ustaloną przez zamawiającego wartość przedmiotu zamówienia ustawa wyróżnia następujące rodzaje zamówień:

- 1) zamówienia o wartości powyżej progów unijnych (cz. *nadlimitní veřejné zakázky*) – których wartość szacunkowa zamówienia jest równa lub przekracza wartość progów unijnych, czyli równowartość wyrażonych w koronach czeskich (CZK) kwot, od których uzależniony jest obowiązek przekazywania przez zamawiającego ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- 2) zamówienia o wartości poniżej progów unijnych (cz. *podlimitní veřejné zakázky*) – których wartość szacunkowa przekracza wartość zamówień małej skali, lecz jednocześnie jest niższa niż wyrażona w koronach czeskich (CZK) równowartość kwot, od których uzależniony jest obowiązek przekazywania przez zamawiającego ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- 3) zamówienia małej skali (cz. *veřejné zakázky malého rozsahu*) – których wartość jest równa lub niższa niż 2 000 000 CZK w przypadku zamówień na usługi lub dostawy lub 6 000 000 CZK w przypadku zamówień na roboty budowlane. Udzielając zamówienia małej skali zamawiający nie jest zobowiązany do wszczynania postępowania o udzielenie zamówienia w rozumieniu przepisów ustawy ZZVZ, niemniej wciąż zobligowany jest przestrzegać naczelných zasad systemu udzielania zamówień publicznych opisanych w § 6 ustawy.

Rodzaj zamawiającego	Rodzaj zamówienia	Wartości progowe (wyrażone w CZK bez VAT)		
		Zamówienia małej skali	Zamówienia o wartości poniżej progów	Zamówienia o wartości powyżej progów
Instytucje zamawiające	Dostawy i usługi	Do 2 000 000	Od 2 000 000,00 do 3 653 000,00	Ponad 3 653 000,00
	Roboty budowlane	Do 6 000 000	Od 6 000 000,00 do 140 448 000,00	Ponad 140 448 000,00
Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki budżetowe oraz inne osoby prawne	Dostawy i usługi	Do 2 000 000	Od 2 000 000,00 do 5 610 000,00	Ponad 5 610 000,00
	Roboty budowlane	Do 6 000 000	Od 6 000 000,00 do 140 448 000,00	Ponad 140 448 000,00
Zamawiający sektorowi	Dostawy i usługi	<i>Brak obowiązku stosowania ustawy ZZVZ</i>		Ponad 11 247 000,00
	Roboty budowlane			Ponad 140 448 000,00

Źródło: Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1952 z dnia 10 listopada 2021 r. zmieniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w odniesieniu do progów dotyczących zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane oraz konkursów, Dz. Urz. UE L 398 z 11.11.2021, s. 23 oraz Rozporządzenie Rządu nr 475/2021 Zbioru praw, zmieniające Rozporządzenie Rządu nr 172/2016 Zbioru praw w sprawie ustalania limitów finansowych i kwot na potrzeby ustawy o udzielaniu zamówień publicznych ze zmianami, dostępne pod adresem: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-475> (dostęp: 01.01.2023)

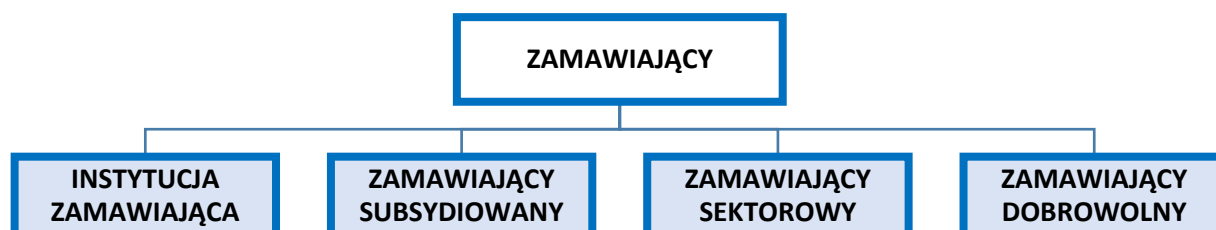
Czeski ustawodawca kładzie duży nacisk na prawidłowe oszacowanie wartości przedmiotu zamówienia i co za tym idzie, na wybór odpowiedniego reżimu prawnego dla prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia. Zaniżenie szacunkowej wartości zamówienia niezależnie od tego, czy dokonane zostało świadomie lub nie, a w rezultacie wybór niewłaściwego reżimu prawnego, może skutkować nie tylko nałożeniem na zamawiającego wysokiej grzywny, ale także orzeczeniem zakazu wykonywania takiej umowy (z konsekwencją jego bezwzględnej nieważności)⁹.

1.3. Zakres podmiotowy

1.3.1. Zamawiający

Zamawiający (cz. *zadavatel*) jest kluczową postacią postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, gdyż określa czego i w jaki sposób będzie żądał w celem zaspokojenia swoich potrzeb, tym samym faktycznie określa cały charakter zamówienia publicznego. W przeciwieństwie do innych podmiotów ma ograniczoną swobodę dokonywania czynności oraz zawierania umów, ponieważ musi zawsze respektować przepisy prawa, konsekwentnie uwzględniać skutki wybranego przez siebie postępowania na danym rynku i dbać o to, by jego postępowanie oraz dokonywane przez niego czynności nadmiernie nie ograniczały swobodnej konkurencji¹⁰.

ZZVZ w treści § 4 wymienia w sposób wyraźny trzy główne kategorie zamawiających, mianowicie: instytucję zamawiającą (cz. *veřejný zadavatel*), zamawiającego subsydiowanego (cz. *dotovaný zadavatel*) oraz zamawiającego sektorowego (cz. *sektorový zadavatel*). Ponadto, wyjaśniając pojęcie zamawiającego czeski prawodawca wskazuje także na istnienie tzw. zamawiającego dobrowolnego (cz. *dobrovolný zadavatel*). Przytoczony w tym miejscu podział ma istotne znaczenie z punktu widzenia praktyki udzielania zamówień publicznych, ponieważ na gruncie obowiązujących regulacji, w zależności od tego przez którego z wymienionych wyżej zamawiających zostaje wszczęte postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, dostępne są określone tryby udzielenia zamówienia oraz zmieniają się przepisy dotyczące głównie kwestii proceduralnych takich jak np. ustawowe terminy na dokonanie określonych czynności.

⁹ por. ÚOHS, *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek / 1 díl*, s. 42, publikacja dostępna pod adresem: https://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2019/Infolist_2019_02.pdf (dostęp: 01.01.2023)

¹⁰ por. *Ibidem*, s. 5

1.3.1.1. Pojęcie instytucji zamawiającej

Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 ZZVZ do kategorii instytucji zamawiających należą:

- 1) Czeska Republika, przy czym jej jednostki organizacyjne traktuje się jak samodzielnych zamawiających;
- 2) Czeski Bank Narodowy;
- 3) państwowe jednostki budżetowe (cz. *státní příspěvková organizace*);
- 4) jednostki samorządu terytorialnego (cz. *územne samosprávne celky*) i ich jednostki budżetowe; oraz
- 5) inne osoby prawne (podmioty prawa publicznego) pod warunkiem, że spełniają niżej wymienione cechy:
 - a) zostały utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, niemających charakteru przemysłowego ani handlowego;
 - b) są finansowane w przeważającej części przez zamawiającego publicznego lub zamawiający publiczny może wywierać na nie decydujący wpływ lub powołuje albo wybiera więcej niż połowę członków ich organów statutowych lub nadzorczych.

1.3.1.2. Pojęcie zamawiającego subsydiowanego

Zgodnie z § 4 ZZVZ zamawiającym subsydiowanym jest osoba fizyczna lub prawna, która przy udzielaniu zamówienia publicznego o wartości powyżej progów unijnych albo zamówienia o wartości poniżej tych progów korzysta z ponad 200 000 000 CZK albo zamówienie jest finansowane w ponad 50% ze środków finansowych pochodzących z budżetu którejś z czeskich instytucji zamawiających albo z budżetu Unii Europejskiej lub budżetu innego państwa z wyłączeniem przypadków, gdy zamówienie jest wykonywane poza obszarem UE)¹¹.

1.3.1.3. Pojęcie zamawiającego sektorowego

Czeski ustawodawca na gruncie ZZVZ nie definiuje wprost pojęcia *zamawiającego sektorowego*, lecz wskazuje go w § 4 ust. 3 ZZVZ przez odesłanie do definicji sektorowego zamówienia publicznego (cz. *sektorová veřejná zakázka*) zawartej w przepisach § 151 ZZVZ. Zgodnie z tymi przepisami sektorowe zamówienie publiczne to zamówienie publiczne udzielane przez instytucję zamawiającą w celu wykonywania działalności sektorowej, jak również zamówienie publiczne udzielane w celu wykonywania działalności sektorowej przez inny podmiot w przypadkach, gdy:

- ten podmiot wykonuje działalność sektorową na podstawie szczególnego lub wyłącznego prawa; lub
- instytucja zamawiająca może bezpośrednio lub pośrednio wywierać dominujący wpływ na tę osobę.

¹¹ por. D. Dvořák, T. Machurek, P. Novotný, M. Šebesta, *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář*, Praha, C. H. Beck, 2017, s. 25

Część VII ustawy ZZVZ precyzuje jakie rodzaje działalności należą do działalności sektorowej w rozumieniu obowiązujących przepisów (odpowiednio jak na gruncie dyrektywy 2014/25/UE), jak również zawiera szczegółowe regulacje odnośnie zasad, procedur udzielania sektorowych zamówień publicznych. Zgodnie z § 153 ZZVZ działalność sektorowa podlegająca procedurze określonej w części VII ZZVZ obejmuje następujące rodzaje działalności w obszarze sektorów:

- gazowego: udostępnienie lub eksploatacja systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego, gazociągu w związku z wytwarzaniem, przesyłem lub dystrybucją gazu, lub dostarczanie gazu do systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego, gazociągu produkcyjnego;
- ciepłownictwa: dostarczania lub eksploatacji systemu zaopatrzenia w energię cieplną w związku z wytwarzaniem i dystrybucją energii cieplnej, lub dostarczanie energii cieplnej w systemie zaopatrzenia w energię cieplną;
- energii elektrycznej: udostępniania lub eksploatacji systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego w związku z wytwarzaniem, przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, lub dostarczanie energii elektrycznej do systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego;
- gospodarki wodnej: zapewnienie lub eksploatacja sieci, lub zaopatrzenia w wodę pitną do sieci wodociągowej oraz przedsięwzięcia gospodarki wodnej, melioracji lub melioracji gruntów, lub odprowadzanie ścieków do kanalizacji lub oczyszczanie i oczyszczanie ścieków;
- transportu: udostępnianie lub eksploatacja sieci przeznaczonych do świadczenia usług ludności w zakresie transportu kolejowego, tramwajowego, trolejbusowego, autobusowego lub kolei linowych;
- portów wodnych i lotniczych: użytkowania terytorium na potrzeby obsługi portów lotniczych dla przewoźników lotniczych lub portów, nabrzeży lub punktów przeładunkowych dla przewoźników morskich oraz przewoźników na śródlądowych drogach wodnych;
- usług pocztowych: polegających na wypełnianiu, sortowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu przesyłek pocztowych, niezależnie od tego, czy są to usługi podstawowe czy nie (przesyłka pocztowa oznacza przesyłkę zaadresowaną bez względu na jej wagę lub wartość);
- usług niepocztowych, jeżeli usługi te są świadczone przez osobę świadczącą którąkolwiek z usług pocztowych, tzn. usług bezpośrednio związanych z usługami pocztowymi, w tym usług poprzedzających nadanie, a także usług następujących po nadaniu przesyłki pocztowej, w szczególności usług zarządzania nadawcą lub adresatem pocztowym lub innych usług związanych z przesyłkami niewymienionymi, w szczególności wówczas bezadresowych przesyłek reklamowych;
- wydobywczym ropy naftowej i gazu oraz poszukiwania i wydobycia węgla kamiennego i innych paliw stałych.

1.3.1.4. Pojęcie zamawiającego dobrowolnego

Czeska ustawa nie zawiera szczególnej nazwy dla zamawiającego określonego w § 4 ust. 4 i 5 ZZVZ. W przepisach tych został określony obowiązek dla podmiotów, w tym instytucji zamawiających, zamawiających subsydiowanych oraz sektorowych, w przypadku wszczęcia przez nich postępowania przetargowego zgodnie z procedurami ustawy ZZVZ mimo formalnego braku takiego obowiązku, do kontynuowania stosowania postanowień ustawy ZZVZ w ramach udzielania tego zamówienia.

Do tej kategorii, zgodnie z treścią § 4 ust. 5 trzeba zaliczyć więc również każdą inną osobę niż instytucja zamawiająca albo zamawiający subsydiowany lub sektorowy, która wszczęła postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, nawet jeśli nie jest do tego formalnie zobligowana. Wówczas taka osoba z mocy prawa staje się zamawiającym w rozumieniu ustawy i w związku z tym zobowiązana jest do przestrzegania regulacji ustawowych w odniesieniu do wszczętej procedury aż do czasu jej zakończenia. Dobrowolnym zamawiającym może być w szczególności osoba niespełniająca przesłanek do uznania ją za zamawiającego subsydiowanego, która otrzymuje określone dofinansowanie a postępowanie o udzielenie zamówienia w reżimie prawnym ZZVZ jest zalecane lub bezpośrednio narzucane przez organy finansujące¹².

1.3.1.5. Zamówienia wspólne i centralny zamawiający

1.3.1.5.1. Zamówienia wspólne

Czescy zamawiający mają ponadto możliwość wspólnego udzielenia zamówienia publicznego, w tym również z podmiotami, które nie są objęte zakresem podmiotowym ustawy ZZVZ. Warunkiem koniecznym dla takiego wspólnego udzielenia zamówienia publicznego przez kilku zamawiających jest zawarcie umowy pisemnej, która ureguluje ich wzajemne prawa i obowiązki związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia oraz określi sposób postępowania zamawiających w stosunku do osób trzecich. Ustawa dopuszcza również możliwość wspólnego udzielania zamówień publicznych z zamawiającymi z różnych państw członkowskich. W takim przypadku zamówienie może być udzielane zgodnie z prawem państwa właściwego dla jednego z tych zamawiających, określonego, bądź to w umowie międzynarodowej lub na podstawie porozumienia umawiających się zamawiających. Gdy zamówienia udziela podmiot wspólnie założony lub ustanowiony przez zamawiających z różnych państw członkowskich, zamawiający mogą umówić się, że prawem właściwym do udzielania zamówień przez taki podmiot będzie prawo właściwe dla siedziby tego podmiotu lub dla państwa prowadzenia działalności.

1.3.1.5.2. Centralny zamawiający

W czeskim systemie prawa dotyczącego udzielania zamówień publicznych funkcjonuje instytucja centralnego zamawiającego (cz. *centrální zadavatel*). W rozumieniu przepisów

¹² por. *Ibidem*, s. 25

§ 9 ustawy ZZVZ centralnym zamawiającym może być instytucja zamawiająca lub zamawiający sektorowy, udzielający zamówień scentralizowanych, przybierających zasadniczo dwie formy. Po pierwsze, centralny zamawiający może nabywać dostawy lub usługi w drodze procedury przetargowej albo procedur szczególnych, aby następnie przekazać je jednemu lub większej liczbie zamawiających po cenie nie wyższej niż cena, po której je nabył. W drugim zaś przypadku, jeden lub większa liczba zamawiających w drodze procedury przetargowej lub procedur szczególnych ma możliwość nabywania od centralnego zamawiającego dostaw, usług lub robót budowlanych.

Zamawiającym jest podmiot wskazany w ustawie ZZVZ, zobowiązany do przestrzegania jej regulacji prawnych w procesie udzielania zamówienia publicznego. Czeska ustawa wyróżnia trzy główne rodzaje zamawiających, tj. zamawiającego publicznego, zamawiającego subsydiowanego oraz zamawiającego sektorowego. Za zamawiającego w czeskim systemie uznaje się także inną osobę, która pomimo braku istnienia takiego obowiązku, dobrowolnie wszczęła postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego.

1.3.2. Uczestnicy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

W czeskiej procedurze udzielania zamówień publicznych stosuje się inne określenia dla uczestników postępowania o udzielenie zamówienia (cz. *účastník zadávacího řízení*) w zależności od etapu postępowania. Przysługują im w związku z tym odmienne instrumenty prawne.

1.3.2.1. Pojęcie wykonawcy

Wykonawcą (cz. *dodavatel*) na gruncie ustawy ZZVZ (regulacja § 5) jest osoba fizyczna lub prawna, która oferuje dostawy, usługi lub roboty budowlane samodzielnie lub z innymi lub innymi wykonawcami łącznie.

Przepis stanowi ponadto, że wykonawcą jest również oddział przedsiębiorstwa oraz że w takim przypadku siedzibą wykonawcy jest siedziba oddziału przedsiębiorstwa. Celem wprowadzenia tej regulacji prawnej było przede wszystkim uproszczenie procesu przygotowania oferty dla wykonawców mających siedzibę poza Republiką Czeską oraz jednoczesne zapewnienie, że wybrana forma prawna wykonawcy nie będzie powodem dyskryminacji w sensie uniemożliwienia udziału w postępowaniu przetargowym. W praktyce jednak regulacja ta wywołuje wiele sporów interpretacyjnych, zwłaszcza w kontekście możliwości jednoczesnego składania dwóch ofert przetargowych przez przedsiębiorstwo oraz jego oddział, czy też przez

kilka różnych oddziałów tego samego przedsiębiorstwa¹³. Większość przedstawicieli czeskiej doktryny stoi na stanowisku, że na podstawie omawianego przepisu oddział przedsiębiorstwa jest uprawniony do złożenia oferty, a zamawiający jest zobowiązany do przyjęcia takiej oferty, ale ostatecznie tylko i wyłącznie samodzielny podmiot prawny (osoba fizyczna lub prawna, innymi słowy *spółka-matka*), nie zaś jego oddział lub filia, może być nosicielem praw i obowiązków wykonawcy, tudzież uczestnika postępowania przetargowego, jak również potencjalnej umowy o wykonanie zamówienia publicznego¹⁴.

1.3.2.2. Pojęcie uczestnika postępowania

Zgodnie z treścią § 47 ZZVZ wykonawca staje się uczestnikiem postępowania o udzielenie zamówienia w momencie:

- wyrażenia zainteresowania zamówieniem publicznym (w jakiegokolwiek formie w procedurze ograniczonej wszczętej wstępnym ogłoszeniem informacyjnym lub w formie pisemnej w procedurze uproszczonej); lub
- poprzez złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu (w procedurze ograniczonej, w procedurze negocjacyjnej z ogłoszeniem); lub
- poprzez złożenie oferty (w procedurze otwartej); lub
- poprzez podjęcie negocjacji z zamawiającym (w procedurze negocjacyjnej bez ogłoszenia, w dialogu konkurencyjnym).

Uczestnik postępowania traci zaś swój status z chwilą ostatecznego wykluczenia z postępowania, w wyniku dobrowolnej rezygnacji z udziału w postępowaniu poza okresem związania ofertą oraz z chwilą bezskutecznego upływu terminu na złożenie oferty.

1.3.2.3. Pojęcie wybranego wykonawcy

Na gruncie ustawy ZZVZ czeski prawodawca operuje również pojęciem wybranego wykonawcy (cz. *vybraný dodavatel*). Wybrany wykonawcą jest wykonawca, który został wybrany przez zamawiającego do zawarcia umowy o wykonanie zamówienia publicznego, czyli zwycięzca postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Wykonawcą zamówienia publicznego jest osoba fizyczna lub prawna lub więcej niż jedna z tych osób łącznie, jak również oddział przedsiębiorstwa, która oferuje dostawy, usługi lub roboty budowlane. Natomiast z momentem złożenia oferty wykonawca staje się uczestnikiem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w trakcie którego ma szansę zostać wybranym wykonawcą.

¹³ por. P. Bláha, *Významné změny nového zákona o zadávání veřejných zakázek*, Deník veřejné správy, 07.02.2017, <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6728714> (dostęp: 01.01.2023)

¹⁴ por. V Kuklíková, D. Dvořák, *Účast pobočky závodu v zadávacím řízení dle ZZVZ*, epravo.cz, 11.05.2018, <https://www.epravo.cz/top/clanky/ucast-pobocky-zavodu-v-zadavacim-rizeni-dle-zzvz-107522.html> (dostęp: 01.01.2023)

1.4. Organy odpowiedzialne za zamówienia publiczne

W Czeskiej Republice głównymi instytucjami właściwymi w sprawach funkcjonowania systemu zamówień publicznych są Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej (cz. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*, dalej też: ministerstwo) oraz Urząd Ochrony Konkurencji (cz. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*, dalej też „ÚOHS” lub Urząd).

1.4.1. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego odpowiada za politykę państwa w zakresie zamówień publicznych oraz partnerstwa publiczno-prywatnego. Do działań tego ministerstwa należy między innymi podejmowanie zarówno inicjatyw legislacyjnych w odniesieniu do przepisów dotyczących zamówień publicznych i zapewnienie ich zgodności z regulacjami prawa unijnego oraz wspomaganie prawidłowego stosowania tych przepisów, jak również prowadzenie wszelkiego rodzaju działań informacyjnych i szkoleniowych dla zamawiających i wykonawców. Ministerstwo przekazuje uczestnikom rynku zamówień publicznych praktyczne wskazówki i wytyczne w zakresie prowadzenia przetargów tak, aby proces udzielania zamówień publicznych prowadził do przejrzystego, efektywnego i niedyskryminacyjnego wydatkowania środków publicznych¹⁵.

Ministerstwo prowadzi internetowy portal dla zamawiających i wykonawców dotyczący zamówień publicznych¹⁶ (cz. *Portál o veřejných zakázkách*), na którym zamieszczane są aktualne akty prawne prawa krajowego i unijnego, metodyki, wytyczne i interpretacje dotyczące zamówień publicznych oraz prowadzi Krajową Infrastrukturę Elektronicznych Zamówień Publicznych (cz. *Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek – NIPEZ*), który skupia systemy udostępniające usługi od publikowania informacji do narzędzi komunikacji elektronicznej pomiędzy zamawiającym a wykonawcą. Niektóre z systemów NIPEZ są zarządzane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, inne są zarządzane przez prywatnych dostawców.

Co istotne, ministerstwo administruje także systemem informacyjnym o zamówieniach publicznych¹⁷ (cz. *Informační systém o veřejných zakázkách*), którego integralną częścią są w szczególności Biuletyn zamówień publicznych (cz. *věstník veřejných zakázek*), urzędowy wykaz kwalifikowanych wykonawców (cz. *seznam kvalifikovaných dodavatelů*), systemy certyfikowanych wykonawców (cz. *systém certifikovaných dodavatelů*), jak również baza danych statystycznych dotyczących udzielanych zamówień publicznych.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego udostępnia od sierpnia 2014 r. Krajowe Narzędzie Elektroniczne (cz. *Národní elektronický nástroj – NEN*)¹⁸, który jest rozbudowanym

¹⁵ zob. informacje zawarte na oficjalnej stronie ministerstwa dostępne pod adresem: <https://www.mmr.cz/en/ministerstvo/public-procurement-and-ppp> (dostęp: 01.01.2023)

¹⁶ zob. <https://portal-vz.cz/> (dostęp: 01.01.2023)

¹⁷ zob. <https://skd.nipez.cz/ISVZ/Podpora/ISVZ.aspx> (dostęp: 01.01.2023)

¹⁸ zob. <https://nen.nipez.cz/en/> (dostęp: 01.01.2023)

instrumentem elektronicznym służącym administracji i udzielaniu zamówień publicznych oraz koncesji. NEN wspiera wszelkie rodzaje elektronicznej, od rejestracji procedur przetargowych do procedur w pełni elektronicznych. Jednocześnie wspiera też działalność planowania, dlatego może być stosowany w długoterminowych projektach inwestycyjnych.

1.4.2. Úřad Ochrany Konkurencji

Úřad Ochrany Konkurencji jest centralnym organem administracji państwowej Republiki Czeskiej, właściwym w sprawach ochrony konkurencji, nadzoru nad udzielaniem zamówień publicznych, monitorowania i koordynacji pomocy publicznej, kontroli nad nadużyciami znaczącej pozycji rynkowej oraz wykonania ustawy o systemie płatności. Úřadem kieruje Prezes, powoływany przez Prezydenta Republiki na sześcioletnią kadencję. Na podstawie przepisu § 248 ust. 1 ustawy ZZVZ, ÚOHS nadzoruje zgodność udzielania zamówień publicznych z przepisami prawa zamówień publicznych.

Úřad nadzoruje zamówienia publiczne i koncesje poprzez kontrolę działalności uczestników rynku zamówień publicznych oraz aktywne uczestnictwo w tworzeniu i zmianie już obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych i koncesji. Przede wszystkim Úřad kontroluje zgodność z prawem czynności zamawiających, celem zapewnienia przestrzegania naczelných zasad udzielania zamówień publicznych. Jest również organem odwoławczym od decyzji zamawiającego.

Úřad Ochrany Konkurencji nie tylko nadzoruje przestrzeganie czeskiej ustawy o zamówieniach publicznych przez podmioty objęte zakresem jej stosowania, lecz także prowadzi szeroką działalność informacyjną w zakresie zamówień publicznych¹⁹, oraz współpracuje z Komisją Europejską²⁰. Decyzje Úřadu w sprawach dotyczących udzielania zamówień publicznych są publikowane na stronie internetowej Úřadu²¹.

¹⁹ zob. informacje zawarte na oficjalnej stronie úřadu dostępne pod adresem <https://www.uohs.cz/en/public-procurement/guidelines-and-opinions.html>; <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost.html> (dostęp: 01.01.2023)

²⁰ zob. informacje zawarte na oficjalnej stronie úřadu dostępne pod adresem: <https://www.uohs.cz/en/public-procurement/international-cooperation.html> (dostęp: 01.01.2023)

²¹ zob. informacje zawarte na oficjalnej stronie úřadu dostępne pod adresem <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti.html> (dostęp: 01.01.2023)

**Organy odpowiedzialne za zamówienia
publiczne w Republice Czeskiej**

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Dane teleadresowe:

**Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1
Česká republika**

**Strona internetowa
(dostępna także w języku angielskim):
<https://www.mmr.cz/cs/uvod>**

E-mail: info@mmr.cz

**Telefon (centrum informacyjne):
+420 224 861 282, +420 224 861 138**

Urząd Ochrony Konkurencji

Dane teleadresowe:

**Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
třída Kpt. Jaroše 7
604 55 Brno
Česká republika**

**Strona internetowa
(dostępna także w języku angielskim):
<https://www.uohs.cz/cs/uvodni-stranka.html>**

E-mail: posta@uohs.cz

Telefon (centrala): +420 542 167 111

ROZDZIAŁ 2
UDZIELANIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
W REPUBLICIE CZESKIEJ

2.1. Zasady udzielania zamówień

2.1.1. Naczelne zasady systemowe

Przepisem który odgrywa kluczową rolę w systemie czeskiego prawa udzielania zamówień publicznych jest § 6 ustawy ZZVZ, ponieważ ustanawia główne, ogólne zasady, których zamawiający zobowiązany jest przestrzegać we wszystkich czynnościach związanych z przygotowaniem i udzieleniem zamówienia publicznego. Określone w tym paragrafie zasady to: zasada przejrzystości, zasada proporcjonalności, zasada równego traktowania wykonawców, zasada niedyskryminacji i zasada udzielania zamówień odpowiedzialnych społecznie, środowiskowo i innowacyjnych. Co więcej, te naczelnne zasady znajdują zastosowanie również w sytuacji, gdy zamawiający nie jest zobligowany do przeprowadzenia postępowania w reżimie ustawy ZZVZ, tj. w przypadku udzielania zamówienia małej skali. Natomiast interpretacja oraz rozumienie naczelnnych zasad wynika przede wszystkim z orzecznictwa, które, co zgodnie podkreślają autorzy, jest zbieżne zarówno z rozumieniem prezentowanym przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jak również z polską judykaturą²².

Czeska doktryna stoi na stanowisku, że celem postępowania o udzielenie zamówienia jest ograniczenie kręgu potencjalnych wykonawców na potrzeby realizacji zamówienia, a następnie wybór odpowiedniego wykonawcy, z którym zostanie zawarta umowa o wykonanie zamówienia publicznego. Takie ograniczenie odbywa się poprzez określenie warunków kwalifikacji wykonawców, ustalenie specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz ocenę złożonych ofert na podstawie wcześniej ustalonych kryteriów oceny. Wszystkie powyższe elementy muszą zostać określone przez zamawiającego w taki sposób, aby nie doszło do niezgodnego z prawem ograniczenia konkurencji²³.

²² por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, op. cit., s. 26

²³ por. V. Podešva, L. Sommer, J. Votrubec, M. Flaškár, J. Harnach, J. Měkota, M. Janoušek, *Zákon...*, op. cit., s.31

Mają temu służyć w szczególności zasady przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania wykonawców oraz zakazu dyskryminacji. Zasady te wywodzą się wprost z dyrektyw unijnych dotyczących udzielania zamówień, transponowanych przez czeską ustawę. Powyższe zasady zostały doprecyzowane zakazem ograniczania udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia wykonawcom, którzy mają siedzibę w państwach UE, w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz w Konfederacji Szwajcarskiej, a także w państwach, które zawarły umowy międzynarodowe z Republiką Czeską lub Unią Europejską, gwarantujące dostęp wykonawców z tych państw do określonych zamówień publicznych, co ma służyć wzmocnieniu i rozszerzeniu współpracy międzynarodowej oraz otwarciu czeskiego rynku zamówień na podmioty zagraniczne.

Warto zwrócić uwagę na nową w tym katalogu, obowiązującą bowiem od 1 stycznia 2021 r., zasadę ustanowioną w § 6 ust. 4 ZZVZ udzielania zamówień odpowiedzialnych (zrównoważonych), tzn. zamówień odpowiedzialnych społecznie, odpowiedzialnych środowiskowo oraz innowacyjnych, o ile jest to możliwe ze względu na charakter oraz cel zamówienia. Trzeba zauważyć, że te tzw. *odpowiedzialne zamówienia* nie są same w sobie pojęciem nowym w prawie czeskim, gdyż już wcześniej było możliwe uwzględnianie kwestii zrównoważonego rozwoju przy udzielaniu zamówień publicznych, jako rozwiązanie opcjonalne dla wybranych zamawiających. Jednakże wraz z wejściem w życie tej nowelizacji uwzględnianie wskazanych aspektów stało się obowiązkiem wiążącym wszystkich zamawiających, na równi z pozostałymi naczelnymi zasadami, o czym świadczy fakt umieszczenia omawianych trzech zasad przez ustawodawcę właśnie w § 6 ustawy ZZVZ²⁴.

Utrwalone orzecznictwo czeskich sądów potwierdza, że obowiązek przestrzegania powyższych zasad znajduje zastosowanie do całości obszaru regulacji ustawy ZZVZ, podkreślając jednocześnie, że zasada transparentności wykracza poza ramy postępowania o udzielenie zamówienia, obowiązując również etap po zakończeniu postępowania, co wyraża się w odpowiednim dostępie do informacji o udzielonych zamówieniach. Jako że 90% skarg na decyzje i czynności czeskich zamawiających opartych jest na naruszeniach wymienionych wyżej podstawowych zasad systemu zamówień publicznych²⁵, zasadnym będzie w tym miejscu opisać pokrótce każdą z nich, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich praktyczny wymiar w funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych naszych południowych sąsiadów.

Do naczelných zásad systémových według § 6 ustawy ZZVZ zaliczamy: zásadu przejrzystości, zásadu proporcjonalności, zásadu rovného traktování vykonávčův, zásadu zakazu dyskrymináci, zásadu zakazu dyskrymináci vykonávčův zahraničnych oraz zásadu udělování zamówěních odpovědných společně, środowiskowo i zamówěních innowacyjnych.

²⁴ por. M. Kučerka, A. Hourová, *Odpovědné veřejné zadávání – nové zásady v § 6 ZZVZ a praktické příklady opatření sociálně odpovědného zadávání*, epravo.cz, 19.05.2021,

<https://www.epravo.cz/top/clanky/odpovedne-verejne-zadavani-nove-zasady-v-6-zzvz-a-prakticke-priklady-opatreni-socialne-odpovedneho-zadavani-113001.html> (dostęp: 01.01.2023)

²⁵ por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, op. cit., s. 65

2.1.1.1. Zasada przejrzystości

Z praktycznego punktu widzenia zasada przejrzystości oznacza przede wszystkim obowiązek transparentnego i zrozumiałego przekazywania informacji o zamówieniu publicznym za pomocą dokumentacji przetargowej, rzetelnego wypełniania przez zamawiającego ciężących na nim obowiązków publikacyjnych oraz obowiązków w zakresie przechowywania dokumentacji zamówienia publicznego. Wszystkie działania zamawiającego powinny być transparentne, możliwe do przesłedzenia i skontrolowania, tak aby nie budziły wątpliwości co do tego, jaki był prawdziwy motyw poszczególnych działań i czynności dokonywanych przez zamawiającego²⁶. Nadrzędnym celem tej zasady jest bowiem postrzeganie procedury udzielenia zamówienia publicznego, zwłaszcza z punktu widzenia wykonawców, jako czytelnej i przewidywalnej, a także, aby mogła ona podlegać skutecznej kontroli i weryfikacji. Celem tej zasady jest także swoiste motywowanie zamawiającego do zapobiegania wszelkim formom niedozwolonych praktyk, zaś wykonawców do zaniechania prób zawierania nielegalnych porozumień z innymi wykonawcami w zakresie uzyskania zamówienia publicznego²⁷.

Zasada przejrzystości przede wszystkim wymaga od zamawiającego odpowiedniej publikacji informacji o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wraz z kompletem dokumentacji, jasno określającej kryteria wyboru wykonawcy. Zamawiający zobligowany jest prowadzić postępowanie w taki sposób, aby nie było wątpliwości, że zwycięska oferta została wybrana na podstawie przejrzystych i obiektywnych kryteriów. Ponadto, zamawiający musi dysponować pełną dokumentacją przetargową w celu zapewnienia możliwości sprawdzenia, że podejmował swoje decyzje zgodnie z przepisami ustawy ZZVZ.

2.1.1.2. Zasada proporcjonalności

Zasada proporcjonalności polega przede wszystkim na tym, że z jednej strony zapewnia się zamawiającemu możliwość wyboru wykonawcy, który spełni określone kryteria kwalifikacyjne oraz faktycznie da rękojmię rzetelnego, skutecznego i terminowego wykonania zamówienia publicznego, zaś z drugiej strony, procedura jego wyboru, poza gwarancją realizacji wskazanego wyżej celu, nie powinna w sposób nieuzasadniony w szerszym stopniu ograniczać konkurencji.

Jednym z obszarów, gdzie omawiana zasada znajduje swoje praktyczne zastosowanie jest ustalanie warunków udziału w postępowaniu oraz kryteriów kwalifikacji, które muszą być proporcjonalne do przedmiotu zamówienia oraz do jego wartości. Przykładowo, w ramach kryterium doświadczenia zawodowego zamawiający nie może żądać od wykonawców wykazu wcześniej zrealizowanych zamówień, których wartość kilkakrotnie przewyższałaby wartość przedmiotu aktualnie udzielanego zamówienia. W podobny sposób zasada proporcjonalności

²⁶ por. D. Dvořák, T. Machurek, P. Novotný, M. Šebesta, *Zákon...*, *op. cit.*, s. 46

²⁷ por. V. Podešva, L. Sommer, J. Votrubec, M. Flaškár, J. Harnach, J. Měkota, M. Janoušek, *Zákon...*, *op. cit.*, s.31

obowiązuje przy ustalaniu terminów w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. W przypadku terminu na złożenie oferty, za termin proporcjonalny uznać należy termin wystarczający z perspektywy wykonawcy jako podmiotu profesjonalnego o odpowiednich kwalifikacjach do przygotowania oferty, w szczególności sporządzenia projektu umowy, dokładnej oceny przedmiotu zamówienia oraz starannego przygotowania innych dokumentów wymaganych przez zamawiającego²⁸.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności wszelkie czynności podejmowane przez zamawiającego w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego muszą być racjonalne i nie mogą w nieuzasadniony sposób ograniczać konkurencji. Przykładowo, zamawiający musi określić warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia tak, aby miały one racjonalny charakter, proporcjonalny do przedmiotu zamówienia, jego wartości oraz wymogów samego zamawiającego a przy tym nie ograniczały bezprawnie kręgu potencjalnych wykonawców.

2.1.1.3. Zasada równego traktowania wykonawców

Równe traktowanie wykonawców powinno być rozumiane jako postępowanie zamawiającego polegające na zapewnieniu równego, niepreferencyjnego oraz niedyskryminującego traktowania wszystkich wykonawców. Innymi słowy, zadaniem zamawiającego jest zapewnienie wszystkim wykonawcom równych szans na otrzymanie zamówienia publicznego. Z punktu widzenia praktyki, żaden wykonawca nie powinien być w jakikolwiek sposób faworyzowany lub preferowany w stosunku do innych wykonawców, zaś zasada ta powinna być stosowana na wszystkich etapach procedury przetargowej.

Podobnie jak w przypadku pozostałych zasad, zasadę tę można odnaleźć na gruncie wielu instytucji regulowanych przez ustawę ZZVZ. Na przykład, w sytuacji uzupełniania lub składania wyjaśnień odnośnie dokumentów, próbek lub modeli na podstawie przepisu § 46 należy wywnioskować, że praktyczną realizacją zasady równego traktowania będzie skorzystanie przez zamawiającego z tej instytucji w jednakowym stopniu w stosunku do wszystkich wykonawców. Zamawiający nie może zatem, przykładowo wezwać dwóch wykonawców i wykluczyć z postępowania trzeciego wykonawcę, którego oferta nie była w tym samym zakresie wystarczająco zrozumiała, bez zapewnienia mu takiej samej możliwości złożenia wyjaśnień tudzież uzupełnienia dokumentów, jak pozostałym dwóm wykonawcom²⁹.

Zamawiający ma obowiązek traktować wszystkich wykonawców jednakowo przez cały czas trwania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Wszyscy wykonawcy powinni mieć zapewnione równe szanse w przygotowaniu i składaniu swoich ofert, a ich ocena podlegać takim samym, ustalonym z góry, zasadom.

²⁸ *Ibidem*, s. 31

²⁹ *Ibidem*, s. 32

2.1.1.4. Zasada zakazu dyskryminacji

Jako najczęstsze naruszenie zasady niedyskryminacji wskazuje się obiektywną niemożność udziału konkretnego wykonawcy w danym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego ze względu na to, że warunki dotyczące udziału w postępowaniu zostały określone przez zamawiającego w sposób nieproporcjonalny, a z perspektywy tego wykonawcy w sposób go dyskryminujący. Mając na względzie powyższe można dojść do wniosku, że zasada niedyskryminacji jest w pewnych sytuacjach połączona z zasadą proporcjonalności, a zatem w przytoczonym przypadku zamawiający naruszyłby zarówno zasadę niedyskryminacji w stosunku do konkretnego wykonawcy, jak również zasadę proporcjonalności w odniesieniu do warunków udziału w postępowaniu. Zwłaszcza w odniesieniu do określania wymogów kwalifikacyjnych zasada ta ma na celu zapobieganie przypadkom postępowań, w których warunki są sformułowane w taki sposób, że dają jawne lub – zdecydowanie częściej – ukryte preferencje niektórym wykonawcom z jednoczesną szkodą dla innych, którzy obiektywnie mogliby dostarczyć zamawiającemu porównywalne świadczenia o porównywalnej jakości³⁰. Dyskryminacją będzie również sytuacja, w której w wyniku zastosowania przez zamawiającego określonej procedury, niektórym oferentom uniemożliwia się lub utrudnia ubieganie się o zamówienie publiczne na tych samych warunkach, co pozostałym. Typowym przykładem, który podają autorzy, jest tutaj nieuzasadnione zastosowanie trybu negocjacji bez ogłoszenia, bowiem dyskryminuje on wszystkich wykonawców, którzy nie zostali zaproszeni do udziału w postępowaniu prowadzonym w tym specyficznym niekonkurencyjnym trybie³¹.

Zamawiający nie może bezpodstawnie w sposób jawny lub ukryty faworyzować ani stawiać w niekorzystnej sytuacji żadnego wykonawcy.

2.1.1.5. Zasada zakazu dyskryminacji wykonawców zagranicznych

Zasada niedyskryminacji może być definiowana jako zakaz dyskryminacji wykonawców zagranicznych i można ją postrzegać jako zasadę szczególną w stosunku do wspomnianej wyżej zasady niedyskryminacji. Zamawiający nie może ograniczać dostępu do zamówienia publicznego wykonawcom, którzy mają swoją siedzibę w jednym z państw członkowskich (zgodnie z omawianym przepisem pojęcie *państwo członkowskie* oznacza państwo będące członkiem Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederację Szwajcarską) oraz wykonawcom z innych państw, które zawarły z Republiką Czeską lub UE umowę międzynarodową gwarantującą im dostęp do rynku zamówień publicznych (np. państwa członkowskie GPA).

³⁰ por. P. Staněk, L. Dořičák, *K zakazu diskriminace při zadávání veřejných zakázek*, epravo.cz, 10.10.2018, <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-zakazu-diskriminace-pri-zadavani-verejnych-zakazek-108209.html> (dostęp: 01.01.2023)

³¹ por. V. Podešva, L. Sommer, J. Votrubec, M. Flaškár, J. Harnach, J. Měkota, M. Janoušek, *Zákon...*, op. cit., s. 32

Ustawodawca czeski w istocie dąży zatem do utworzenia swego rodzaju podstawowych ram prawnych, które, wraz z zasadą niedyskryminacji wykonawców zagranicznych, zagwarantowałyby takim wykonawcom większą pewność prawa oraz mogłyby stanowić kolejny solidny fundament dla dalszego otwierania międzynarodowych rynków zamówień publicznych i wzmocnienia handlu międzynarodowego³². Z drugiej strony, praktycy zamówień publicznych zauważają, że z dosłownego brzmienia przepisu § 6 ust. 3 ZZVZ wyływa jednocześnie możliwość ograniczenia dostępu do czeskiego rynku zamówień publicznych wykonawcom, którzy mają siedzibę w państwie innym, niż jednym z objętych treścią tejsze regulacji³³.

Zamawiający nie może ograniczać dostępu do zamówienia publicznego wykonawcom z określonych w treści przepisu państw członkowskich.

2.1.1.6. Zasada udzielania zamówień odpowiedzialnych społecznie

Zasada udzielania zamówień odpowiedzialnych społecznie polega na obowiązku uwzględnienia przez zamawiającego aspektów społecznych w prowadzonym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, w szczególności na etapie tworzenia specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jeśli jest to możliwe ze względu na charakter i cel przedmiotu zamówienia. Zgodnie z treścią § 28 lit. p) ustawy ZZVZ zamówieniem społecznie odpowiedzialnym będzie zamówienie, w którym zamawiający ma obowiązek brać pod uwagę m.in. możliwości zatrudnienia, włączenie społeczne, godne warunki pracy oraz inne społecznie istotne aspekty związane z zamówieniem publicznym. W rezultacie, zamawiający uwzględnia aspekty społeczne zarówno w ramach określania warunków udziału w postępowaniu, kryteriów oceny ofert, czy też przy formułowaniu kryteriów jakościowych podlegających ocenie.

W związku z faktem, że zamówienia społecznie odpowiedzialne promują takie obszary jak m.in. zatrudnienie osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, edukację, praktyki zawodowe i przekwalifikowanie, udział przedsiębiorstw społecznych w zamówieniach itd., przykładowymi kryteriami wyrażającymi omawianą zasadę mogą być: zaangażowanie osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w realizację zamówienia publicznego, promowanie szkoleń, praktyk i nabywania nowych kwalifikacji w ramach realizacji zamówienia publicznego, promowanie godnych warunków pracy i bezpieczeństwa pracy, czy też dokonywanie etycznych zakupów³⁴.

³² *Ibidem*, s. 32

³³ por. A. Havlová, P. Kašpárková, *Omezení účasti dodavatelů ze třetích zemí*, epravo.cz, 15.04.2021, <https://www.epravo.cz/top/clanky/omezeni-ucasti-dodavatelu-ze-tretich-zemi-112803.html> (dostęp: 01.01.2023)

³⁴ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Nové zásady sociálně odpovědného, environmentálně odpovědného a inovativního zadávání od 1.1.2021 – metodické stanovisko*, publikacja dostępna pod adresem: <http://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2017/10/Nov%C3%A9-z%C3%A1sady-soci%C3%A1ln%C4%9B-odpov%C4%9Bdn%C3%A9ho-environment%C3%A1ln%C4%9B-odpov%C4%9Bdn%C3%A9ho-a->

2.1.1.7. Zasada udzielania zamówień odpowiedzialnych środowiskowo

W analogiczny sposób, jak przy zamówieniach odpowiedzialnych społecznie zamawiający zobowiązany jest do uwzględniania aspektów środowiskowych. Zamówieniem odpowiedzialnym środowiskowo, zgodnie treścią § 28 lit. q) ustawy ZZVZ jest zamówienie, w którym uwzględnia się m.in. jego wpływ na środowisko, zrównoważony rozwój, cykl życia dostaw, usług lub robót budowlanych oraz inne istotne dla środowiska aspekty. W tym kontekście zamawiający powinni zatem koncentrować się na wpływie zamówienia na środowisko oraz dążyć do promowania rozwiązań ekologicznych, takich jak chociażby dostarczanie produktów lub usług opatrzonych etykietą produktu przyjaznego środowisku lub oznakowaniem ekologicznym UE.

Przykładowymi kryteriami wyrażającymi omawianą zasadę mogą być m.in. wykorzystanie materiałów lub produktów pochodzących z recyklingu, czy też stosowanie przyjaznych dla środowiska technologii i procesów produkcyjnych³⁵.

2.1.1.8. Zasada udzielania zamówień innowacyjnych

Udzielając zamówienia publicznego, w myśl zasady udzielania zamówień innowacyjnych, zamawiający zobowiązany jest promować i wykorzystywać rozwiązania innowacyjne, czyli, jak stanowi przepis § 28 lit. r), wdrażać nowe lub istotnie ulepszone produkty, usługi lub procedury związane z przedmiotem zamówienia publicznego. Z konstrukcji przepisu wynika, że czeski ustawodawca podszedł do problematyki innowacyjności w sposób szeroki. Przykładowymi kryteriami wyrażającymi omawianą zasadę może być zachęcanie wykonawców do innowacyjnego podejścia do realizacji zamówień publicznych oraz wymóg stosowania innowacyjnych produktów i technologii³⁶.

Co oczywiste, nie każde zamówienie publiczne stworzy możliwość wykorzystania w jego ramach aspektów innowacyjności. W praktyce podkreśla się, że jeżeli zamawiający udziela zamówienia publicznego i rozpatruje aspekty innowacji zgodnie z obowiązującymi regulacjami, to powinien zwrócić uwagę w szczególności na trzy kwestie: czy potrzeba zamawiającego może być zaspokojona przy pomocy rozwiązań już dostępnych na rynku, czy te rozwiązania są wystarczającej jakości, czy w przypadku problemu z ich wyborem zamawiający zna skuteczniejsze rozwiązanie i czy takie rozwiązanie jest dostępne na rynku³⁷.

[inovativn%C3%ADho-zad%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-od-1.1.2021-%E2%80%93-metodick%C3%A9-
stanovisko-1.doc](#) (dostęp: 01.01.2023)

³⁵ *Ibidem*

³⁶ *Ibidem*

³⁷ zob. J. Slípková, P. Slípek, *Veřejné zakázky na inovativní řešení: metodika pro zadavatele*, TA ČR, s. 5, publikacja dostępna pod adresem: https://www.tacr.cz/wp-content/uploads/documents/2021/09/20/1632132135_Metodika%20pro%20zadavatele.pdf (dostęp: 01.01.2023)

Zamawiający już na etapie sporządzania dokumentacji przetargowej dla każdego indywidualnego zamówienia publicznego ocenia, czy można zastosować zasady zamówień odpowiedzialnych społecznie, środowiskowo i innowacyjnych, biorąc pod uwagę charakter i cel zamówienia. Jeżeli ze względu na charakter i cel zamówienia publicznego możliwe jest przestrzeganie tych zasad, wówczas zamawiający musi je uwzględnić przy sporządzaniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia, w tym w ramach warunków udziału w postępowaniu i kryteriów oceny ofert, a następnie dokonać wyboru wykonawcy zgodnie z tak ustaloną specyfikacją.

2.1.2. Zasada 3E

Oprócz naczelných zasad systemových, které ustawa ZZVZ wskazuje wprost w § 6 ustawy ZZVZ, w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w Czechach obowiązują także inne zasady. Wśród nich obowiązkowo należy wymienić tzw. *zasadę 3E* (ang. *Effectiveness, Efficiency, Economy*), czyli zasadę gospodarności, efektywności i celowości. Powinność jej przestrzegania przez zamawiających wynika z innych przepisów, przede wszystkim z Ustawy nr 320/2001 Zbioru praw, o kontroli finansowej w administracji publicznej i o zmianach niektórych ustaw³⁸. Do ścisłego przestrzegania *zasady 3E* zobowiązane są bowiem wszystkie podmioty, które dysponują oraz wydatkują środki publiczne. Wspomniany akt prawny w regulacji § 2 definiuje terminy gospodarności, efektywności i celowości, które następnie na gruncie systemu zamówień publicznych tworzą omawianą *zasadę 3E*:

- 1) gospodarność (cz. *hospodárnost*) należy rozumieć jako wykorzystywanie środków publicznych w celu zapewnienia realizacji określonych zadań przy możliwie jak najmniejszym wydatkowaniu tych środków i przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości wykonywanych zadań;
- 2) efektywność (cz. *efektivita* albo *účinnost*) należy rozumieć jako wykorzystywanie środków publicznych w sposób, który pozwala osiągnąć największy możliwy zakres i najwyższą jakość wykonanego zadania w stosunku do poniesionych kosztów;
- 3) celowość (cz. *účelnost*) należy rozumieć jako wykorzystywanie środków publicznych w sposób, który zapewnia optymalny poziom osiągnięcia celów przy realizacji wykonywanych zadań³⁹.

³⁸ cz. Zákon č. 320/2001 Sb. ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)

³⁹ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro hodnocení nabídek dle ekonomické výhodnosti nabídek dle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek*, s. 2, publikacja dostępna pod adresem: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2019/06/METODIKA-PRO-HODNOCENI-NABIDEK.pdf> (dostęp: 01.01.2023)

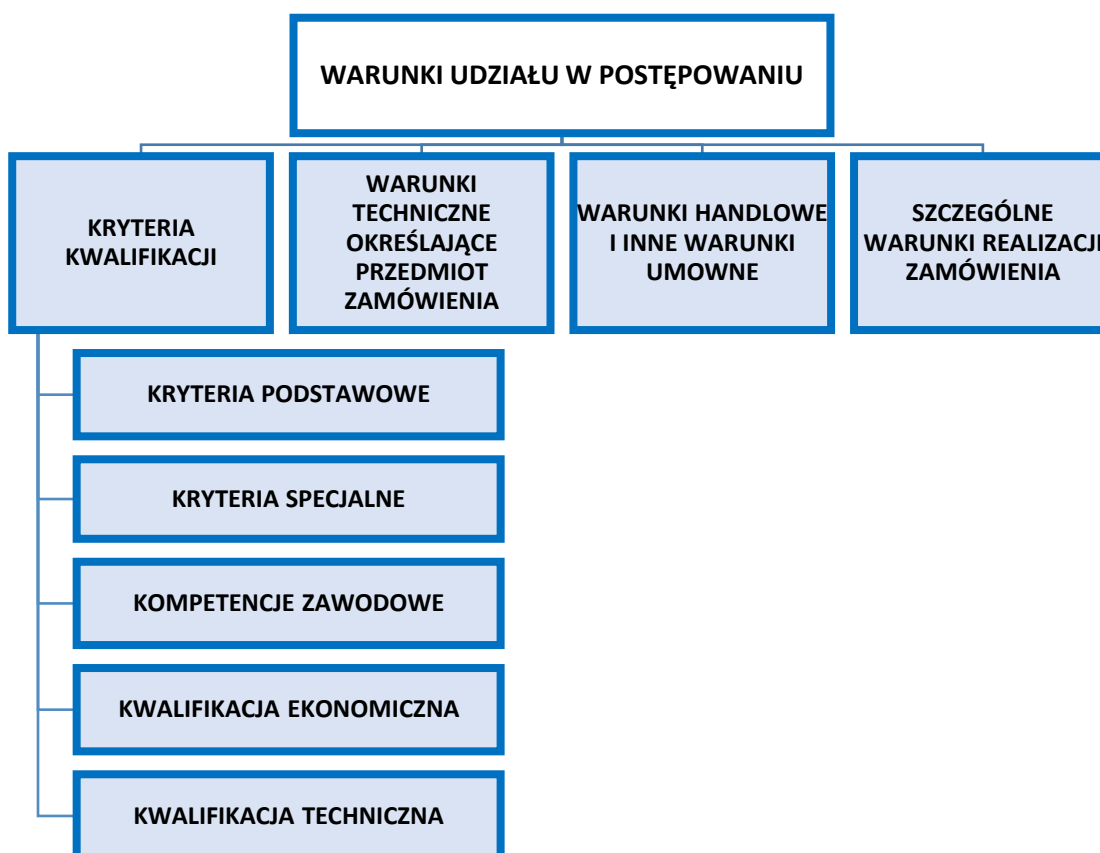
2.2 Warunki udziału w postępowaniu

2.2.1. Wprowadzenie

Warunki udziału w postępowaniu przetargowym (cz. *podmínky účasti v zadávacím řízení*), podobnie jak na gruncie polskiego systemu zamówień publicznych, stanowią kluczowy element postępowania o udzielenie zamówienia. Zgodnie z § 28 ust. 1 lit. a) ustawy ZZVZ te warunki stanowią część szerszej kategorii warunków przetargowych (cz. *zadávací podmínky*), w skład której zalicza się ponadto: warunki postępowania o udzielenie zamówienia (cz. *podmínky průběhu zadávacího řízení*), zasady ograniczania liczby uczestników przetargu lub zmniejszania liczby ofert wstępnych lub rozwiązań, zasady oceny ofert, jak również inne warunki zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego zgodnie z § 104 ustawy ZZVZ.

Warunki udziału odnoszą się do właściwości podmiotowych wykonawcy. Przepis § 37 ustawy ZZVZ określa listę warunków udziału w postępowaniu, których spełnienia zamawiający, w zależności od prowadzonego postępowania, musi lub może wymagać od wykonawców, a od których spełnienia uzależniony będzie udział wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Na gruncie czeskiej ustawy możemy wyróżnić cztery rodzaje warunków udziału w postępowaniu przetargowym, przy czym wszystkie wskazane rodzaje muszą zawsze odnosić się do przedmiotu zamówienia i muszą być ustalone zgodnie z naczelnymi zasadami systemowymi, w szczególności muszą być proporcjonalne do

przedmiotu zamówienia i nie mogą w sposób nieuzasadniony dyskryminować wykonawców, którzy są w stanie wykonać przedmiot zamówienia w świetle potrzeb zamawiającego⁴⁰.

Zgodnie z przepisem § 37 ust. 1 lista możliwych rodzajów warunków udziału w postępowaniu przetargowym przedstawia się następująco:

- 1) kryteria kwalifikacji (cz. *podmínky kvalifikace*);
- 2) warunki techniczne określające przedmiot zamówienia (cz. *technické podmínky vymezující předmět veřejné zakázky*);
- 3) warunki handlowe i inne warunki umowne (cz. *obchodní nebo jiné smluvní podmínky*);
- 4) szczególne warunki realizacji zamówienia publicznego (cz. *zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky*).

⁴⁰ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro podmínky účasti v zadávacím řízení*, s. 1, publikacja dostępna pod adresem: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2019/06/Podminky-ucasti-a-posouzeni-ucasti-v-ZR.pdf> (dostęp: 01.01.2023)

2.2.2. Kryteria kwalifikacji

Poprzez kryteria kwalifikacji należy rozumieć określone warunki lub cechy, które musi spełniać każdy wykonawca ubiegający się o realizację zamówienia publicznego. Ogólnie rzecz biorąc, są to wymagane przez zamawiającego zdolności wykonawcy do wykonania przedmiotu zamówienia, których wykazanie stanowi potwierdzenie dla zamawiającego, że wybrany wykonawca będzie w stanie rzetelnie wykonać przedmiot zamówienia. Wyróżniamy 5 rodzajów kryteriów dotyczących kwalifikacji wykonawcy:

- 1) kryteria podstawowe (cz. *základní způsobilost*);
- 2) kryteria specjalne (cz. *zvláštní způsobilost*);
- 3) kompetencje zawodowe (cz. *profesní způsobilost*);
- 4) kwalifikacja ekonomiczna (cz. *ekonomická kvalifikace*);
- 5) kwalifikacja techniczna (cz. *technická kvalifikace*).

Spośród powyższych kryteriów, w przypadku zamówień powyżej progów unijnych, obowiązkowe w przypadku każdego jest spełnienie przez wykonawców ubiegających się o zamówienie jedynie kryteriów podstawowych oraz, z wyłączeniem procedury uproszczonej, kryterium zawodowego określonego w § 77 ust. 1 ustawy ZZVZ, który dotyczy posiadania kompetencji zawodowych.

Zgodnie z § 37 ust. 6, rząd czeski może ustanowić w drodze rozporządzenia niektóre wiążące warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w określonych kategoriach zamówień publicznych oraz zakres ich stosowania, lub doprecyzować warunki oceny adekwatności niektórych warunków udziału w postępowaniu oraz zakres ich stosowania.

Odpowiednikiem kryteriów podstawowych na gruncie prawa polskiego są obligatoryjne przesłanki wykluczenia z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, z kolei kryteria specjalne odpowiadają fakultatywnym przesłankom wykluczenia i ich obowiązywanie w danym postępowaniu, podobnie jak w polskim systemie, zależy od decyzji zamawiającego. Kompetencje zawodowe (w zakresie opisanym w § 77 ust. 2), kwalifikację ekonomiczną oraz kwalifikację techniczną można uznać za odpowiednik polskich warunków udziału w postępowaniu w przedmiocie zdolności zawodowej, ekonomicznej oraz technicznej.

2.2.2.1. Kryteria podstawowe

Kluczowym elementem w przypadku każdego zamówienia jest spełnienie przez wykonawców kryteriów podstawowych, które faktycznie sprowadzają się do wykazania braku istnienia obligatoryjnych przesłanek wykluczenia wykonawcy z postępowania, określonych w § 74 ustawy ZZVZ. Podobnie jak na gruncie polskiej ustawy Pzp związane są one m.in. z prawomocnym skazaniem za określone kategorie przestępstw, zaległościami podatkowymi, czy też niewypłacalnością i likwidacją wykonawcy⁴¹. Ich niespełnienie skutkuje

⁴¹ por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, op. cit., s. 56

obligatoryjnym wykluczeniem wykonawcy z postępowania o udzielenie zamówienia. Kryteria podstawowe spełnia wykonawca, który:

- 1) w okresie ostatnich 5 lat nie został prawomocnie skazany za przestępstwo wymienione w załączniku nr 3 do ustawy ZZVZ lub za podobne przestępstwo określone w prawie kraju swojej siedziby lub doszło już do zatarcia skazania; załącznik nr 3 do ustawy wskazuje na następujące kategorie przestępstw:
 - a) przestępstwo popełnione na korzyść zorganizowanej grupy przestępczej lub przestępstwo udziału w zorganizowanej grupie przestępczej;
 - b) przestępstwo handlu ludźmi;
 - c) wskazane przestępstwa majątkowe (m.in. oszustwo, oszustwo kredytowe, wyłudzenie dotacji, pranie brudnych pieniędzy, w tym w wyniku zaniedbania);
 - d) wskazane przestępstwa gospodarcze (niewłaściwe użycie informacji i pozycji w relacjach biznesowych, negocjowanie korzyści w zw. z udzielaniem zamówienia publicznego, konkursu publicznego i aukcji publicznej, oszustwo przy przetargach, konkursach i aukcjach, naruszenie interesów finansowych UE);
 - e) przestępstwa uznawane za ogólnie niebezpieczne;
 - f) przestępstwa przeciwko Republice Czeskiej, państwom trzecim oraz organizacjom międzynarodowym;
 - g) wskazane przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu (przestępstwa przeciwko władzom publicznym i funkcjonariuszom publicznym, przestępstwo funkcjonariusza publicznego, przekupstwo, inna ingerencja w działalność władzy publicznej);
- 2) nie figuruje we właściwej ewidencji w Republice Czeskiej lub miejscu swojej siedziby jako podmiot mający zaległości podatkowe;
- 3) nie ma w Republice Czeskiej lub miejscu swojej siedziby zaległości dotyczących opłacania składek ubezpieczeniowych lub odsetek karnych z tytułu państwowego ubezpieczenia zdrowotnego;
- 4) nie ma w Republice Czeskiej lub miejscu swojej siedziby zaległości dotyczących opłacania składek ubezpieczeniowych lub odsetek karnych z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz składek na państwową politykę zatrudnienia;
- 5) nie znajduje się w stanie likwidacji, nie ogłoszono wobec niego upadłości, nie został objęty zarządem komisarycznym na podstawie odrębnych przepisów prawa albo nie znajduje się w podobnej sytuacji na podstawie przepisów prawa miejsca swojej siedziby.

Ustawa ZZVZ stanowi, że w przypadku, gdy wykonawcą jest osoba prawna, kryterium niekaralności za określone przestępstwa wymienione w § 74 ust. 1 lit. a) musi zostać spełnione zarówno przez tę osobę prawną, jak i przez każdego członka jej organu statutowego. Natomiast jeżeli wykonawcą jest oddział przedsiębiorstwa zagranicznego, wówczas zamawiający bada przesłankę niekaralności w odniesieniu do tego przedsiębiorstwa oraz kierownictwa oddziału. Treść ust. 4 omawianego przepisu umożliwia ponadto zamawiającemu

zastrzeżenie w treści dokumentacji przetargowej wymogu niekaralności w stosunku do innych niewymienionych w treści przepisu osób, które w ramach wewnętrznej struktury wykonawcy posiadają uprawnienia reprezentacyjne, decyzyjne oraz kontrolne.

W zakresie sposobu wykazania podstawowych kryteriów kwalifikacji ustawa ZZVZ określa w treści przepisu § 75 katalog dokumentów, jakie wykonawca jest zobowiązany przedstawić zamawiającemu:

- 1) wyciąg z rejestru karnego;
- 2) zaświadczenie z właściwego urzędu skarbowego oraz pisemne oświadczenie w zakresie braku zaległości dotyczących płatności podatku akcyzowego;
- 3) pisemne oświadczenie w zakresie braku zaległości dotyczących opłacania składek ubezpieczeniowych lub odsetek karnych z tytułu państwowego ubezpieczenia zdrowotnego;
- 4) pisemne oświadczenie w zakresie braku zaległości dotyczących opłacania składek ubezpieczeniowych lub odsetek karnych z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz składek na państwową politykę zatrudnienia;
- 5) wyciąg z właściwego rejestru handlowego.

2.2.2.2. Kryteria specjalne

Kryteria specjalne zostały opisane w regulacjach § 48 ust. 5-6 ustawy ZZVZ. Jeżeli zamawiający przewidział konieczność spełnienia przez wykonawców kryteriów specjalnych, zobowiązany jest poinformować o tym fakcie w dokumentacji postępowania.

Na podstawie omawianych przepisów zamawiający może wykluczyć z postępowania o udzielenie zamówienia wykonawcę, z powodu niespełnienia kryteriów specjalnych jeśli udowodni, że:

- 1) wykonanie zamówienia oferowane przez wykonawcę prowadziłoby do naruszenia obowiązków wynikających z przepisów prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego lub prawa pracy albo układów zbiorowych odnoszących się do przedmiotu zamówienia;
- 2) istnieje konflikt interesów i nie jest możliwe zastosowanie innego środka zaradczego niż unieważnienie postępowania;
- 3) doszło do zakłócenia konkurencji poprzez wcześniejszy udział wykonawcy w przygotowaniu postępowania o udzielenie zamówienia, nie jest możliwe zastosowanie innego środka zaradczego, a wykonawca na żądanie zamawiającego nie wykazał, że nie doszło do zakłócenia konkurencji;
- 4) w ciągu ostatnich 3 lat przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia wykonawca dopuścił się poważnych lub długotrwałych uchybień w realizacji poprzedniego stosunku umownego z tym lub innym zamawiającym, które doprowadziły do powstania szkody, wcześniejszego rozwiązania umowy lub innych porównywalnych sankcji;

- 5) wykonawca usiłował wpłynąć na decyzję zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub usiłował pozyskać informacje poufne, które mogłyby dać mu przewagę w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 6) wykonawca w ciągu ostatnich 3 lat przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia lub po jego rozpoczęciu popełnił poważne wykroczenia zawodowe, które podważają jego wiarygodność, w tym wykroczenia, za które został ukarany dyscyplinarnie lub na mocy innych odrębnych przepisów;
- 7) zamawiający może również wykluczyć wykonawcę z powodu braku spełnienia kwalifikacji specjalnych, jeżeli na podstawie wiarygodnych informacji ma uzasadnione podejrzenia, że wykonawca zawarł z innymi osobami niedozwolone porozumienie na podstawie odrębnej regulacji prawnej, w związku z udzielanym zamówieniem publicznym.

2.2.2.3. Możliwość niewykluczenia niekwalifikującego się uczestnika

Ustawa ZZVZ daje zamawiającemu możliwość niewykluczenia uczestnika, który nie spełnia podstawowych warunków kwalifikacji. Zgodnie z przepisem § 75 ust. 2 zamawiający nie musi dokonywać czynności wykluczenia uczestnika postępowania o udzielenie zamówienia, nawet jeśli nie spełniał on podstawowych warunków kwalifikacji, jeżeli:

- 1) wykluczenie uniemożliwiłoby udzielenie zamówienia w tym postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 2) wykonania zamówienia wymaga nadrzędny interes publiczny, w szczególności zdrowie publiczne lub ochrona środowiska.

Omawiana instytucja opiera się wprost na dyrektywie 2014/24/UE, której preambuła stanowi, że państwa członkowskie powinny mieć możliwość przewidzenia odstępstwa od obowiązkowego wykluczenia wykonawcy w sytuacjach wyjątkowych, gdy nadrzędne wymogi w interesie ogólnym sprawiają, że udzielenie zamówienia jest niezbędne. Może to obejmować przypadki, gdy na przykład pilnie potrzebne szczepionki lub sprzęt ratowniczy mogą być zakupione wyłącznie od wykonawcy, do którego miałyby zastosowanie jedna z obowiązkowych podstaw wykluczenia⁴². Niemniej jednak, co podkreślają praktycy zamówień publicznych, powoływanie się przez zamawiających na niewykluczenie ze względu na nadrzędny interes publiczny jest w czeskim systemie zjawiskiem niezwykle rzadkim⁴³.

⁴² zob. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE nr L 94 z 28.3.2014, str. 65), preambuła pkt 100 – 101

⁴³ por. M. Doleček, *Důvody vyloučení účastníka ze zadávacího řízení*, businessinfo.cz, 29.08.2020, <https://www.businessinfo.cz/navody/duvody-vylouzeni-ucastnika-ze-zadavaciho-rizeni-ppbi/#h-vylou-en-uchaze-e-ve-smyslu-z-kona-o-ve-ejn-ch-zak-zk-ch> (dostęp: 01.01.2023)

2.2.2.4. Odnowienie podstawowej kwalifikowalności

Czeski ustawodawca daje uczestnikowi postępowania, poprzez podjęcie odpowiednich działań naprawczych, możliwość przywrócenia podstawowych i specjalnych kryteriów kwalifikacji lub usunięcia przyczyny powodującej brak ich spełniania.

Instytucja, nazwana na gruncie ustawy ZZVZ *odnowieniem kryteriów kwalifikacji* (cz. *obnovení způsobilosti účastníka zadávacího řízení*) jest w praktyce niczym innym, jak transponowanym do czeskiego prawodawstwa z prawa UE samooczyszczeniem wykonawcy, uregulowanym również polską ustawą Pzp, pozwalającym na odstąpienie zamawiającego od obowiązku wykluczenia wykonawcy pomimo zaistnienia określonych podstaw wykluczenia w sytuacji, kiedy wykonawca udowodni zamawiającemu, że podjął właściwie działania we wskazanych przepisami prawa obszarach⁴⁴.

Przepis § 76 ustawy ZZVZ stanowi, że uczestnik postępowania o udzielenie zamówienia może udowodnić, że odzyskał swoje uprawnienia do udziału w postępowaniu pomimo niespełnienia kryteriów podstawowych opisanych w § 74 lub spełnienia kryteriów specjalnych zgodnie z § 48 ust. 5 i 6, jeżeli udowodni zamawiającemu, że w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia podjął wystarczające środki naprawcze, którymi mogą być w szczególności:

- 1) dokonanie należnych płatności lub płatności zaległych kwot;
- 2) zapłata pełnego odszkodowania za szkodę wyrządzoną popełnieniem przestępstwa lub wykroczenia;
- 3) podjęcie aktywnej współpracy z organami prowadzącymi dochodzenie, nadzór, kontrolę lub przegląd;
- 4) przyjęcie technicznych, organizacyjnych lub personalnych środków zapobiegających działalności przestępczej lub uchybieniom.

To, czy uczestnikowi postępowania ostatecznie zostanie przywrócona zdolność do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zależy wyłącznie od decyzji zamawiającego. Zamawiający ocenia bowiem, czy środki naprawcze podjęte przez uczestnika są wystarczające do przywrócenia jego kwalifikowalności, biorąc pod uwagę wagę i szczególne okoliczności przestępstwa lub innego wykroczenia. Tym samym uczestnik powinien zaferować zamawiającemu wszelką niezbędną współpracę w zakresie wyjaśniania ewentualnych niejasności, itd. Natomiast w przypadku negatywnej decyzji skutkującej odmową przywrócenia wykonawcy, zamawiający zobligowany jest podać odpowiednie powody, dla których uznał ewentualny środek zaradczy za nieodpowiedni.

Należy również podkreślić, że środki naprawcze mogą być podejmowane przez wykonawcę i przedstawiane zamawiającemu w dowolnym momencie postępowania o udzielenie zamówienia, pod warunkiem, że wykonawca pozostaje uczestnikiem postępowania⁴⁵.

⁴⁴ por. H. Nowak, M. Winiarz (red.), *Prawo Zamówień Publicznych. Komentarz.*, Warszawa 2021, str. 413

⁴⁵ por. H. Maláčová, *Obnovení způsobilosti účastníka zadávacího řízení na veřejnou zakázku v rozhodovací praxi správních a soudních orgánů*, epravo.cz, 16.05.2019, <https://www.epravo.cz/top/clanky/obnoveni->

Odnowienie kwalifikacji podstawowej nie jest jednak możliwe w przypadku, gdy na uczestnika postępowania zostanie prawomocnie nałożony sądowy zakaz wykonywania zamówień publicznych i koncesji na mocy przepisów odrębnych.

2.2.2.5. Kompetencje zawodowe

Istotną kwestią jest także spełnienie wymagań odnośnie kompetencji zawodowych, bowiem w ten sposób wykonawca potwierdza swoje uprawnienia do wykonania czynności będących przedmiotem zamówienia publicznego. Zgodnie z treścią § 77 ust. 1, co do zasady wykonawca wykazuje swoje kompetencje zawodowe przez przedłożenie zamawiającemu wypisu z właściwego rejestru handlowego, jeżeli jest do niego wpisany lub wyciąg z innej ewidencji, w której się znajduje. Zamawiający może jednak wymagać od wykonawcy przedstawienia dodatkowych dokumentów na potwierdzenie okoliczności, że:

- 1) posiada uprawnienia do prowadzenia określonej działalności gospodarczej w zakresie odpowiadającym przedmiotowi zamówienia, jeżeli odrębne przepisy prawa wymagają posiadania takich uprawnień;
- 2) jest członkiem izby samorządu zawodowego lub innej organizacji zawodowej, jeżeli odrębne przepisy prawa wymagają takiego członkostwa w celu realizacji zamówienia publicznego na usługi;
- 3) posiada odpowiednie kompetencje zawodowe lub dysponuje osobą posiadającą takie kompetencje zawodowe, jeżeli odrębne przepisy prawa wymagają posiadania takich kompetencji w celu realizacji zamówienia publicznego na usługi.

W takiej sytuacji wykonawca przedstawia zamawiającemu następujące dokumenty:

- 1) dokument potwierdzający posiadanie uprawnienia do prowadzenia określonej działalności gospodarczej w zakresie odpowiadającym przedmiotowi zamówienia, w szczególności dokument potwierdzający posiadanie odpowiedniej koncesji handlowej, zezwolenia lub licencji;
- 2) dokument wydany przez izbę samorządu zawodowego lub inną organizację zawodową, potwierdzający przynależność wykonawcy do tej izby lub innej organizacji;
- 3) dokument potwierdzający posiadanie przez wykonawcę odpowiednich kompetencji zawodowych lub dokument potwierdzający posiadanie odpowiednich kompetencji zawodowych przez osobę, którą wykonawca dysponuje.

Wykonawca nie jest zobowiązany do przedstawienia wskazanych przez zamawiającego dokumentów potwierdzających kompetencje zawodowe, jeżeli nie jest to prawnie wymagane w państwie siedziby wykonawcy (§ 77 ust. 3 ustawy ZZVZ).

2.2.2.6. Kwalifikacja ekonomiczna

W ramach wykazania spełniania kwalifikacji ekonomicznej, zgodnie z regulacją § 78 ZZVZ zamawiający może wymagać od wykonawcy wykazania, że jego minimalny roczny obrót lub obrót osiągnięty przez wykonawcę w związku z przedmiotem zamówienia publicznego za nie więcej niż 3 ostatnie okresy obrachunkowe był co najmniej na poziomie wskazanym przez zamawiającego. Wymagany roczny obrót nie może przekraczać dwukrotności szacunkowej wartości zamówienia publicznego.

Wykonawca wykazuje wymagany minimalny obrót poprzez przedstawienie rachunku zysków i strat za wszystkie wymagane przez zamawiającego okresy rozliczeniowe. Jeżeli firma wykonawcy została utworzona później, wystarczy, że przedstawi stosowne dane od daty swojego powstania.

Warto zauważyć, że zamawiający nie może wymagać spełnienia kwalifikacji ekonomicznej przez wykonawców w przypadku zamówień publicznych na usługi wymienione w dziale 71 Wspólnego Słownika Zamówień, tzn. na usługi architektoniczne, budowlane, inżynieryjne i kontrolne (§ 78 ust. 6).

2.2.2.7. Kwalifikacja techniczna

Przepis § 79 ustawy ZZVZ ustanawia kryteria kwalifikacji technicznej, których spełnienia zamawiający może zażądać w celu wykazania przez wykonawcę zasobów ludzkich, zasobów technicznych lub umiejętności i doświadczenia zawodowego niezbędnych do właściwego wykonania zamówienia publicznego. Celem wykazania spełnienia kwalifikacji technicznych zamawiający może zażądać od wykonawcy:

- 1) wykazu robót budowlanych wykonanych w okresie ostatnich 5 lat przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia, wraz z oświadczeniem zamawiającego o należyтым wykonaniu i zakończeniu najistotniejszych z tych robót; zamawiający może przewidzieć, że dokumenty za okres dłuższy niż ostatnie 5 lat przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia będą brane pod uwagę, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia odpowiedniego poziomu konkurencji;
- 2) wykazu głównych dostaw lub głównych usług zrealizowanych w ciągu ostatnich 3 lat przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia, zawierającego cenę i czas trwania dostawy oraz dane identyfikacyjne klienta; zamawiający może przewidzieć, że dokumenty za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia będą brane pod uwagę, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia odpowiedniego poziomu konkurencji;
- 3) wykazu techników lub służb technicznych, którzy będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, w szczególności zapewniających kontrolę jakości lub wykonujących roboty budowlane, niezależnie od tego, czy są to pracownicy wykonawcy, czy osoby pozostające z nim w innym stosunku;

- 4) zaświadczenia o wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych związanych z wymaganymi dostawami, usługami lub robotami budowlanymi, zarówno w odniesieniu do osób fizycznych, które mogą realizować dostawy, usługi lub roboty budowlane, jak i w odniesieniu do ich kierownictwa;
- 5) opisu wyposażenia technicznego, opis środków zapewniania jakości przez wykonawcę lub opis zaplecza badawczego;
- 6) przeglądu systemów zarządzania łańcuchem dostaw i monitorowania łańcucha dostaw, które wykonawca będzie mógł stosować przy realizacji zamówienia;
- 7) sprawdzenia możliwości technicznych przez właściwy organ urzędowy w kraju siedziby wykonawcy lub w jego imieniu oraz, w razie potrzeby, sprawdzenie rozwiązań w zakresie zapewnienia jakości i badań, pod warunkiem że usługi, które mają być świadczone, są skomplikowane lub wymagane do bardzo szczególnych celów;
- 8) środków zarządzania środowiskiem, które wykonawca będzie mógł zastosować podczas realizacji zamówienia;
- 9) zestawienia średniej rocznej liczby pracowników wykonawcy lub liczby kierowników wykonawcy lub osób na podobnym stanowisku w ciągu ostatnich 3 lat;
- 10) wykazu narzędzi lub urządzeń, obiektów operacyjnych lub technicznych, którymi wykonawca będzie dysponował w celu realizacji zamówienia;
- 11) próbek, opisów lub fotografii produktów, które mają być dostarczone;
- 12) dowodów potwierdzających zgodność wymaganego produktu z wymaganą normą techniczną lub dokumentem technicznym.

O ile zamawiający nie postanowi inaczej, wykonawca może, w celu wykazania spełnienia wymogów przedstawienia wykazu wykonanych robót budowlanych, wykazu głównych dostaw lub usług, powołać się na dostawy, usługi lub roboty budowlane świadczone przez niego wspólnie z innymi wykonawcami, w zakresie w jakim brał udział w wykonaniu umowy, lub jako podwykonawca, w zakresie w jakim brał udział w dostawie, usłudze lub robotach budowlanych. Równoważnym dokumentem potwierdzającym spełnienie takich wymogów są w szczególności umowa z klientem i dowód jej wykonania przez wykonawcę.

Jeżeli zamawiający wymaga spełnienia standardów zapewnienia jakości, w tym standardów związanych z dostępnością dla osób niepełnosprawnych, powinien odnieść się do systemów zapewniania jakości opartych na odpowiednim zestawie norm europejskich, które są certyfikowane przez akredytowane jednostki.

Jeżeli zaś instytucja zamawiająca wymaga zgodności z systemem lub normami zarządzania środowiskowego, powinna odnieść się do unijnego systemu zarządzania i audytu środowiskowego (EMAS) lub innych systemów zarządzania środowiskowego uznanych zgodnie z bezpośrednio obowiązującym rozporządzeniem Unii Europejskiej lub innych norm zarządzania środowiskowego opartych na odpowiednich europejskich lub międzynarodowych standardach przyjętych przez akredytowane jednostki.

2.2.2.8. Wykazanie kwalifikacji za pośrednictwem innej osoby

W przypadku gdy wykonawca nie jest w stanie samodzielnie wykazać spełnienia kryteriów kwalifikacji, możliwe jest spełnienie kryteriów kwalifikacji wymaganych przez zamawiającego przy pomocy podmiotu trzeciego (cz. *prokázání kvalifikace prostřednictvím jiných osob*). Zgodnie z treścią § 83 ustawy ZZVZ wykonawca może wykazać za pośrednictwem innych osób część kwalifikacji ekonomicznych, kwalifikacji technicznych lub kwalifikacji zawodowych, z wyjątkiem podstawowych kryteriów kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych w zakresie składania odpisu z odpowiedniego rejestru handlowego.

W sytuacji skorzystania z opisywanej instytucji, wykonawca zobligowany jest przedłożyć zamawiającemu pisemne zobowiązanie podmiotu trzeciego, w którym zobowiązuje się on wobec wykonawcy do spełnienia świadczenia w ramach realizacji zamówienia publicznego lub do dostarczenia rzeczy lub praw, którymi wykonawca będzie mógł dysponować w ramach realizacji zamówienia publicznego, co najmniej w zakresie, w jakim podmiot trzeci wykazał spełnienie kwalifikacji w imieniu wykonawcy. Przepis stanowi, że pisemne zobowiązanie innej osoby musi zawierać zapis dotyczący solidarnej odpowiedzialności tej osoby oraz wykonawcy za wykonanie zamówienia. Jeżeli jednak wykonawca wykazuje kwalifikacje techniczne za pośrednictwem innej osoby i przedstawia dokumenty, o których mowa w regulacji § 79 ust. 2 lit. a), b) lub d) ustawy ZZVZ (tj. wykaz wykonanych robót budowlanych; wykaz wykonanych dostaw lub usług; zaświadczenia o wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych), dotyczące podmiotu trzeciego, to wówczas wskazane wyżej zaświadczenie o wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych, musi zawierać zobowiązanie, że to właśnie wskazywany podmiot trzeci wykona roboty budowlane lub usługi, do których odnosi się wykazywane kryterium kwalifikacji.

Ponadto, oprócz ww. pisemnego zobowiązania wykonawca powinien przedłożyć zamawiającemu dowody potwierdzające spełnienie przez wskazywany podmiot trzeci kwalifikacji podstawowych, a także potwierdzające kompetencje zawodowe, jak również stosowne dokumenty przedstawiające wypełnienie przez podmiot trzeci brakującej wykonawcy części kwalifikacji.

2.2.2.9. Wykazanie kwalifikacji przez podmioty wspólnie ubiegające się o udzielenie zamówienia

Ogólną zasadą jest, że poza wyjątkami wyraźnie unormowanymi w obowiązujących przepisach, o których będzie mowa poniżej, wykonawcy oraz podmioty trzecie wykazują spełnienie kwalifikacji wspólnie (cz. *společné prokázování kvalifikace*).

Jednakże zgodnie z treścią § 82 ZZVZ, w przypadku wspólnego udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, spełnienie podstawowych warunków kwalifikacji oraz spełnienie kompetencji zawodowych w zakresie złożenia odpisu z odpowiedniego rejestru handlowego każdy z wykonawców musi wykazać samodzielnie.

Jednocześnie, ustawodawca pozostawia zamawiającemu możliwość określenia bardziej szczegółowych zasad wykazywania kompetencji zawodowych (w pozostałym zakresie), zdolności ekonomicznej oraz zdolności technicznej, przy czym z zachowaniem zasad opisanych w treści § 82 oraz § 83 ustawy ZZVZ.

Zgodnie z § 37 ust. 4 ustawy ZZVZ, zamawiający nie może jako warunku udziału w postępowaniu wymagać określonej formy współpracy od wykonawców oferujących wspólne wykonanie zamówienia publicznego. Jednakże, jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego wykonania zamówienia publicznego, zamawiający może dopuścić lub wymagać w dokumentacji przetargowej, aby wybrani wykonawcy, oferujący łącznie wykonanie zamówienia publicznego, przyjęli określoną formę współpracy przy wykonywaniu zamówienia publicznego.

2.2.2.10. Wykazanie kwalifikacji podwykonawcy

Przepis § 85 czeskiej ustawy zezwala zamawiającemu na żądanie od wykonawcy wykazania spełnienia kwalifikacji podstawowych oraz kompetencji zawodowych w odniesieniu do jego podwykonawców (cz. *prokázání kvalifikace poddodavatele*). W takiej sytuacji zamawiający zobowiązany jest do określenia w dokumentacji przetargowej zakresu wymaganych kryteriów kwalifikacyjnych, sposobu ich wykazania oraz możliwych kar za brak zastąpienia podwykonawcy, który nie wykaże się spełnieniem kwalifikacji wymaganych przez zamawiającego.

2.2.2.11. Jednolity Europejski Dokument Zamówienia

Jednolity Europejski Dokument Zamówienia (cz. *Jednotné evropské osvědčení pro veřejné zakázky*, dalej również jako „JEDZ”) to doskonale znany polskim wykonawcom ustandaryzowany dokument (formularz), który może być stosowany w zamówieniach publicznych we wszystkich krajach członkowskich UE. W myśl regulacji § 87 ust. 1 czeskiej ustawy JEDZ w konkretnym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego służy do czasowego zastąpienia dokumentów potwierdzających spełnienie kryteriów kwalifikacji, w tym także za pośrednictwem innej osoby. Posługiwanie się formularzem JEDZ jest fakultatywne, to od decyzji samego wykonawcy zależy czy w ramach złożonej oferty potwierdzi swoje kwalifikacje za pomocą wymaganych dokumentów, formularza JEDZ, czy też, pod warunkiem, że w dokumentacji przetargowej zamawiający nie postanowi inaczej, zwykłego oświadczenia⁴⁶. Jednocześnie z treści obowiązujących regulacji wynika, że możliwość przedłożenia JEDZ jest *de facto* niewzruszalnym prawem każdego oferenta, bowiem § 86 ust. 2 zdanie drugie ustawy ZZVZ stanowi wyraźnie, że wykonawca *zawsze* może zastąpić wymagane dokumenty kwalifikacyjne formularzem JEDZ.

⁴⁶ por. Z. Gajdošová, *Jednotné evropské osvědčení pro veřejné zakázky – skutečně (ne)praktická pomůcka?*, epravo.cz, 30.12.2016, <https://www.epravo.cz/top/clanky/jednotne-evropske-osvedceni-pro-verejne-zakazky-skutecne-neprakticka-pomucka-104522.html> (dostęp: 01.01.2023)

Jak pokazuje praktyka, czescy zamawiający akceptują JEDZ jako dokument wstępnie potwierdzający kwalifikacje wykonawcy w ramach złożonej oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, a następnie, jeżeli oferta wykonawcy zostanie uznana za najkorzystniejszą, przed podpisaniem umowy weryfikują złożone przez niego oświadczenie w trybie przepisu § 122 poprzez zażądanie oryginałów lub uwierzytelnionych odpisów stosownych dokumentów.

2.2.2.12. Prekwalifikacja

2.2.2.12.1. Wprowadzenie

Już na wstępie omawiania tej instytucji warto zauważyć, że na gruncie europejskiego prawa zamówień publicznych nie stanowi ona żadnego *novum*, ponieważ zawarta była już w regulacji § 52 poprzednio obowiązującej dyrektywy 2004/18/WE⁴⁷. Istotą i celem omawianej instytucji jest uproszczenie procedury kwalifikacji wykonawców w ten sposób, że dokonywana jest ona tylko raz, a jej potwierdzeniem jest wpis do urzędowego wykazu lub zaświadczenie o certyfikacji. Wykonawcy wpisani do urzędowych wykazów lub posiadający zaświadczenie o certyfikacji mogą na potrzeby danego zamówienia przedłożyć zamawiającemu jedynie zaświadczenie o wpisie wydane przez właściwy organ lub zaświadczenie wystawione przez właściwą jednostkę certyfikującą, w której wskazuje się dokumenty, które stanowiły podstawę wpisu wykonawcy do urzędowego wykazu lub uzyskania przez niego certyfikacji, jak również klasyfikację ustaloną w tym wykazie. Poświadczony przez właściwy organ wpis do urzędowego wykazu lub zaświadczenie wydane przez jednostkę certyfikującą stanowi podstawę domniemania spełnienia przez danego wykonawcę wymogów kwalifikacji podmiotowej objętych urzędowym wykazem lub zaświadczeniem. W tym miejscu wskazać należy, że na gruncie czeskiego systemu zamówień publicznych omawiana instytucja ma charakter fakultatywny.

2.2.2.12.2. Urzędowy wykaz kwalifikowanych wykonawców

Urzędowy wykaz zatwierdzonych (kwalifikowanych) wykonawców (cz. *seznam kvalifikovaných dodavatelů*) istnieje w Czechach od 2004 r. i uregulowany jest przepisami od § 226 do § 232 ustawy ZZVZ. Jak wynika z treści wskazanych wyżej przepisów, lista ma służyć wykonawcom do wykazania spełniania kryteriów podstawowych podług § 74 ustawy ZZVZ oraz kompetencji zawodowych określonych w § 77 ustawy. Dostęp do listy jest nieograniczony i zdalny, za pośrednictwem strony internetowej systemu informacyjnego o zamówieniach publicznych⁴⁸.

Wpis na listę kwalifikowanych wykonawców dokonywany jest na wniosek wykonawcy. Wniosek musi zawierać oryginały lub urzędowo poświadczone kopie dokumentów

⁴⁷ zob. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. L 134 z 30.4.2004, str. 114)

⁴⁸ zob. https://skd.nipez.cz/ISVZ/SKD/ISVZ_SKD_text.aspx (dostęp: 01.01.2023)

potwierdzających spełnianie kryteriów podstawowych z § 74 oraz posiadania kompetencji zawodowych zgodnie z § 77 czeskiej ustawy. Złożone dokumenty muszą potwierdzać spełnienie wymaganych kryteriów kwalifikacyjnych nie później niż na 3 miesiące przed datą złożenia wniosku.

Wypis z listy wydaje na wniosek Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej za pośrednictwem systemu informacyjnego w formie papierowej lub elektronicznej w terminie 5 dni roboczych od daty otrzymania wniosku. Wypis ten zastępuje dokumenty potwierdzające spełnianie wskazanych warunków udziału w postępowaniu i można się nim swobodnie posługiwać we wszelkich postępowaniach o udzielenie zamówienia w ciągu 3 miesięcy od daty wystawienia. Ponadto, zgodnie z treścią § 228 ust. 3 ZZVZ wykonawca może także potwierdzić swoje kwalifikacje przedkładając wypis pochodzący z innego państwa członkowskiego, w którym wykonawca ma siedzibę i który jest podobny do wypisu z czeskiego wykazu kwalifikowanych wykonawców.

Ważność wpisu na listę nie jest oznaczona, ale wykonawcy, po pierwsze mają obowiązek powiadomienia i udowodnienia wszelkich zmian w zakresie danych przekazanych przy składaniu wniosku o dokonanie wpisu w terminie 15 dni roboczych od dnia, w którym nastąpiła zmiana, jak również wykonawcy mają obowiązek składać co roku, najpóźniej do dnia 31 marca, oświadczenie dotyczące tego, że dane nie uległy zmianie wraz z aktualnymi dokumentami potwierdzającymi spełnianie podstawowych kryteriów zgodnie z § 74 ust. 1 lit. b) - d) ustawy ZZVZ.

Ministerstwo na mocy obowiązujących przepisów dokonuje czynności wykreślenia wykonawcy z listy w sytuacji, kiedy wykonawca przestał spełniać wymagane warunki, w celu rejestracji posłużył się nieprawdziwymi lub niekompletnymi dokumentami, a także w przypadku niedopełnienia ciążących na wykonawcy obowiązków informacyjnych.

2.2.2.12.3. System certyfikowanych wykonawców

Obok listy kwalifikowanych wykonawców na gruncie czeskiego prawa istnieje również lista systemów certyfikowanych wykonawców (cz. *systém certifikovaných dodavatelů*). Instytucja ta została opisana w przepisach od § 233 do § 240 ustawy ZZVZ.

Najogólniej rzecz ujmując, system certyfikowanych wykonawców to system, który umożliwia wykonawcom uzyskanie ważnego certyfikatu, wydanego przez akredytowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego podmiot, który to certyfikat pozwala na udowodnienie spełnienia przesłanek kwalifikacji podmiotowej lub ich części w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.

W odróżnieniu od listy kwalifikowanych wykonawców, system certyfikowanych wykonawców umożliwia wykazanie szerszego spektrum kwalifikacji. Jednakże należy mieć na względzie, że certyfikacja zawsze odnosi się do określonego rodzaju lub kategorii zamówień publicznych, a zatem certyfikat może być wykorzystywany wyłącznie w celu wykazania spełniania kwalifikacji w zamówieniach publicznych, których przedmiot należy do tego rodzaju lub

kategori. Przez rodzaj zamówienia publicznego rozumie się dostawy, usługi i roboty budowlane zgodnie z regulacją § 2 ust. 2 czeskiej ustawy. System certyfikowanych wykonawców może obejmować jeden lub więcej rodzajów zamówień publicznych, natomiast kategorie są elementem bardziej szczegółowego podziału w ramach każdego typu zamówienia. W przypadku gdy system obejmuje kategorię zamówienia publicznego, oznacza to, że nie ma on zastosowania do całego rodzaju zamówienia publicznego (np. usług), lecz tylko do określonej, węższej kategorii (przykładowo dla usług związanych z nieruchomościami, CPV 70000000). Aby wyznaczyć jedną lub więcej kategorii zamówień publicznych, do których system znajdzie zastosowanie, stosuje się klasyfikację według kodów CPV na dowolnym, wybranym poziomie szczegółowości (tj. od sekcji aż do kategorii)⁴⁹.

Wykonawcę legitymującego się certyfikatem uważa się za kwalifikowanego w zakresie określonym w wystawionym certyfikacie, a zamawiający nie kwestionuje zawartych w nim danych bez szczególnych powodów. Niemniej jednak przed zawarciem umowy wykonawca, który wykazał spełnienie warunków udziału w postępowaniu odnośnie kwalifikacji podmiotowej za pomocą certyfikatu, może być dodatkowo zobowiązany do przedłożenia dokumentów zgodnie z § 74 ust.1 lit. b) do d) ustawy.

Zgodnie z brzmieniem § 238 ustawy ZZVZ certyfikat jest wystawiany na wniosek wykonawcy przez akredytowaną jednostkę oceniającą zgodność z ustawą regulującą stosowne wymagania techniczne dla wyrobów. Certyfikat wydawany jest w języku czeskim w formie papierowej lub elektronicznej. Ustawa ZZVZ stanowi, że maksymalna dopuszczalna ważność certyfikatu wynosi jeden rok od jego wydania.

Podobnie jak w przypadku urzędowej listy kwalifikowanych wykonawców, wykonawca zagraniczny może udowodnić swoją kwalifikację za pomocą certyfikatu pochodzącego z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym wykonawca ma swoją siedzibę i który jest podobny do certyfikatu wydanego w ramach systemu certyfikowanych wykonawców.

Poszczególne systemy zarządzane są przez administratorów. Ministerstwo zatwierdza funkcjonowanie takich systemów oraz prowadzi ich listę. Dostęp do listy, analogicznie jak w przypadku wykazu kwalifikowanych wykonawców, ma charakter zdalny i nieograniczony za pośrednictwem strony internetowej⁵⁰. Zatwierdzenie systemu następuje na podstawie wniosku podmiotu prawnego, który zamierza zarządzać systemem certyfikowanych wykonawców. Wniosek musi zawierać obligatoryjne elementy w postaci opisu systemu certyfikowanych wykonawców oraz zasad jego stosowania.

⁴⁹ por. P. Brož, E. Ondrůjová, *Systém certifikovaných dodavatelů*, Verlag Dashöfer, 20.03.2012, https://www.ucetnictvino.cz/33/system-certifikovanych-dodavatelu-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIAA1K89ZGGiGI4a38AJQvs/?version_year=2015 (dostęp: 01.01.2023)

⁵⁰ zob. https://skd.nipez.cz/ISVZ/SSCD/ISVZ_SSCD_text.aspx (dostęp: 01.01.2023)

Zmiany w systemie certyfikowanych wykonawców przeprowadza się na wniosek administratora systemu, zaś sama procedura odbywa się zgodnie z przepisem § 235 czeskiej ustawy, który dotyczy procesu zatwierdzenia przez ministerstwo. Jeżeli ministerstwo stwierdzi, że system certyfikowanych wykonawców nie spełnia warunków określonych w przepisach prawa lub zmieniły się warunki, na jakich uprzednio został zatwierdzony, zwróci się do administratora systemu o usunięcie stwierdzonych braków i udokumentowanie dokonanej czynności. Jeśli administrator systemu nie usunie braków w wyznaczonym terminie, wówczas ministerstwo podejmie decyzję o likwidacji tego systemu. Co ważne dla wykonawców, likwidacja systemu nie powoduje utraty ważności certyfikatów wydanych wykonawcom w ramach tego systemu przed dokonaniem jego likwidacji.

Wykonawca zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić wystawcę certyfikatu o zmianach, które mogą spowodować utratę jego kwalifikacji i spełniania warunków w zakresie określonym w certyfikacie. Wystawca certyfikatu dokonuje oceny zmian i w przypadku ich wpływu na prawdziwość danych zawartych w certyfikacie, w zależności od powyższego, cofa certyfikat lub wydaje nowy. Wystawca certyfikatu cofa certyfikat również w przypadku, jeżeli wykonawca nie spełnia warunków do wydania certyfikatu lub jeśli uzna, że dokumenty do wydania certyfikatu nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

PREKWALIFIKACJA	
Urzędowy wykaz kwalifikowanych wykonawców	System certyfikowanych wykonawców
wykazanie spełniania przez wykonawcę kryteriów podstawowych oraz kompetencji zawodowych	wykazanie spełniania przez wykonawcę kryteriów podstawowych, kompetencji zawodowych, kwalifikacji ekonomicznej oraz kwalifikacji technicznej
dotyczy praktycznie wszystkich rodzajów postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	certyfikacja zawsze odnosi się tylko i wyłącznie do określonego rodzaju lub kategorii zamówień publicznych
zarządcą wykazu i organem odpowiedzialnym za wydawanie wypisów jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej	certyfikacji dokonują organy certyfikujące, które uzyskały akredytację do wykonywania tej czynności od Czeskiego Instytutu Akredytacji o.p.s., natomiast administratorem systemu są osoby prawne, które zarządzają systemem certyfikowanych wykonawców, uprzednio zatwierdzonym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej
ważność wypisu z wykazu wynosi 3 miesiące	ważność certyfikatu wynosi 1 rok

Źródło: ustawa ZZVZ, P. Brož, E. Ondrůjová, *Systém certifikovaných dodavatelů...*, op. cit.

2.2.3. Warunki techniczne określające przedmiot zamówienia

Przez warunki techniczne określające przedmiot zamówienia (cz. *technické podmínky vymezující předmět veřejné zakázky*) należy rozumieć wszelkiego rodzaju specyfikacje odnoszące się do przedmiotu zamówienia. Nie chodzi więc tylko o dane czysto techniczne, np. dotyczące maszyn, lecz o wszelkie dane i wyrażenia, które zamawiający może wykorzystywać do opisu przedmiotu zamówienia. Warunki techniczne obejmują, co wynika wprost z treści regulacji § 37 ust. 1 lit. b) ustawy ZZVZ, warunki postępowania z prawami własności przemysłowej lub intelektualnej powstałymi w związku z wykonaniem zamówienia publicznego. Dotyczy to w szczególności zamówień w sferze IT, usług architektów, projektantów itd.

Zgodnie z treścią § 89 ust. 5 i 6 ustawy ZZVZ co do zasady zabronione jest ustalanie warunków technicznych przedmiotu zamówienia poprzez stosowanie odniesienia do wskazanych konkretnych wykonawców lub produktów lub poprzez odniesienie do praw własności intelektualnej takich jak istniejące patenty, wzory użytkowe, itd. Ze wskazanych wyżej odniesień zamawiający może skorzystać wyłącznie w sytuacji, kiedy specyfikacja warunków technicznych nie może być wystarczająco precyzyjna lub jasna. Ponadto, dla każdej z takich referencji zamawiający wskazuje możliwość zaoferowania rozwiązania równoważnego.

2.2.4. Warunki handlowe i inne warunki umowne

W kontekście warunków handlowych i innych warunków umownych (cz. *obchodní nebo jiné smluvní podmínky*) należy wskazać na tzw. pośrednie ustalenia umowne, tzn. ustalenia niebędące bezpośrednio częścią treści umowy, ale które są do niej dołączone lub w umowie zawarte jest odniesienie gdzie można je znaleźć (np. w Internecie). Z odpowiednio sformułowanych postanowień umownych wypływa wola obu stron co do związania się nimi, a ich treść staje się w ten sposób częścią umowy. W analogiczny sposób, w zakresie zamówień publicznych, do umowy mogą zostać włączone np. ogólne warunki handlowe, które są zamieszczone na stronie internetowej zamawiającego lub warunki kontraktowe FIDIC⁵¹.

Warunki handlowe lub inne warunki umowy mogą być wyrażone przez zamawiającego:

- 1) w formie wiążącego projektu umowy, który będzie stanowił część dokumentów zamówienia;
- 2) jako indywidualne warunki handlowe w dokumentacji przetargowej.

W ramach omawianych warunków udziału w postępowaniu zamawiający może zażądać od wykonawcy, aby w swojej ofercie:

- 1) przedłożył podpisany i zaakceptowany projekt umowy, który stanowi część dokumentacji przetargowej przygotowanej przez zamawiającego;
- 2) przedłożył swój własny projekt umowy zawierający wymagane warunki umowne;

⁵¹ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro podmínky účasti v zadávacím řízení, op. cit. s. 6*

- 3) nie przedkładał projektu umowy i zaakceptował warunki zamawiającego w formie oświadczenia.

W przypadku opisanym w pkt. 3) zamawiający nie może już wymagać, aby projekt umowy był niezbędnym elementem oferty, gdyż wystarczającą będzie gwarancja wykonawcy, że przyjmuje warunki handlowe i inne warunki umowy określone w dokumentacji przetargowej. Niemniej jednak w praktyce najczęściej mamy do czynienia z sytuacją, w której zamawiający samodzielnie określa warunki umowne w postaci wiążącego wzoru umowy o wykonanie zamówienia publicznego, który będzie częścią warunków udziału w postępowaniu, natomiast w warunkach zamówienia formułuje wymóg jednoznacznej akceptacji wzoru umowy w ofercie wykonawcy, np. poprzez jej podpisanie⁵².

2.2.5. Szczególne warunki realizacji zamówienia publicznego

Szczególne warunki realizacji zamówienia publicznego (cz. *zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky*) to warunki, które podkreślają wpływ realizowanego zamówienia publicznego na środowisko, społeczeństwo, gospodarkę, zatrudnienie lub innowacyjność. Mogą zatem odnosić się zarówno do rzeczywistego procesu lub okoliczności realizacji zamówienia publicznego, jak i do cech wymaganego świadczenia. Co do zasady, określa się je obecnie jako odrębne warunki udziału w postępowaniu⁵³.

Mogą one przykładowo obejmować:

- 1) wymagania dotyczące ekologiczności zamówienia publicznego (np. w zakresie eksploatacji maszyn, procesu produkcyjnego lub właściwej utylizacji odpadów wytwarzanych podczas realizacji zamówienia publicznego);
- 2) wymagania dotyczące zatrudnienia określonej liczby osób w niekorzystnej sytuacji;
- 3) ustalenie minimalnego poziomu wynagrodzenia dla personelu wykonawcy i/lub jego podwykonawców.

⁵² *Ibidem*, s. 6

⁵³ *Ibidem*, s. 7

2.3. Procedury udzielania zamówień publicznych

2.3.1 Wprowadzenie

Procedura przetargowa, czyli sformalizowana, uregulowana przepisami prawa procedura, w wyniku której następuje wybór wykonawcy danego zamówienia publicznego, ma na celu zapewnienie zamawiającemu dokonania wyboru najkorzystniejszej oferty, przy jednoczesnym zachowaniu zasady konkurencji. Przy stosowaniu każdego z przewidzianych trybów udzielania zamówień publicznych konieczne jest, aby zamawiający realizował wszystkie podane niżej wymagania oraz warunki przewidziane przepisami ustawy ZZVZ dla zastosowania odpowiedniej procedury udzielania zamówień. Podkreślić należy, że jeżeli postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostanie wszczęte przez zamawiającego w jednej z dostępnych procedur danego rodzaju, to musi być procedowane aż do zakończenia w tym wybranym rodzaju. Nie jest możliwa zmiana procedury przetargowej w trakcie trwania postępowania o udzielenie zamówienia.

Ustawa ZZVZ wyróżnia następujące 9 trybów proceduralnych udzielenia zamówienia publicznego:

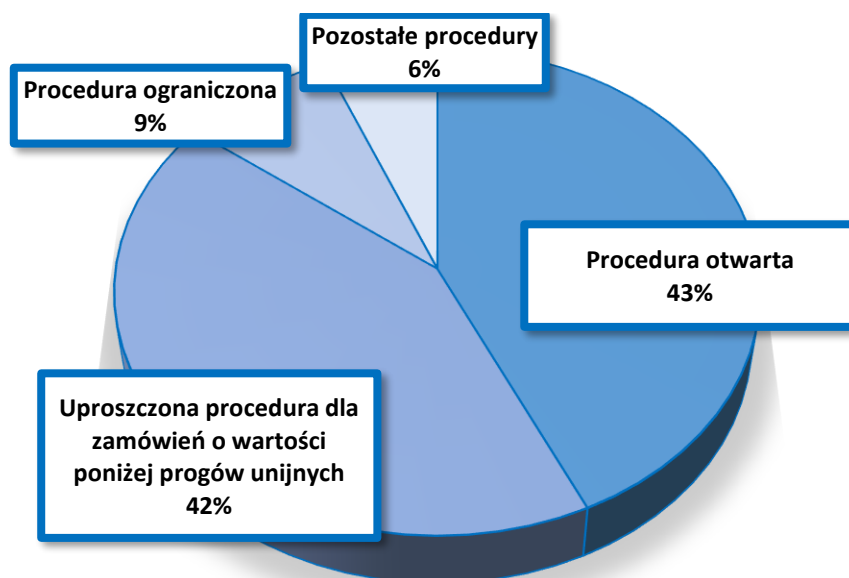
- 1) uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych (cz. *zjednodušené podlimitní řízení*);
- 2) procedura otwarta (cz. *otevřené řízení*);
- 3) procedura ograniczona (cz. *užší řízení*);
- 4) procedura negocjacyjna z publikacją (cz. *jednací řízení s uveřejněním*);
- 5) procedura negocjacyjna bez publikacji (cz. *jednací řízení bez uveřejnění*);
- 6) dialog konkurencyjny (cz. *řízení se soutěžním dialogem*);
- 7) partnerstwo innowacyjne (cz. *řízení o inovačním partnerství*);
- 8) procedura uproszczona (cz. *řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu*);
- 9) procedura koncesyjna (cz. *koncesní řízení*).

W przypadku zamówień o wartości poniżej progów, dominującym i najszerszej stosowanym przez zamawiających rodzajem procedury była dotychczas uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych⁵⁴. Utrzymującą się od kilku lat wyraźną tendencją jest przy tym coraz szersze stosowanie przez zamawiających publicznych procedur otwartych, które są najbardziej konkurencyjne, więc są bardziej korzystne dla zamawiających.

Powyższe ustalenia przedstawicieli praktyki czeskiego rynku zamówień znajdują także potwierdzenie w danych statystycznych, corocznie publikowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej.

⁵⁴ por. ÚOHS, *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek / 2 díl*, s. 5, publikacja dostępna pod adresem: https://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2019/Infolist_2019_03_pruvodceVZ_II.pdf (dostęp: 01.01.2023)

W roku 2020, spośród 13069 wszczętych procedur, ponad 11 tysięcy z nich zostało przeprowadzonych w trybie procedury otwartej oraz uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych. Na trzecim miejscu uplasowała się procedura ograniczona z liczbą 1115 postępowań. Pozostałe procedury miały dla zamawiających publicznych marginalne znaczenie i ich ilość nie przekroczyła 7 % spośród wszystkich wszczętych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

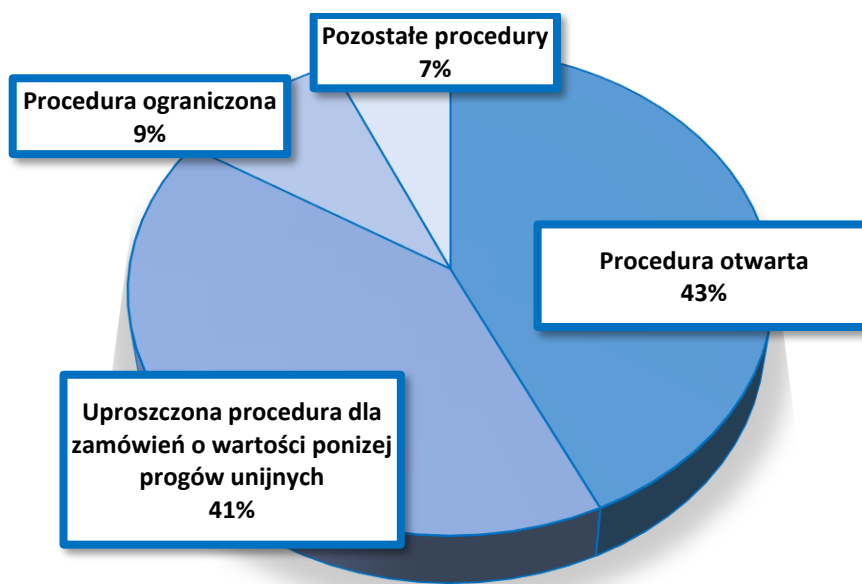

Rodzaj procedury	Zamawiający publiczni	
	Ilość wszczętych postępowań	Wartość procentowa
Procedura otwarta	5621	43 %
Uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych	5525	42,3 %
Procedura ograniczona	1115	8,5 %
Pozostałe procedury	808	6,2 %
Razem	13069	100 %

Źródło: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020*, publikacja dostępna pod adresem:

<http://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2013/07/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-o-stavu-ve%C5%99ejn%C3%BDch-zak%C3%A1zek-v-%C4%8CR-za-rok-2020.pdf> (dostęp: 01.01.2023)

Z niemalże identyczną sytuacją mieliśmy do czynienia w 2021 roku, w którym procedura otwarta oraz uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych stanowiły łącznie prawie 84 % wszystkich wszczynanych przez zamawiających publicznych postępowań.

Rodzaj procedury	Zamawiający publiczni	
	Ilość wszczętych postępowań	Wartość procentowa
Procedura otwarta	5908	43 %
Uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych	5619	40,9 %
Procedura ograniczona	1306	9,5 %
Pozostałe procedury	911	6,6 %
Razem	13744	100 %

Źródło: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2021*, publikacja dostępna pod adresem:

<https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2022/07/Vyrocní-zpráva-o-stavu-ver%CC%8Cejny%CC%81ch-zaka%CC%81zek-v-C%CC%8Ceske%CC%81-Republice-za-rok-2021.pdf> (dostęp: 01.01.2023)

Mając na względzie powyższe, należy dojść do jednoznacznego wniosku, że wspomniane trzy rodzaje postępowań o udzielenie zamówienia publicznego trzeba uznać za swego rodzaju główne tryby udzielania zamówień, które są stosowane przez zamawiających w celu zaspokojenia standardowych potrzeb.

Wyraźną cechą wspólną tych procedur jest brak możliwości prowadzenia negocjacji z wykonawcami w odniesieniu do złożonych przez nich ofert. Można zatem stwierdzić, że jeżeli zamawiający będzie odczuwał potrzebę prowadzenia negocjacji z wykonawcami w sprawie złożonych ofert, co rzecz jasna, może mieć miejsce w przypadku dużo bardziej złożonych przedmiotów zamówienia, wówczas zamawiający, po spełnieniu określonych warunków i przesłanek ustawowych, będzie mógł skorzystać z innych trybów, na przykład dialogu konkurencyjnego⁵⁵.

2.3.2. Procedury dla zamówień małej skali

Na mocy przepisu § 31 ustawy ZZVZ zamawiający nie ma obowiązku udzielania zamówień małej skali przy pomocy uregulowanej przepisami ustawy ZZVZ procedury przetargowej. Dysponuje on zatem swobodą przy udzieleniu takich zamówień, w sposób odpowiedni do rodzaju oraz wartości zamówienia. Nawet jednak w takim przypadku, zamawiający zobligowany jest do przestrzegania naczelných zasad systemowych, mających zwłaszcza na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu dostępności wszystkich niezbędnych dokumentów, niedyskryminacji oraz zapewnienia konkurencji pomiędzy potencjalnymi wykonawcami.

W przypadku zamówień małej skali nie istnieje obowiązek stosowania procedur przetargowych, jednakże zamawiający zobligowany jest przestrzegać naczelných zasad systemowych.

2.3.3. Procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych

2.3.3.1. Wprowadzenie

Kwestię wyboru trybu przetargowego dla zamówienia publicznego o wartości poniżej progów unijnych reguluje § 52 czeskiej ustawy.

Przepis stanowi po pierwsze, że zamawiający może zastosować uproszczoną procedurę dla zamówień o wartości poniżej progów. Nie dotyczy to przy tym zamówień na roboty budowlane, których wartość szacunkowa przekracza kwotę 50 000 000 CZK.

Po drugie, zamawiający może jednak zdecydować o przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia w trybie właściwym dla zamówień o wartości powyżej progów. W tym przypadku, co wyraźnie stanowi § 52 lit. b) ustawy ZZVZ, zamawiający zobowiązany jest prowadzić postępowanie zgodnie z regulacjami zawartymi w części IV ustawy (tj. *Zamówienia o wartości powyżej progów unijnych*) z następującymi wyjątkami:

⁵⁵ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit.*, s. 5

- 1) zamawiający może skorzystać z trybu negocjacji z ogłoszeniem w sytuacji, w której nie spełnia przesłanek wymaganych do jego zastosowania, określonych w § 60 ustawy;
- 2) zamawiający może zastosować tryb negocjacji bez ogłoszenia jedynie wtedy, gdy nie jest możliwe udzielenie zamówienia w ramach uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych ze względu na niemożność dotrzymania terminów;
- 3) regulacji części IV ustawy nie stosuje się do terminów właściwych dla zamówień o wartości poniżej progów, określonych w § 54 (*Ihůty pro podlimitní veřejné zakázky*), wobec czego mają one zastosowanie nawet w przypadku udzielania zamówień o wartości poniżej progów w trybach właściwych dla zamówień o wartości powyżej progów.

2.3.3.2. Uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych

Celem ustanowienia procedury uproszczonej dla zamówień o wartości poniżej progów było usprawnienie udzielania mniej *istotnych* zamówień, przede wszystkim poprzez złagodzenie wymogów proceduralnych i zmniejszenie obciążeń administracyjnych, a w rezultacie zwiększenie zainteresowania mniejszych wykonawców⁵⁶.

Opisywana procedura, dzięki krótszym terminom ustawowym, umożliwia znacznie szybsze udzielenie zamówienia. W literaturze wprawdzie podkreśla się, że krótsze terminy w istocie działają na niekorzyść wykonawców, jednakże jest to rekompensowane zmniejszeniem wymogów w zakresie wykazania kwalifikacji w momencie składania oferty⁵⁷. Ponadto, *uproszczenia* nie należy identyfikować z sytuacją, w której dokonywanie czynności przez zamawiającego zależy w znacznej mierze od jego uznania. Faktem, jest, że ustawa ZZVZ nie nakłada na zamawiającego przy udzielaniu zamówienia publicznego w uproszczonym postępowaniu dla zamówień o wartości poniżej progów tak wielu szczegółowych obowiązków, jak w przypadku innych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego i daje mu pewną swobodę działania. Niemniej jednak w każdym przypadku postępowanie zamawiającego musi być czytelne i zgodne z naczelnymi zasadami systemu zamówień publicznych⁵⁸.

Przepis § 53 ustawy stanowi, że zamawiający wszczyna postępowanie w reżimie uproszczonej procedury poprzez opublikowanie ogłoszenia o zamówieniu na swoim profilu, zapraszając tym samym nieograniczoną liczbę wykonawców do składania ofert. Zamawiający może również po publikacji ogłoszenia wysłać zaproszenie do składania ofert do wybranych przez siebie wykonawców, wówczas ich liczba nie może być mniejsza niż 5. Jednocześnie zamawiający ma obowiązek przyjąć i ocenić również ofertę wykonawcy, który nie został przez niego zaproszony do złożenia oferty. Takie rozwiązanie zwiększa równość uczestników i eliminuje dyskryminację osób, które nie zostały wcześniej zaproszone przez zamawiającego do złożenia oferty

⁵⁶ por. M. Ondryáš, *Zjednodušené podlimitní řízení*, *epravo.cz*, 29.08.2019, <https://www.epravo.cz/top/clanky/zjednodusene-podlimitni-rizeni-zjednodusene-109831.html> (dostęp: 01.01.2023)

⁵⁷ por. D. Dvořák, T. Machurek, P. Novotný, M. Šebesta, *Zákon...*, *op. cit.*, s. 334

⁵⁸ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit.*, s. 20

i w związku z tym nie mogły wziąć udziału w postępowaniu. Zamawiający nie może negocjować z wykonawcami treści złożonych przez nich ofert.

W przypadku uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych ustawa ZZVZ dopuszcza możliwość ustalenia przez zamawiającego innych kryteriów kwalifikacji wykonawców niż określone w ustawie dla zamówień powyżej progów unijnych. Zamawiający może również przy ocenie ofert zastosować kryteria jakości inne niż dla zamówień powyżej progów, pod warunkiem że są one oparte na obiektywnych okolicznościach związanych z osobą wykonawcy lub z przedmiotem zamówienia publicznego.

Zgodnie przepisem § 53 ust. 4 ustawy, dokumenty dotyczące spełniania warunków udziału w postępowaniu składane są przez wykonawców co do zasady w kopii razem z ofertą.

Szczególnością opisywanej uproszczonej procedury, wyraźnie potwierdzającą jej znaczne odformalizowanie jest możliwość zastąpienia dokumentów zwykłym oświadczeniem wykonawcy, przy zachowaniu prawa zamawiającego do zażądania przedłożenia oryginałów lub uwierzytelnionych kopii odpowiednich dokumentów potwierdzających kwalifikacje w każdym momencie postępowania o udzielenie zamówienia. Dokumenty mogą również zostać zastąpione złożeniem Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia. W przypadku wykazywania spełnienia wymogów kwalifikacji podstawowej (§ 74 ZZVZ) oraz kompetencji zawodowych (§ 77 ust. 1 ZZVZ), należy wykazać ich spełnienie nie później niż 3 miesiące przed dniem złożenia oferty.

W przypadku zamówień o wartości poniżej progów unijnych procedurami możliwymi do zastosowania przez zamawiającego są:

- uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych (z wyłączeniem zamówień na roboty budowlane, których wartość przewyższa kwotę 50 000 000 CZK);
- procedura otwarta;
- procedura ograniczona;
- procedura negocjacyjna z publikacją (brak warunku spełniania przesłanek z § 60 ZZVZ);
- procedura negocjacyjna bez publikacji (jedynie wtedy, gdy nie jest możliwe udzielenie zamówienia w ramach procedury uproszczonej dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych);
- dialog konkurencyjny;
- partnerstwo innowacyjne.

2.3.4. Procedury dla zamówień o wartości powyżej progów unijnych

2.3.4.1. Wprowadzenie

Tryby przetargowe właściwe dla zamówień o wartości powyżej progów unijnych czeski ustawodawca uregulował, jak zostało już wyżej zaznaczone, w części IV ustawy ZZVZ. Podstawowymi i najczęściej stosowanymi trybami są procedura otwarta oraz procedura ograniczona. W dalszej kolejności są to procedura negocjacyjna z publikacją i bez publikacji, dialog konkurencyjny oraz partnerstwo innowacyjne, przy czym ich wybór możliwy jest wyłącznie pod warunkiem spełnienia ustawowych przesłanek do zastosowania tych trybów. Niemniej jednak, czeska doktryna stoi na stanowisku, że najczęściej zalecanym trybem prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia jest procedura otwarta, którą może zastosować każdy zamawiający⁵⁹.

2.3.4.2. Procedura otwarta

Jest podstawowym i najczęściej wybieranym przez zamawiających rodzajem postępowania o udzielenie zamówienia. W tym trybie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zamawiający poprzez opublikowanie ogłoszenia o zamówieniu zaprasza do składania ofert nieograniczoną liczbę wykonawców. W procedurze otwartej zamawiający nie może negocjować z wykonawcami treści złożonych przez nich ofert, poza wymienionymi w treści § 46 ustawy przypadkami składania dodatkowych wyjaśnień lub uzupełniania oferty. Należy zwrócić uwagę, że w trybie procedury otwartej dokumenty na potwierdzenie kwalifikacji wykonawców składane są razem z ofertą, co wynika wprost z przepisu § 56 ust. 3 ZZVZ. W rezultacie procedura otwarta jest klasycznym przedstawicielem tzw. jednoetapowej procedury przetargowej⁶⁰. Odpowiednikiem na gruncie polskiej ustawy Pzp jest przetarg nieograniczony.

2.3.4.3. Procedura ograniczona

W tym trybie postępowania zamawiający zaprasza nieograniczoną liczbę wykonawców do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu ograniczonym. Po dokonaniu oceny kwalifikacji wykonawców, zamawiający następnie zaprasza do składania ofert wybranych oferentów, którzy wykazali spełnienie kwalifikacji. W przeciwieństwie do procedury otwartej, procedura ograniczona jest modelową dwuetapową procedurą przetargową, ponieważ składa się z dwóch następujących po sobie faz, przy czym ograniczenie, od którego przyjęła swoją nazwę, polega na tym, że do składania ofert uprawniony jest wyłącznie wykonawca zaproszony przez zamawiającego⁶¹. Zgodnie z przepisem § 58 ust. 2 zamawiający może wsząć postępowanie w trybie procedury ograniczonej również poprzez

⁵⁹ por. I. Macek, R. Derková, D. Bartoň, K. Košťál, E. Marečková, P. Zatloukal, *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Praktický komentář s judikaturou*, Leges 2017, s. 214.

⁶⁰ *Ibidem*, s. 5

⁶¹ *Ibidem*, s. 11

publikację wstępnego ogłoszenia informacyjnego. Podobnie jak w procedurze otwartej zamawiającemu nie wolno negocjować z wykonawcami treści złożonych przez nich ofert, poza wymienionymi w treści § 46 ustawy przypadkami składania dodatkowych wyjaśnień lub uzupełniania oferty na wezwanie zamawiającego. Odpowiednikiem na gruncie polskiej ustawy Pzp jest przetarg ograniczony.

2.3.4.4. Procedura negocjacyjna z publikacją ogłoszenia

Procedura negocjacyjna z publikacją ogłoszenia jest procedurą, którą zamawiający może zastosować, jedynie w sytuacji, gdy spełniony jest przynajmniej jeden z warunków określonych w przepisie § 60 czeskiej ustawy. Zamawiający jest uprawniony do skorzystania z tego trybu w następujących okolicznościach:

- 1) potrzeby zamawiającego nie mogą zostać zaspokojone bez dostosowania rozwiązań już dostępnych na rynku;
- 2) elementem wykonania zamówienia ma być rozwiązanie projektowe lub rozwiązanie innowacyjne;
- 3) zamówienie publiczne nie może być udzielone przez zamawiającego bez uprzednich negocjacji z wykonawcami ze względu na szczególne okoliczności wynikające z charakteru, czy też stopnia złożoności lub struktury finansowej i prawnej, związanych z przedmiotem zamówienia;
- 4) zamawiający nie może ustalić warunków technicznych w oparciu o dokumentację techniczną;
- 5) także, gdy zamawiający unieważnił postępowanie uprzednio prowadzone w trybie procedury otwartej lub ograniczonej zgodnie z § 127 ust. 1 ustawy ZZVZ, tzn. gdy w postępowaniu prowadzonym w trybie procedury otwartej nie wpłynęła żadna oferta lub gdy w postępowaniu prowadzonym w trybie procedury ograniczonej nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

W ramach prowadzonej procedury zamawiający zaprasza nieograniczoną liczbę wykonawców do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w niniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia. Zaproszeni uczestnicy składają oferty, na podstawie której zamawiający negocjuje z nimi szczegółowe warunki umowy na realizację zamówienia publicznego. Jest to tryb przetargowy, w którym zamawiający jest uprawniony do zmiany lub uzupełnienia warunków przetargu, w szczególności warunków technicznych przedmiotu zamówienia, w trakcie trwania postępowania, w wyniku negocjacji przeprowadzonych z wykonawcami. Jednakże zamawiający może zastrzec sobie prawo w dokumentacji przetargowej do udzielenia zamówienia na podstawie ofert wstępnych. W takiej sytuacji zamawiający nie jest zobowiązany do przeprowadzenia negocjacji. Odpowiednikiem na gruncie polskiej ustawy Pzp jest tryb negocjacji z ogłoszeniem.

2.3.4.5. Procedura negocjacyjna bez publikacji ogłoszenia

Analogicznie do omówionej w poprzednim punkcie procedury negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia, również zastosowanie procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia wymaga spełnienia wymienionych w ustawie przesłanek. Zgodnie z treścią przepisu § 63 ust. 1 ZZVZ zamawiający może zastosować ten tryb w przypadku, gdy w uprzednio prowadzonym postępowaniu o udzielenie zamówienia w trybie procedury otwartej, procedury ograniczonej lub uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów:

- 1) nie złożono żadnych ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;
- 2) złożone oferty nie były zgodne z opisem przedmiotu zamówienia;
- 3) wykonawcy nie spełnili warunków udziału w postępowaniu.

Dopuszcza się również zastosowanie tego trybu w sytuacji, w której zamówienie może zostać wykonane wyłącznie przez wskazanego wykonawcę, ze względu na to, że:

- 1) przedmiot zamówienia dotyczy realizacji wyjątkowego dzieła sztuki lub wykonania;
- 2) z przyczyn technicznych na rynku właściwym dla przedmiotu zamówienia nie istnieje konkurencja;
- 3) jest to konieczne do ochrony praw wyłącznych, w tym praw własności intelektualnej.

Przy czym odnośnie wskazanych powyżej przesłanek braku istnienia konkurencji oraz konieczności ochrony praw wyłącznych zamawiający może zastosować tryb negocjacji ze wskazanym wykonawcą jedynie w sytuacji, w której nie jest możliwe udzielenie zamówienia w żadnym innym trybie a kryteria udzielenia zamówienia publicznego nie zostały ustalone w celu eliminacji lub ograniczenia konkurencji. Wspomniane wyżej warunki wskazano wprost w przepisie § 63 ust. 4 czeskiej ustawy i muszą być spełnione łącznie.

Zastosowanie trybu negocjacji bez ogłoszenia uzasadnia również sytuacja, w której jest to konieczne z uwagi na pilną okoliczność, której zamawiający nie mógł przewidzieć, niespowodowaną przez zamawiającego a skutkującą tym, że obiektywnie nie jest możliwe dotrzymanie terminów przepisanych dla procedury otwartej, procedury ograniczonej bądź procedury negocjacyjnej z publikacją.

Dalej, w przypadku zamówienia publicznego na dostawy zamawiający może również zastosować procedurę negocjacyjną bez ogłoszenia, jeżeli:

- 1) dostarczane towary wytwarzane są wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych; zamówienie takie nie może jednak obejmować dostawy przeznaczonej do produkcji na dużą skalę, realizowanej w celu osiągnięcia rentowności ekonomicznej lub pokrycia kosztów zamawiającego związanych z pracami badawczymi lub rozwojowymi;
- 2) zamówienie obejmuje dodatkowe dostawy od tego samego wykonawcy, które mają na celu częściowe zastąpienie poprzedniej dostawy lub rozszerzenie istniejącego zakresu dostawy, pod warunkiem że zmiana wykonawcy zobowiązywałaby zamawiającego do nabycia dostaw o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby

niekompatybilność z pierwotnym przedmiotem dostaw lub pociągałoby za sobą nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu; dodatkowe dostawy w ramach niniejszego punktu mogą być nabywane nie dłużej niż przez 3 lata od zawarcia pierwotnej umowy, chyba że dłuższy okres jest uzasadniony szczególnymi okolicznościami;

- 3) przedmiotem zamówienia są dostawy nabywane na giełdach towarowych;
- 4) dostawy są nabywane na szczególnie korzystnych warunkach od wykonawcy będącego w trakcie likwidacji lub, jeżeli w stosunku do wykonawcy toczy się postępowanie upadłościowe, od osoby uprawnionej do rozporządzania jego aktywami.

Zamawiający jest także uprawniony do zastosowania trybu negocjacji bez ogłoszenia w przypadku zamówienia publicznego na usługi, jeżeli zamówienie publiczne jest udzielane w następstwie konkursu przeprowadzonego zgodnie z § 143 ustawy ZZVZ, na podstawie którego w ramach nagrody zamawiający zamierza udzielić zamówienia publicznego wybranemu oferentowi. W przypadku wyboru wielu ofert, zamawiający zaprasza wszystkich wybranych oferentów do negocjacji w ramach procedury negocjacyjnej bez ogłoszenia.

Natomiast w przypadku zamówienia publicznego na usługi lub na roboty budowlane zamawiający może również zastosować procedurę negocjacyjną bez ogłoszenia w odniesieniu do nowych usług lub nowych robót budowlanych polegających na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych, jak w pierwotnym zamówieniu i odpowiadających pierwotnemu zamówieniu, pod warunkiem że:

- 1) nowe usługi lub roboty budowlane są przyznawane dotychczasowemu wykonawcy;
- 2) w dokumentacji zamówienia dotyczącej pierwotnej procedury przetargowej wyraźnie wskazano możliwość udzielenia zamówienia na nowe usługi lub roboty budowlane w drodze procedury negocjacyjnej bez publikacji, a także wskazano zakres nowych usług lub robót budowlanych;
- 3) szacunkowa wartość zamówienia publicznego na nowe usługi lub nowe roboty budowlane została uwzględniona w szacunkowej wartości pierwotnego zamówienia publicznego;
- 4) procedura negocjacyjna bez ogłoszenia została wszczęta w ciągu 3 lat od daty zawarcia umowy w sprawie pierwotnego zamówienia publicznego;
- 5) rzeczywista cena zamówienia publicznego na nowe usługi lub nowe roboty budowlane bez VAT nie przekracza o więcej niż 30 % jego wartości szacunkowej ani nie przekracza 30 % ceny pierwotnego zamówienia publicznego.

W procedurze negocjacyjnej bez ogłoszenia zamawiający bezpośrednio zaprasza jednego lub więcej wykonawców do negocjacji dotyczących możliwości realizacji zamówienia publicznego. Zamawiający jest też uprawniony do zmiany specyfikacji istotnych warunków zamówienia w trakcie postępowania, na podstawie prowadzonych z wykonawcami negocjacji. W tym miejscu, wspólnie z autorami i przedstawicielami doktryny należy zwrócić szczególną uwagę na okoliczność, że jest to najmniej sformalizowany tryb udzielania zamówień powyżej progów unijnych, który powinien być stosowany przez zamawiających z dużą rozważą oraz który

zawsze podlega skrupulatnemu nadzorowi ze strony czeskiego Urzędu Ochrony Konkurencji. Wskazuje się, że przesłanki zastosowania, w szczególności opisane w § 63 ust. 3 ustawy ZZVZ zbliżają omawiany tryb do polskiego trybu zamówienia z wolnej ręki, który w istocie, z perspektywy regulacji unijnych, jest formą negocjacji bez ogłoszenia, prowadzonych z jednym wykonawcą⁶².

2.3.4.6. Procedura z dialogiem konkurencyjnym

Zamawiający może zastosować omawiany tryb w sytuacji, gdy spełnione są warunki określone w przepisie § 60 ustawy, umożliwiające zastosowanie trybu procedury negocjacyjnej z ogłoszeniem. Celem dialogu konkurencyjnego jest udzielenie zamówienia publicznego o skomplikowanym przedmiocie, w sytuacji kiedy zamawiający nie jest w stanie wystarczająco precyzyjnie określić przedmiotu zamówienia przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia lub potrzeby zamawiającego nie mogą być zaspokojone poprzez rozwiązania już dostępne na rynku. Zamawiający, poprzez ogłoszenie o wszczęciu postępowania w trybie dialogu konkurencyjnego, zaprasza nieograniczoną liczbę wykonawców do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w tym postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz do wykazania spełnienia przez nich wymaganych kwalifikacji. Po dokonaniu oceny kwalifikacji uczestników, zamawiający zaprasza zakwalifikowanych wykonawców do udziału w dialogu konkurencyjnym w celu znalezienia jednego lub kilku odpowiednich rozwiązań dla realizacji zamówienia. Negocjacje trwają do momentu, w którym zamawiający zadecyduje, które rozwiązania mogą spełnić jego oczekiwania. Wykonawcy, których rozwiązania nie były odpowiednie, są wykluczani z dalszego postępowania. Po ustaleniu tego rozwiązania zamawiający zaprasza wykonawców do składania ofert w postępowaniu przetargowym, z zastrzeżeniem, że oferty te mają respektować wybrane przez zamawiającego rozwiązanie.

Procedura wykazuje liczne podobieństwa do procedury negocjacyjnej z publikacją. Jednakże element negocjacji z wybranym wykonawcą w celu potwierdzenia jego oferty i doprecyzowania warunków zamówienia jest bardziej ograniczony, nie może bowiem prowadzić do zmiany podstawowych parametrów oferty lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz takie zmiany nie mogą zagrażać konkurencji ani nie mogą nosić znamion działań dyskryminacyjnych.

2.3.4.7. Partnerstwo innowacyjne

Partnerstwo innowacyjne zamawiający może zastosować zostać w sytuacji, w której potrzeba opracowania innowacyjnej dostawy lub usługi lub innowacyjnych robót budowlanych, a następnie późniejszy zakup dostaw, usług lub robót budowlanych będących wynikiem tych prac, nie może być zaspokojona przez nabycie produktów, usług lub robót budowlanych już dostępnych na rynku.

⁶² por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, op. cit., s. 42

Przedmiotem zamówienia publicznego musi być:

- 1) innowacja procesowa, która oznacza wdrożenie nowej lub znacząco ulepszonej metody produkcji lub świadczenia usług, w tym istotne zmiany technologii, sprzętu lub oprogramowania;
- 2) innowacja organizacyjna, która oznacza wdrożenie nowego sposobu organizacji działalności gospodarczej praktyki przedsiębiorstw, miejsc pracy lub stosunków zewnętrznych.

Podobnie jak w Polsce, w Republice Czeskiej jest to wieloetapowa procedura negocjacyjna, rozpoczynająca się ogłoszeniem o zamówieniu i zaproszeniem wykonawców do zgłaszania wniosków o udział w postępowaniu. Zamawiający określa w dokumentacji przetargowej fazy partnerstwa innowacyjnego, które odpowiadają kolejności etapów procesu badań i rozwoju, a następnie realizacji dostaw, usług lub robót budowlanych. Zamawiający określa cele sekwencyjne w procesie badawczym, przy osiągnięciu których kończą się poszczególne etapy partnerstwa innowacyjnego oraz zasady przyznawania partnerom nagród za osiągnięcie tych celów. Zamawiający może ustanowić partnerstwo innowacyjne z jednym lub z kilkoma wykonawcami, którzy będą następnie prowadzili własne odrębne działania badawczo-rozwojowe. Zamawiający ma oczywiście prawo do prowadzenia negocjacji z oferentami w trakcie trwania niniejszego postępowania w sprawie ich ofert wstępnych i jest uprawniony do zmiany lub uzupełnienia warunków, zwłaszcza dotyczących specyfikacji technicznych, w trakcie negocjacji.

W przypadku zamówień powyżej progów procedurami możliwymi do zastosowania przez zamawiającego są:

- procedura otwarta;
- procedura ograniczona;
- procedura negocjacyjna z publikacją;
- procedura negocjacyjna bez publikacji;
- dialog konkurencyjny;
- partnerstwo innowacyjne.

2.3.5. Procedura uproszczona

Ten rodzaj procedury przetargowej przeznaczony jest dla zamówień publicznych oraz koncesji na usługi społeczne i inne szczególne usługi wymienione w załączniku nr 4 do ustawy ZZVZ. Załącznik obejmuje wymienione w nim wg kodów CPV: usługi zdrowotne, społeczne i pokrewne; usługi administracyjne w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej i kultury; usługi w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia społecznego; świadczenia społeczne; inne usługi komunalne, socjalne i osobiste, w tym usługi świadczone przez związki zawodowe, organizacje polityczne, stowarzyszenia młodzieżowe i inne organizacje członkowskie; usługi religijne; usługi hotelowe i restauracyjne; usługi prawne (niewyłączone na podstawie § 29 ustawy); inne usługi administracyjne i rządowe; świadczenie usług na rzecz społeczności; usługi w zakresie więziennictwa, bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa (o ile nie są wyłączone na

podstawie § 29 ustawy); usługi detektywistyczne i ochroniarskie; usługi międzynarodowe; usługi pocztowe; usługi różne (tzn. formowanie opon i usługi kowalskie). Omawiany załącznik nr 4 w istocie jest zgodny z załącznikiem nr XIV do dyrektywy 2014/24/UE⁶³.

W przypadku udzielania zamówienia w ramach procedury uproszczonej zastosowanie znajdują także przepisy części I, II, X oraz XIII ustawy ZZVZ. Zamawiający wszczyna postępowanie o udzielenie zamówienia w omawianym trybie poprzez opublikowanie formularza uprzedniego powiadomienia, jeżeli zaprasza wykonawców do wyrażenia wstępnego zainteresowania lub ogłoszenia o wszczęciu postępowania w Biuletynie zamówień publicznych. Przepis § 129 ust. 7 ustawy ZZVZ stanowi, że przebieg procedury przetargowej określa sam zamawiający z uwzględnieniem specyfiki zamawianych usług. Zamawiający może prowadzić negocjacje z uczestnikami postępowania przetargowego. Zamawiający może także zmienić warunki udziału w postępowaniu w trakcie trwania procedury przetargowej, pod warunkiem jednak, że nie narusza to naczelných zasad systemowych.

2.3.6. Tryb koncesyjny

Zgodnie z treścią przepisu § 176 czeskiej ustawy zamawiający jest zobowiązany do udzielenia koncesji w drodze postępowania o udzielenie koncesji, chyba że zastosuje inny rodzaj postępowania o udzielenie koncesji zgodnie z regulacją § 55 (tryby przetargowe właściwe dla zamówień o wartości powyżej progów).

Ustawa określa jedynie podstawowe obowiązki, które są kluczowe dla postępowania koncesyjnego, natomiast to w gestii samego zamawiającego, z zastrzeżeniem jednakże zgodności z podstawowymi elementami postępowania koncesyjnego oraz części II ustawy ZZVZ, leży określenie warunków postępowania koncesyjnego, w taki sposób, aby odpowiadały koncesji, której udziela.

2.3.7. Podsumowanie

Rodzaj zamówienia publicznego	Możliwe procedury do zastosowania przez zamawiającego
Zamówienia małej skali	Brak obowiązku stosowania procedur przetargowych, jednakże zamawiający zobligowany jest przestrzegać naczelných zasad systemowych

⁶³ *Ibidem*, s. 49

<p>Zamówienia o wartości poniżej progów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych (z wyłączeniem zamówień na roboty budowlane, których wartość przewyższa kwotę 50 000 000 CZK) • procedura otwarta • procedura ograniczona • procedura negocjacyjna z publikacją (brak warunku spełniania przesłanek z § 60 ZZVZ) • procedura negocjacyjna bez publikacji (jedynie wtedy, gdy nie jest możliwe udzielenie zamówienia w ramach uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych) • dialog konkurencyjny • partnerstwo innowacyjne
<p>Zamówienia o wartości powyżej progów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • procedura otwarta • procedura ograniczona • procedura negocjacyjna z publikacją • procedura negocjacyjna bez publikacji • dialog konkurencyjny • partnerstwo innowacyjne

Źródło: ustawa ZZVZ

ROZDZIAŁ 3
UBIEGANIE SIĘ O ZAMÓWIENIA PUBLICZNE
W REPUBLICE CZESKIEJ W PRAKTYCE

3.1 Ubieganie się o zamówienia publiczne w Republice Czeskiej przez polskich wykonawców

Republikę Czeską zdecydowanie należy uznać za jednego z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. W 2021 r. kraj ten zajął drugą pozycję pod względem udziału w polskim eksporcie (z udziałem o wartości 5,8 % Czechy to zaraz po Niemczech największy nabywca polskich produktów i usług na świecie) oraz zajął siódmą pozycję, jeżeli chodzi o import (udział 3,2 %). Polsko-czeskie obroty handlowe osiągnęły w 2021 roku wartość prawie 26 mld EUR, w tym polski eksport osiągnął niemalże 17 mld EUR, a import ponad 9 mld EUR. W ubiegłym roku powiększyło się saldo wymiany handlowej do 7,8 mld EUR. Według danych Czeskiego Urzędu Statystycznego import z Polski stanowił 7,87 % czeskiego importu ogółem, co dało Polsce trzecie miejsce na liście największych eksporterów na rynek czeski, po Niemczech i Chinach. W strukturze największych odbiorców czeskich produktów Polska również zajmuje trzecią pozycję z udziałem 6,23 %, za Niemcami i Słowacją⁶⁴.

Gospodarka Republiki Czeskiej w 2021 roku wykazała wzrost w porównaniu do poprzedzającego 2020 roku o 3,3% PKB, mimo wciąż trwającej epidemii COVID-19. Co za tym idzie, również rynek zamówień publicznych utrzymał tendencję wzrostową, przyjmując łącznie wartość 827 mld CZK, czyli o 107 mld CZK więcej, niż w roku 2020. Wzrosły zarówno łączna suma wartości zamówień udzielanych przez zamawiających publicznych, jak również przez zamawiających sektorowych. W relacji bezpośredniej do PKB wielkość rynku zamówień publicznych wzrosła dość zauważalnie, bowiem do 13,5 %, co jest wartością powyżej średniej, w porównaniu do średniej dziesięcioletniej z lat 2011-2020, która wynosi 12,23 %⁶⁵. W rezultacie, należy uznać, że zamówienia publiczne w Republice Czeskiej w dalszym ciągu stanowią dość istotny element gospodarki kraju.

Z powyższego jasno wynika, że rynek czeski to jeden z najbardziej atrakcyjnych rynków zagranicznych z punktu widzenia polskiego przedsiębiorcy. Już na wstępie trzeba podkreślić, że polscy wykonawcy mogą ubiegać się o zamówienia publiczne w Republice Czeskiej bez żadnych ograniczeń oraz spełniania dodatkowych biurokratycznych formalności. Wynika to przede wszystkim z unijnej zasady swobody przepływu towarów oraz świadczenia usług na terenie całej Unii Europejskiej, jak również regulacji samej ustawy ZZVZ, która wśród naczelnych zasad systemowych proklamuje zasadę niedyskryminacji wykonawców zagranicznych z państw członkowskich Unii. W związku z tym od takich wykonawców nie wymaga się zakładania firmy, tudzież oddziału lub przedstawicielstwa na terenie Republiki Czeskiej.

⁶⁴ informacje dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/czechy/informator-ekonomiczny> (dostęp: 01.01.2023)

⁶⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2021*, publikacja dostępna pod adresem: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2022/07/Vyrocní-zpráva-o-stavu-ver%CC%8Cejny%CC%81ch-zaka%CC%81zek-v-C%CC%8Ceske%CC%81-Republice-za-rok-2021.pdf> (dostęp: 01.01.2023)

Polski wykonawca może uczestniczyć w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na równych zasadach z wykonawcami czeskimi, niezależnie od formy prawnej prowadzonej przez niego działalności. W czeskich postępowaniach mogą brać udział w szczególności osoby fizyczne, osoby prawne, jak również inne jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną, np. spółki osobowe. Dodatkowo, w myśl § 37 ust. 3 ustawy ZZVZ zamawiający nie może wymagać określonej formy prawnej wykonawcy jako warunku udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Z danych statystycznych publikowanych przez Urząd Zamówień Publicznych⁶⁶ dotyczących udziału polskich wykonawców w rynku europejskim wynika, że w 2021 roku przedsiębiorcom z Polski najwięcej zamówień (opublikowanych w Dzienniku Urzędowym UE) udzielono w Niderlandach, Czechach oraz w Niemczech. Zamówienia udzielone przez czeskich zamawiających stanowiły 12 % wszystkich udzielonych w UE zamówień, zaś ich łączna wartość wyniosła ponad 25 mln EUR. Tym samym utrzymana została tendencja z lat ubiegłych, zgodnie z którą Czechy zawsze plasowały się w czołówce europejskich państw udzielających zamówień polskim wykonawcom.

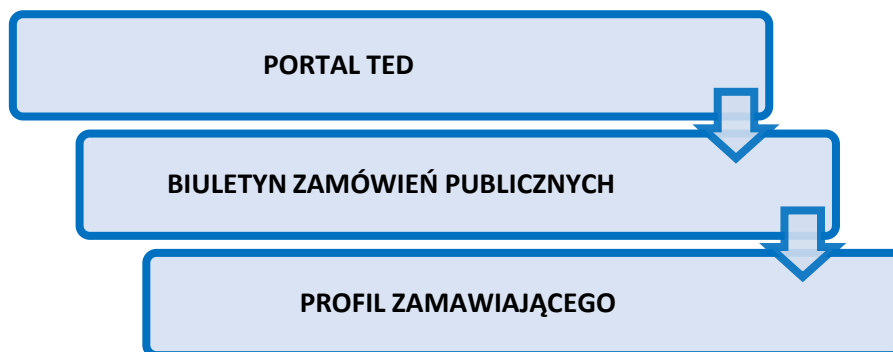
Najwięcej kontraktów zawieranych przez polskich wykonawców u naszych południowych sąsiadów w 2021 roku stanowiły przede wszystkim zamówienia na dostawy – 8 (w 2020 r. – 11; w 2019 r. – 6). Z kolei z usług wykonywanych przez polskich wykonawców czescy zamawiający skorzystali w 4 przypadkach (w 2020 r. – 2; w 2019 r. – 7). Roboty budowlane stanowią najmniejszy odsetek zamówień, bowiem w ciągu minionych 3 lat umowy na ich wykonanie zawarto w 4 przypadkach.

W poszczególnych latach oferty wykonawców z Polski wybierano w postępowaniach dotyczących podobnych rodzajów zamówień. Usługi realizowane przez polskich wykonawców to głównie usługi inżynieryjne w zakresie górnictwa i wydobywania oraz usługi w zakresie poszukiwania i wydobywania węgla i innych paliw stałych, a także usługi napraw i konserwacji maszyn przemysłowych. Natomiast w przypadku dostaw przedmiotem zamówienia przeważnie były autobusy niskopodłogowe, pojazdy specjalne, chemikalia, żelazo oraz urządzenia do recyklingu.

⁶⁶ zob. Urząd Zamówień Publicznych, *Sprawozdanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2021 r.*, publikacja dostępna pod adresem: <https://www.gov.pl/attachment/e0b4f6bb-d9b4-41ea-bb8d-d255cabd8147> (dostęp: 01.01.2023); w sprawozdaniu nie uwzględniono zamówień o mniejszej wartości, udzielanych polskim przedsiębiorcom na rynku europejskim z uwagi na brak publikacji tego rodzaju ogłoszeń w Dzienniku Urzędowym UE.

3.2. Ogłoszenia o zamówieniu

3.2.1. Gdzie szukać ogłoszeń

W myśl zasady transparentności ogłoszenie o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (cz. *oznámení o zahájení zadávacího řízení*) musi zostać opublikowane w taki sposób, aby wszyscy zainteresowani wykonawcy mieli równą szansę dowiedzenia się o wszczęciu tego postępowania oraz przygotowania i złożenia odpowiedniej oferty. Zgodnie z ustawą ZZVZ zamawiający zamieszcza ogłoszenie o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w szczególności na profilu zamawiającego oraz w Biuletynie zamówień publicznych, które stanowią część systemu informacji o zamówieniach publicznych, administrowanego przez czeskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Ponadto, ogłoszenia dotyczące zamówień o wartościach przekraczających progi unijne, analogicznie jak w Polsce, publikowane są w internetowej wersji suplementu do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej – w portalu TED (*Tenders Electronic Daily*).

3.2.1.1. Biuletyn zamówień publicznych

W Biuletynie zamówień publicznych (cz. *věstník veřejných zakázek*) znajdują się wszystkie informacje, do których publikowania zamawiający jest zobowiązany na podstawie przepisów prawa. W pierwszej kolejności Biuletyn pełni funkcję jednolitego miejsca publikacji podstawowych informacji, zwłaszcza ogłoszeń o zamówieniach publicznych udzielanych zgodnie z ustawą ZZVZ, tj. zamówień powyżej progów unijnych oraz poniżej tych progów. Zamawiający jest zobligowany do opublikowania, za pośrednictwem formularza w Biuletynie, adresu internetowego, który będzie wykorzystywany do zamieszczania informacji i dokumentów dotyczących zamówień publicznych, tzw. profilu zamawiającego. Za pośrednictwem Biuletynu zamówień publicznych zamawiający przesyła odpowiednie informacje o wszczęciu, zmianie, unieważnieniu lub udzieleniu zamówienia publicznego, w zależności od trybu i rodzaju postępowania o udzielenie zamówienia, w tym także postępowań szczególnych i postępowań koncesyjnych. Zamawiający może to zrobić również dobrowolnie w przypadku zamówień małej skali.

Więcej informacji oraz bezpośredni dostęp do Biuletynu Zamówień Publicznych znajduje się pod następującym adresem internetowym: <https://www.vestnikverejnychzakazek.cz/>.

3.2.1.2. Profil zamawiającego

Zgodnie z treścią § 28 ust. 1 lit. j) ustawy ZZVZ profil zamawiającego (cz. *profil zadavatele*) to elektroniczne narzędzie, które umożliwia nieograniczony i zdalny dostęp, za pośrednictwem którego zamawiający publikuje informacje oraz dokumenty związane z udzielanymi zamówieniami publicznymi. Podanie właściwego adresu internetowego profilu zamawiającego jest obligatoryjnym elementem ogłoszenia o zamówieniu, w sekcji dotyczącej kontaktu z zamawiającym. Ponadto, przepis § 214 ust. 1 ustawy ZZVZ nakłada na zamawiającego obowiązek opublikowania wskazanego wyżej adresu także w Biuletynie zamówień publicznych. Zamawiającemu zasadniczo nie wolno korzystać z kilku profili oznaczonych jako profile aktywne w Biuletynie, w celu jednoczesnego publikowania na nich informacji o udzielanych zamówieniach. Wyjątek stanowi korzystanie Krajowego Narzędzia Elektronicznego zarządzanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Profillem zamawiającego jest elektroniczne narzędzie (system informatyczny lub platforma zakupowa), które umożliwia wykonawcom nieograniczony i zdalny dostęp, za pośrednictwem którego zamawiający publikuje informacje oraz dokumenty związane z udzielanymi przez niego zamówieniami publicznymi.

3.2.1.3. Platforma ROZZA

Platforma ROZZA jest platformą służącą przede wszystkim do integracji elektronicznych narzędzi zamówień publicznych. Jej nadrzędnym celem jest uproszczenie w jak największym stopniu dostępu do zamówień dla wszystkich wykonawców w taki sposób, aby mogli oni wyszukiwać ogłoszenia o aktualnych zamówieniach oraz składać oferty w jednym miejscu i z jednego przypisanego konta użytkownika. Jednocześnie platforma respektuje różne wymagania dotyczące funkcjonalności poszczególnych narzędzi elektronicznych używanych przez zamawiających, wobec czego w pełni zachowuje środowisko konkurencyjne na rynku istniejących narzędzi i daje zamawiającym możliwość wyboru rozwiązań, które najbardziej im odpowiadają. Administratorem platformy ROZZA jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej.

Więcej informacji oraz bezpośredni dostęp do platformy znajduje się pod następującym adresem internetowym: <https://rozza.cz/>.

3.2.1.4. Dodatkowe informacje

Ogłoszenia o zamówieniach publicznych polscy wykonawcy mogą ponadto znaleźć na pozostałych platformach elektronicznych używanych przez poszczególnych czeskich zamawiających, zarówno komercyjnych, jak też administrowanych przez organy państwowe. Platformy te umożliwiają nie tylko znalezienie ogłoszenia o zamówieniu, ale zasadniczo również komunikację z zamawiającym, w tym złożenie oferty, czy też wniosku o dopuszczenie

do udziału w postępowaniu. Spośród tych platform podstawowe znaczenie ma Krajowe Narzędzie Elektroniczne (cz. *Národní elektronický nástroj*), które jest oficjalnym i kompleksowym systemem informatycznym zarządzanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej. Ponadto, szereg instytucji publicznych publikuje również na swoich stronach internetowych informacje o udzielanych zamówieniach publicznych lub przynajmniej ogłoszenia o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia oraz odnośnik do profilu zamawiającego.

Praktycy czeskich zamówień publicznych wskazują, że najbardziej efektywnym sposobem znalezienia interesujących zamówień publicznych jest regularne sprawdzanie nowo opublikowanych zamówień profilach zamawiających, uważne monitorowanie Biuletynu Zamówień Publicznych oraz przynajmniej jednego z wymienionych centralnych systemów informacyjnych. W czeskiej praktyce nierzadkie jest również budowanie dobrych relacji z zamawiającymi, w następstwie których, możliwe jest umówienie się z zamawiającym na nieformalne powiadomienie o rozpoczęciu postępowania o udzielenie zamówienia, jeśli zostanie ogłoszone nowe zamówienie⁶⁷.

3.2.2. Ogłoszenie o zamówieniu i jego elementy

W sytuacji kiedy zamawiający wszczyna postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, którego wartość przewyższa progi unijne, korzysta wówczas z dobrze znanych uczestnikom polskiego rynku zamówień standardowych formularzy publikacji, przygotowanych przez Komisję Europejską. Dlatego też w tym miejscu warto skupić się przede wszystkim na ogłoszeniach publikowanych przez zamawiających w związku ze wszczęciem przez nich postępowania poniżej progów, w szczególności prowadzonego w trybie uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych.

Formularz ogłoszenia o wszczęciu postępowania poniżej progów unijnych możemy znaleźć w załączniku nr 3 do Rozporządzenia nr 168/2016 Zbioru praw w sprawie publikacji formularzy dla celów ustawy o udzielaniu zamówień publicznych i wymagań co do profilu zamawiającego. Na podstawie wskazanego formularza, ogłoszenie ma następującą systematykę:

⁶⁷ por. M. Doleček, *Správný postup při získávání veřejných zakázek*, businessinfo.cz, 30.06.2017, <https://www.businessinfo.cz/navody/spravny-postup-pri-ziskavani-verejnych-zakazek-ppbi/> (dostęp: 01.01.2023)

OGŁOSZENIE O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA PONIŻEJ PROGÓW

Sekcja 1: ZAMAWIAJĄCY

nazwa

dane teleadresowe

informacje o komunikacji z zamawiającym

adres strony internetowej

adres profilu zamawiającego

Sekcja 2: PRZEDMIOT ZAMÓWIENIA

nazwa

rodzaj zamówienia

krótki opis

informacja o finansowaniu ze środków UE

szacunkowa wartość zamówienia

okres związania ofertą

informacja o podziale zamówienia na części

opis kryteriów oceny ofert

Sekcja 3: PROCEDURA

rodzaj procedury

kryteria oceny ofert

języki w jakich dopuszcza się składanie ofert

termin składania i otwarcia ofert

Sekcja 5: DODATKOWE INFORMACJE

wskazanie dodatkowych informacji, które zamawiający uzna za stosowne

data zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu

Źródło: załącznik nr 3 do Rozporządzenia nr 168/2016 Zbioru praw w sprawie publikacji formularzy dla celów ustawy o udzielaniu zamówień publicznych i wymagań co do profilu zamawiającego

Natomiast jeśli chodzi o uproszczoną procedurę dla zamówień poniżej progów unijnych, obowiązujące przepisy nie nakładają na zamawiającego obowiązku skorzystania z określonego formularza⁶⁸. W związku z tym, ogłoszenie o zamówieniu, jak również zaproszenie do składania ofert w postępowaniu prowadzonym w uproszczonym reżimie zamieszczone na profilu zamawiającego muszą obligatoryjnie zawierać przynajmniej elementy wskazane w załączniku nr 6 (część A) do ustawy. Wśród nich wymienić należy:

OGŁOSZENIE O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA ORAZ ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA OFERT W TRYBIE UPROSZCZONEJ PROCEDURY DLA ZAMÓWIEŃ O WARTOŚCI PONIŻEJ PROGÓW
dane identyfikujące zamawiającego
informacje dotyczące dostępu do dokumentacji przetargowej
termin składania ofert
określenie sposobu składania ofert wraz ze wskazaniem języka, w jakim oferta musi być sporządzona
określenie wymagania dotyczące kwalifikacji wykonawcy wraz ze wskazaniem dokumentów wymaganych na ich potwierdzenie
kryteria oceny ofert

Źródło: załącznik nr 6 do ustawy ZZVZ

3.3. Komunikacja zamawiających z wykonawcami

3.3.1. Ogólne zasady

Zasady komunikacji pomiędzy zamawiającymi i wykonawcami zostały uregulowane mocą § 211 ustawy ZZVZ. Przepis stanowi, że odbywa się ona, o ile ustawa nie stanowi inaczej, w formie pisemnej. Przy czym komunikacja pisemna, o której mowa powyżej, powinna odbywać się drogą elektroniczną, przy pomocy środków komunikacji elektronicznej – wybranego certyfikowanego narzędzia elektronicznego. Jest to rezultatem wprowadzonej w dniu 18 października 2018 r. obowiązkowej cyfryzacji czeskiego systemu zamówień publicznych.

Na podstawie § 211 ust. 3 czeski ustawodawca wprowadza wyjątki od zasady komunikacji elektronicznej, związane z następującymi sytuacjami:

- 1) z uwagi na wyspecjalizowany charakter zamówienia środki komunikacji elektronicznej wymagałyby użycia określonych narzędzi, urządzeń lub formatów plików, które nie są ogólnie dostępne lub nie są obsługiwane przy pomocy ogólnie dostępnych aplikacji;

⁶⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika k vyhlášení o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele*, s. 8, publikacja dostępna pod adresem: https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2019/06/Metodika-k-vyhlasce-o-uverejnovani-a-profilu-zadavatele_v4-bez-registrace_duben-2017.pdf (dostęp: 01.01.2023)

wtedy gdy aplikacje do obsługi formatów plików, które służą do opisu przedmiotu zamówienia, nie są aplikacjami z otwartym kodem źródłowym lub podlegającymi komercyjnym licencjom i nie mogą być udostępnione przez zamawiającego do pobrania i korzystania;

- 2) korzystanie ze środków komunikacji elektronicznej wymaga specjalistycznego sprzętu biurowego, który zwykle nie jest dostępny dla zamawiających;
- 3) wymagane jest przedstawienie próbek lub modeli, które nie mogą zostać przedłożone drogą elektroniczną;
- 4) jest to niezbędne z powodu naruszenia bezpieczeństwa środków komunikacji elektronicznej lub z uwagi na potrzebę ochrony informacji szczególnie wrażliwych, a wymagany poziom bezpieczeństwa nie może być zagwarantowany przy użyciu powszechnie dostępnych elektronicznych narzędzi.

Wyjątki wskazane w przepisie § 211 ust. 3 ustawy, co podkreślają autorzy, odpowiadają tym wynikającym z treści dyrektywy 2014/24/UE i są dobrze znane polskim wykonawcom⁶⁹.

W przypadku komunikowania się za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o czym wprost stanowi czeska ustawa, zamawiający ma obowiązek przekazania wykonawcom wszelkich informacji technicznych, w tym dotyczących szyfrowania i kodowania, niezbędnych do jej prowadzenia, w szczególności do elektronicznego składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. W tym miejscu szczególny nacisk należy położyć na ogólny obowiązek zamawiającego do przyjmowania ofert złożonych wyłącznie w formie elektronicznej przy użyciu narzędzia elektronicznego. Wyjątek dotyczy zamówień małej skali, w przypadku których oferty mogą być nadal przyjmowane w formie papierowej.

W sytuacji kiedy komunikacja nie odbywa się za pomocą narzędzia elektronicznego (lecz np. w postaci zwykłej korespondencji *e-mailowej*), to wówczas zgodnie z treścią przepisu § 211 ust. 5 ustawy, zawiadomienia kierowane do uczestników postępowania przez zamawiającego takie jak:

- 1) zaproszenie uczestników do udziału w postępowaniu;
- 2) zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty;
- 3) zawiadomienie o wyborze zwycięskiego projektu w konkursie;
- 4) zawiadomienie dotyczące wykluczenia uczestnika z postępowania

powinny obowiązkowo być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, wydanym zgodnie z odrębnymi przepisami. Natomiast w innych przypadkach obowiązująca ustawa nie wymaga używania kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Zatem mając na uwadze powyższe, kwalifikowany podpis elektroniczny jest wymagany tylko dla dokumentów tworzonych przez zamawiającego. Ustawa ZZVZ nie przewiduje konieczności użycia podpisu elektronicznego dla żadnego dokumentu tworzego i wysyłanego przez wykonawców, niezależnie od formy, w jakiej dokument jest doręczany zamawiającemu.

⁶⁹ por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, op. cit., s. 54

W konsekwencji takich uregulowań, co zgodnie podkreślają przedstawiciele czeskiej praktyki zamówień, kwalifikowany podpis elektroniczny nie jest wymagany np. nawet w przypadku sprzeciwów przesyłanych do zamawiającego pocztą elektroniczną. Podobnie ZZVZ nie zawiera wymogu podpisu elektronicznego dla decyzji zamawiającego w sprawie sprzeciwu⁷⁰. Jednakże skargę do Urzędu Ochrony Konkurencji na rozstrzygnięcia w sprawie sprzeciwów na działania lub zaniechania zamawiającego lub ich brak należy składać wyłącznie za pośrednictwem elektronicznej skrzynki danych (cz. *datová schránka*) lub jako wiadomość cyfrową (cz. *datova zpráva*) podpisaną uznanym podpisem elektronicznym (§ 252 ust. 3).

	Dokumenty tworzone przez zamawiającego	Dokumenty tworzone przez wykonawcę
Obowiązek podpisania dokumentów kwalifikowanym podpisem elektronicznym w przypadku komunikacji innej niż za pośrednictwem narzędzia elektronicznego	zaproszenie uczestników do udziału w postępowaniu	Brak obowiązku podpisywania dokumentów kwalifikowanym podpisem elektronicznym
	zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty	
	zawiadomienie o wyborze zwycięskiego projektu w konkursie	
	Zawiadomienie dotyczące wykluczenia uczestnika z postępowania	

Źródło: J. Ševčíková, *Podpisování elektronických úkonů v zadávacím řízení*, NZVZ.cz, 30.10.2018, <http://nzvz.cz/2018/10/30/podepisovani-elektronicky-ukonu-v-zadavacich-rizeni/> (dostęp: 01.01.2023)

Niemniej jednak, biorąc pod uwagę fakt, że kwalifikowany podpis elektroniczny jest przeważnie wymagany do rejestracji w narzędziach elektronicznych, w tym przede wszystkim w Krajowym Narzędziu Elektronicznym, wykonawcom zagranicznym sugeruje się uprzednie pozyskanie takich odpowiednich podpisów uznawanych przez władze Republiki Czeskiej.

3.3.2. Narzędzia elektroniczne

Należy zacząć od tego, że przy udzielaniu zamówień publicznych drogą elektroniczną zgodnie z aktualnie obowiązującymi regulacjami, należy używać narzędzi elektronicznych (cz. *elektronické nástroje*), które spełniają wymogi ustawy ZZVZ oraz przepisów wykonawczych, w szczególności Rozporządzenia nr 260/2016 Zbioru praw o ustanowieniu szczegółowych warunków dotyczących narzędzi elektronicznych, czynności elektronicznych przy udzielaniu zamówień publicznych oraz certyfikatów zgodności.

⁷⁰ por. M. Machálková, *Vybrané aspekty elektronické komunikace ve veřejných zakázkách*, MT Legal s.r.o., 25.07.2018, <https://www.mt-legal.com/vybrane-aspekty-elektronicke-komunikace-ve-verejnych-zakazkach/> (dostęp: 01.01.2023)

Ustawa ZZVZ w treści regulacji § 28 ust. 1 lit. i) definiuje narzędzie elektroniczne jako oprogramowanie lub jego komponenty, które są połączone z siecią lub usługą łączności elektronicznej i umożliwiają odbiór za pośrednictwem tej sieci lub usługi wskazanych w przepisach dokumentów w formie elektronicznej, w tym ich przetwarzanie i kompresję cyfrową oraz przechowywanie danych, jak również udokumentowanie zapisów wykonanych czynności, które stanowią integralną część ich oprogramowania.

Z powyższego wynika zatem, że narzędzie elektroniczne jest środkiem elektronicznego administrowania zamówieniami publicznymi, zaś jego podstawową funkcją, która została zaakcentowana przez czeskiego ustawodawcę, jest komunikacja elektroniczna z wykonawcami, w tym tak kluczowe jej elementy jak składanie ofert w formie elektronicznej oraz prowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia. Narzędziem elektronicznym jest również profil wyznaczony zamawiającego, na którym w myśl przepisów ustawy ZZVZ publikuje dokumenty związane ze wszczęciem, przebiegiem i wynikiem prowadzonych postępowań.

Ponadto, w każdym przypadku, narzędzie elektroniczne używane przez zamawiającego powinno być zgodne z określonymi przepisami prawa wymaganiami, którą to zgodność należy potwierdzić certyfikatem wydanym przez odpowiednią jednostkę certyfikującą akredytowaną przez Czeski Instytut Akredytacji o.p.s. (cz. *Český institut pro akreditaci, o.p.s.*). Jednostka certyfikująca ocenia zgodność narzędzia elektronicznego z punktu widzenia jego funkcjonalności oraz z punktu widzenia środowiska, w którym narzędzie elektroniczne podlega użytkowaniu.

Aktualną listę certyfikowanych narzędzi elektronicznych opracowaną przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego można znaleźć pod następującym adresem internetowym:

<https://portal-vz.cz/elektronicke-zadavani-verejnych-zakazek/seznam-certifikovanych-el-nastroju-dle-zakona-c-134-2016-sb/>.

3.3.3. Krajowe Narzędzie Elektroniczne

Krajowe Narzędzie Elektroniczne (cz. *Národní elektronický nástroj „NEN”*) jest oficjalnym i kompleksowym systemem informatycznym zarządzanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej. Służy do administrowania, ewidencjonowania oraz udzielania zamówień publicznych i koncesji wszelkich rodzajów przez wszystkich zamawiających, w tym zamawiających sektorowych. Celem NEN jest udostępnienie wszystkim zamawiającym, niezależnie od ich wielkości, bezpłatnego narzędzia umożliwiającego wypełnienie obowiązku pełnej komunikacji elektronicznej wynikającego z postanowień czeskiej ustawy o zamówieniach publicznych.

Z kolei wykonawcy, korzystając z tego narzędzia, mogą wygodnie znaleźć profile zamawiających, interesujące ich zamówienia publiczne, jak również śledzić na bieżąco przebieg wszczętych i aktualnie trwających procedur. Wykonawcy mogą także bezpośrednio

utworzyć własny tzw. *serwis informacyjny*, który będzie powiadamiać ich o nowo wszczętych postępowaniach. Platforma zapewnia w pełni elektroniczną komunikację zamawiających z wykonawcami i uczestnictwo w postępowaniach przetargowych, w tym, rzecz jasna, elektroniczne składanie ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Do dyspozycji użytkowników pozostaje ponad 100 gotowych szablonów dokumentów, w tym szablony dotyczące dokumentacji przetargowej, dokumentacji ofertowej i różnych wniosków, z możliwością ich indywidualnej edycji w zależności od potrzeb użytkownika oraz rodzaju zamówienia publicznego⁷¹.

Jak wynika ze statystyk, w 2021 roku w NEN zarejestrowanych było łącznie 2681 zamawiających, 2431 wykonawców oraz 42356 użytkowników z przypisaną rolą. Procentowy wzrost w porównaniu z rokiem 2020 wyniósł 23,6% w przypadku zamawiających, 16,6% jeśli chodzi o wykonawców, zaś całkowita liczba użytkowników wzrosła o 13,8%. Natomiast łączna wartość zamówień publicznych udzielonych w NEN w 2021 r. wyniosła prawie 85 mld CZK bez VAT⁷².

Dostęp do Krajowego Narzędzia Elektronicznego można uzyskać poprzez następujący adres internetowy: <https://nen.nipez.cz/>.

3.4. Dokumentacja przetargowa

3.4.1. Wprowadzenie

Dokumentacja przetargowa (cz. *zadávací dokumentací*) jest definiowana przez § 28 ust. 1 lit. b) ustawy ZZVZ jako wszelka pisemna dokumentacja zawierająca warunki i kryteria udzielenia zamówienia, przekazana lub udostępniona uczestnikom postępowania przy jego wszczęciu. Do dokumentacji przetargowej zaliczamy także formularze, o których mowa w § 212 ustawy, jak również zaproszenia do składania ofert i udziału w postępowaniu, wymienione w załączniku nr 6 do ustawy.

3.4.2. Publikacja dokumentacji przetargowej

Co do zasady, zamawiający zobowiązany jest do zamieszczenia dokumentacji przetargowej (z wyjątkiem formularzy i zaproszeń, o których mowa w załączniku nr 6) na profilu zamawiającego od dnia publikacji ogłoszenia o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia (lub od wysłania zaproszenia do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu), co najmniej do końca terminu składania ofert. Jedynym odstępstwem od tej reguły jest postępowanie prowadzone w trybie procedury negocjacyjnej bez publikacji.

⁷¹ zob. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Národní elektronický nástroj (NEN)*, publikacja dostępna pod adresem: <https://mmr.cz/getattachment/7e8d4fa5-c64c-42b7-8faa-8c341d01c289/attachment.aspx> (dostęp: 01.01.2023)

⁷² Informacja opublikowana na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej pod adresem: <https://portal-vz.cz/info-forum-vzdelavani/aktuality/vlada-schvalila-zpravu-o-fungovani-narodniho-elektronickeho-nastroje-pro-zadavani-verejnych-zakazek-nen-za-rok-2021/> (dostęp: 01.01.2023)

Jednakże w praktyce zdarza się, że w niektórych przypadkach zamawiający wymagają od wykonawców rejestracji na odpowiedniej stronie internetowej lub komercyjnej platformie zakupowej, w celu pobrania dokumentów przetargowych. Taka rejestracja, jak wyjaśniają autorzy, służy zamawiającemu do ewentualnych celów statystycznych, aby śledzić, ilu potencjalnych wykonawców może być zainteresowanych konkretnym zamówieniem⁷³.

Jak stanowi przepis § 96 ust. 2 ustawy ZZVZ Zamawiający może, na przykład ze względu na poufność danych lub z przyczyn technicznych związanych z formatami elektronicznymi, udostępnić pewne części dokumentacji przetargowej podmiotom zainteresowanym zamówieniem w inny odpowiedni sposób. W takim przypadku części dokumentacji przetargowej, które nie zostały opublikowane na profilu zamawiającego, zamawiający przesyła lub przekazuje wykonawcy w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku wykonawcy o ich przekazanie. Ponadto, zgodnie z treścią ust. 3 omawianego przepisu, w sytuacji, gdy jakkolwiek część dokumentacji przetargowej ma być przekazana w taki sposób, wówczas ogłoszenie o wszczęciu postępowania przetargowego lub zaproszenie, o którym mowa w załączniku nr 6 do ustawy, powinno zawierać informacje o sposobie i warunkach przekazania odpowiedniej części dokumentacji przetargowej.

Należy podkreślić, że uzyskanie dokumentacji przetargowej bezpośrednio od zamawiającego nie stanowi warunku dla złożenia oferty. W związku z tym, ofertę może złożyć również wykonawca, który nie zwrócił się do zamawiającego o przekazanie dokumentacji przetargowej lub nie otrzymał od zamawiającego wnioskowanej części dokumentacji przetargowej⁷⁴.

3.4.3. Zawartość dokumentacji przetargowej

Dokumentacja przetargowa skrupulatnie określa warunki, jakie musi spełnić wykonawca celem udziału w postępowaniu, określone przez zamawiającego w zgodzie z naczelnymi zasadami systemowymi. Stąd też kryteria udzielenia zamówienia muszą być sformułowane w taki sposób, aby były one jednoznacznie związane z przedmiotem zamówienia oraz nie dyskryminowały ani nie faworyzowały określonych wykonawców kosztem innych, jak również w inny sposób nie zakłócały konkurencji.

Zamawiający ma prawo wymagać od wykonawców spełnienia sformułowanych przez siebie kryteriów kwalifikacji, warunków technicznych określających przedmiot zamówienia, warunków handlowych i innych warunków umownych oraz, w stosownych przypadkach, innych szczególnych warunków. Jednakże w żadnym wypadku zamawiający nie może przenosić na wykonawców odpowiedzialności za dokładność i kompletność sporządzonej specyfikacji. Jako że w dokumentacji przetargowej zamawiający opisuje kryteria udzielenia zamówienia, stąd też dokumentacja musi być opracowana przez zamawiającego na tyle

⁷³ por. M. Doleček, *Správný postup...*, op. cit.

⁷⁴ por. M. Doleček, *Správný postup...*, op. cit.

szczegółowo i zrozumiale, żeby wykonawca mógł na jej podstawie złożyć ofertę na wykonanie zamówienia⁷⁵.

W świetle powyższego, w praktyce dokumentacja przetargowa obligatoryjnie musi zawierać informacje dotyczące co najmniej następujących okoliczności:

dane identyfikacyjne zamawiającego

adres profilu zamawiającego na którym zamieszczono dokumentację

szczegółowy opis i specyfikacja przedmiotu zamówienia

szczegółowy opis warunków udziału w postępowaniu oraz sposób wykazania ich spełnienia

termin składania ofert

sposób składania ofert

szczegółowy opis zasady oceny ofert wraz z kryteriami

Źródło: ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit., s. 24*

3.4.4. Wyjaśnienie dokumentacji przetargowej

3.4.4.1. Wprowadzenie

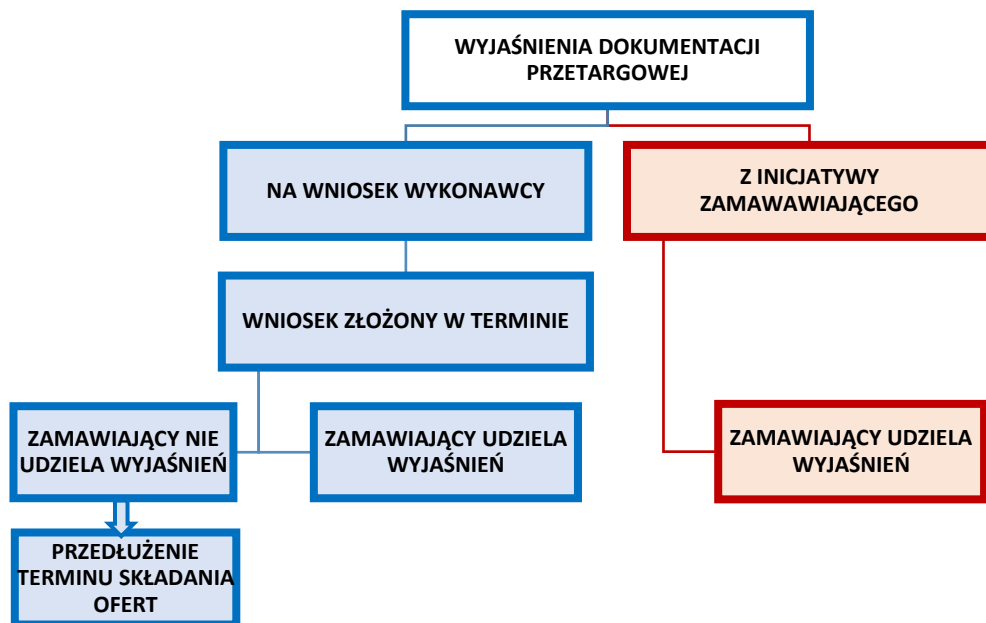
Za modelową sytuację należałoby uznać oczywiście taką, w której dokumentacja przetargowa jest od samego początku sporządzona na tyle szczegółowo i klarownie, że nie wymaga żadnych dodatkowych wyjaśnień, ani interwencji ze strony zamawiającego. Jednakże, podobnie jak w polskiej praktyce zamówieniowej, zwłaszcza w zakresie zamówień publicznych o złożonym przedmiocie, bardzo często zdarza się, że u wykonawców pojawiają się wątpliwości odnośnie treści i wymagań, w związku z czym zwracają się oni do zamawiającego z wnioskami o wyjaśnienie dokumentacji przetargowej (cz. *vysvětlení zadávací dokumentace*)⁷⁶.

W doktrynie podkreśla się, że konieczność wyjaśnienia zaistniałych wątpliwości dotyczących dokumentacji przetargowej należy przede wszystkim do samych wykonawców⁷⁷. Niemniej jednak, czeskie uregulowania pozwalają także na udzielenia wykonawcom niezbędnych wyjaśnień dotyczących dokumentacji przetargowej z inicjatywy samego zamawiającego.

⁷⁵ por. M. Doleček, *Veřejné zakázky*, businessinfo.cz, 28.09.2020, <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/#uvod> (dostęp: 01.01.2023)

⁷⁶ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit., s. 25*

⁷⁷ por. L. Zárbynický, *Vysvětlení a změna zadávací dokumentace dle nového zákona o zadávání veřejných zakázek*, epravo.cz, 16.06.2017, <https://www.epravo.cz/top/clanky/vysvetleni-a-zmena-zadavaci-dokumentace-dle-noveho-zakona-o-zadavani-verejnych-zakazek-105972.html> (dostęp: 01.01.2023)

3.4.4.2. Wyjaśnienia dotyczące dokumentacji przetargowej na wniosek wykonawcy

Na mocy przepisów § 98 ustawy ZZVZ, zamawiający są uprawnieni do zwrócenia się na piśmie do zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienie dokumentacji przetargowej.

Wniosek powinien zostać doręczony zamawiającemu na co najmniej 3 dni robocze przed upływem terminów wskazanych w treści § 98 ust. 1 ustawy ZZVZ, tj. co najmniej na 8 dni roboczych przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert w przypadku zamówień powyżej progów unijnych oraz na 7 dni roboczych przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert w przypadku zamówień poniżej progów. Przy braku zachowania wskazanych wyżej terminów, zamawiający pozostawia wniosek bez odpowiedzi.

Jeżeli natomiast wykonawca doręczy wniosek w ustawowym terminie, zamawiający jest zobowiązany do udzielenia wyjaśnień najpóźniej w ciągu 3 dni roboczych. Zgodnie z treścią § 98 ust. 3 ustawy ZZVZ zamawiający publikuje, przesyła lub przekazuje wyjaśnienia, których część stanowi zacytowanie dokładnego brzmienia zapytania wskazanego we wniosku, jednakże z zapewnieniem zachowania anonimowości wnioskującego wykonawcy.

Możliwe jest także zaistnienie sytuacji, w której mimo terminowego wpływu wniosku zamawiający nie udzieli wyjaśnień w ustawowym trzydniowym terminie. Wówczas, jak wskazuje § 98 ust. 4 ustawy, termin składania ofert powinien ulec wydłużeniu co najmniej o tyle dni roboczych, ile upłynęło od dnia otrzymania wniosku o wyjaśnienie dokumentacji przetargowej.

3.4.4.3. Wyjaśnienia dotyczące dokumentacji przetargowej z inicjatywy samego zamawiającego

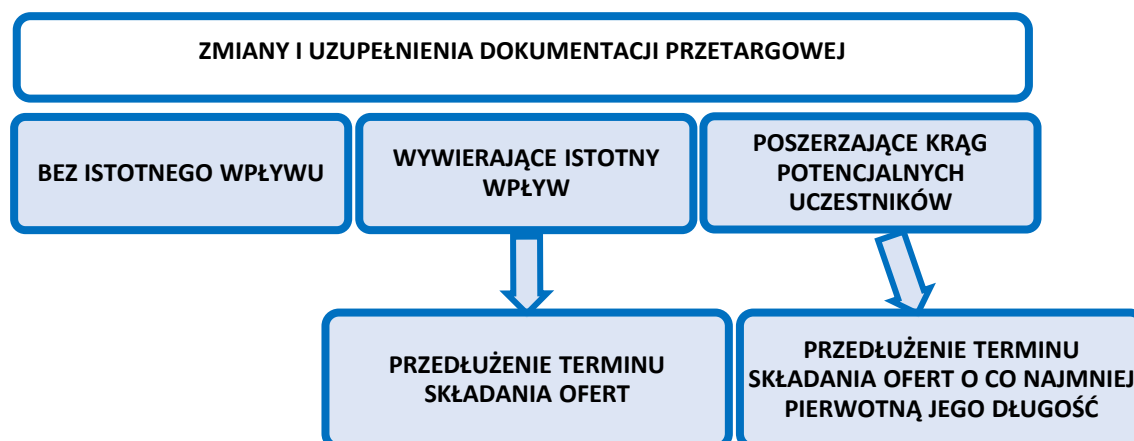
Zamawiający jest również uprawniony z własnej inicjatywy podjąć decyzję o udzieleniu wykonawcom niezbędnych wyjaśnień dotyczących dokumentacji przetargowej. Ustawa ZZVZ zezwala na dokonanie takiej czynności, jednakże wyłącznie z odpowiednim wyprzedzeniem, aby udzielone wyjaśnienia miały w praktyce realne znaczenie dla wykonawców, innymi słowy, aby dysponowali oni odpowiednim terminem i możliwościami dostosowania treści swoich ofert do udzielonych przez zamawiającego wyjaśnień.

Zgodnie z § 98 ust. 1 ZZVZ, zamawiający udziela wyjaśnień dotyczących dokumentacji przetargowej na co najmniej 5 dni roboczych przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert, a w przypadku skrócenia terminu składania ofert, na co najmniej 4 dni robocze przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, ofert wstępnych lub ofert. Regulacja dotyczy postępowania, którego wartość przewyższa progi unijne. W przypadku zaś zamówień poniżej progów, przepis § 54 ust. 5 stanowi, że zamawiający zamieszcza wyjaśnienia dotyczące dokumentacji przetargowej co najmniej na 4 dni robocze przed upływem terminu składania ofert.

WYJAŚNIENIA DOKUMENTACJI PRZETARGOWEJ	
Z CZYJEJ INICJATYWY	SPOSÓB I TERMIN PUBLIKACJI
NA WNIOSEK WYKONAWCY	Na profilu zamawiającego wraz z dokładnym brzmieniem zapytania w ciągu 3 dni roboczych od daty otrzymania wniosku
Z INICJATYWY WŁASNEJ ZAMAWIAJĄCEGO	Na profilu zamawiającego co do zasady co najmniej na 5 dni roboczych przed upływem terminu składania ofert w przypadku zamówień o wartości powyżej progów unijnych
	Na profilu zamawiającego co najmniej na 4 dni robocze przed upływem terminu składania ofert w przypadku zamówień o wartości poniżej progów unijnych

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce...* / 2 díl, op. cit., s. 26

3.4.5. Zmiana lub uzupełnienie dokumentacji przetargowej

Na podstawie § 99 ustawy ZZVZ zamawiający może, oprócz wyjaśniania treści dokumentacji przetargowej, zmienić lub uzupełnić warunki w niej zawarte przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, ofert wstępnych lub ofert (cz. *změna nebo doplnění zadávací dokumentace*). Należy zauważyć, że to uprawnienie zamawiającego stanowi wyjątek od ogólnego zakazu wynikającego z § 36 ust. 7 ustawy, dotyczącego zmiany lub uzupełnienia kryteriów udzielenia zamówienia po jego wszczęciu⁷⁸.

W sytuacji gdy zamawiający zdecyduje się na zmianę lub uzupełnienie dokumentacji przetargowej, wówczas, w myśl obowiązujących przepisów taka zmiana lub uzupełnienie musi zostać opublikowana lub przekazana wykonawcom w taki sam sposób, jak pierwotnie opublikowany zmieniony warunek przetargu, tj. poprzez publikację na profilu zamawiającego lub przekazanie jej na piśmie bezpośrednio do wykonawców.

Z brzmienia przepisu wynika możliwość wyróżnienia ewentualnych dokonanych zmian i uzupełnień na takie, które nie mają istotnego wpływu oraz takie, które wywierają istotny wpływ na treść dokumentacji przetargowej. W drugim ze wskazanych przypadków zamawiający jest zobligowany do odpowiedniego, proporcjonalnego przedłużenia terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, ofert wstępnych lub ofert. Regulacja wskazuje także na trzecią kategorię zmian, czyli na takie zmiany, które mogą poszerzyć krąg ewentualnych uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W przypadku tych zmian zamawiający ma wówczas obowiązek przedłużyć termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, ofert wstępnych lub ofert w taki sposób, aby od momentu wysłania zmiany lub uzupełnienia dokumentacji przetargowej termin ten miał co najmniej pełną pierwotnie ustaloną długość.

Jeśli mamy do czynienia z istotnymi zmianami to wówczas, w przypadku gdy zamawiający zamieścił ogłoszenie o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia w Biuletynie zamówień publicznych, musi również opublikować w Biuletynie poprawioną formę ogłoszenia

⁷⁸ *Ibidem*

o zamówieniu zawierającą zaktualizowane, przedłużone terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert.

3.4.6. Zaskarżenie dokumentacji przetargowej

W myśl § 241 ust. 2 lit. a) ZZVZ wszystkie działania i zaniechania zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w tym określenie kryteriów udzielenia zamówienia może być przedmiotem sprzeciwu wnoszonego przez wykonawcę, który doznał, bądź jest zagrożony doznaniem szkody w związku z działaniami zamawiającego. Tym samym czeska ustawa, analogicznie do polskich uregulowań, przyznaje wprost możliwość zaskarżenia dokumentacji przetargowej. W przypadku, gdy wykonawca kwestionuje treść dokumentacji przetargowej, musi złożyć swój sprzeciw do końca terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub do końca terminu składania ofert.

W przypadku podjęcia decyzji o udziale w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, podobnie jak w Polsce, kluczowym elementem jest dokonanie dogłębnej analizy treści dokumentacji przetargowej. Każdy wykonawca powinien zwrócić szczególną uwagę na kwestie związane z kompletnością i szczegółowością dokumentacji, sformułowaniem opisu przedmiotu zamówienia, warunkami udziału w postępowaniu, kryteriami oceny i wyboru ofert, oraz terminami na składanie wniosków o wyjaśnienie dokumentacji przetargowej lub o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i na składanie ofert. W praktyce zaleca się zatem jak najszybsze pozyskanie i drobiazgowo przestudiowanie dokumentacji przetargowej. Wynika to przede wszystkim z faktu, że istnieje ryzyko odkrycia wszelkich niejasności i niespójności w dokumentacji dopiero wtedy, gdy nie będzie już można skorzystać z instytucji zgłaszania pytań wyjaśniających⁷⁹.

3.5. Oferta

3.5.1. Zawartość oferty

Obowiązujące w Republice Czeskiej regulacje określają wymogi odnośnie zawartości oferty (cz. *obsah nabídky*). Zgodnie z treścią przepisu § 103 ustawy ZZVZ jeżeli oferty mają podlegać procesowi oceny, zamawiający w dokumentacji przetargowej:

- 1) musi zażądać przedstawienia danych, dokumentów, próbek lub modeli potrzebnych do oceny ofert zgodnie z treścią § 114;
- 2) musi zażądać przedstawienia danych, dokumentów, próbek lub modeli, które są mu potrzebne do oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 3) określa formę i sposób składania ofert; w przypadku ofert elektronicznych określa elektroniczne narzędzie do ich składania;
- 4) może zażądać przekazania danych dotyczących struktury majątkowej uczestnika postępowania o udzielenie zamówienia lub jego podwykonawcy;

⁷⁹ por. M. Doleček, *Správný postup...*, op. cit.

- 5) może żądać od wykonawców wskazania w ofercie imienia lub imion i nazwisk oraz kwalifikacji zawodowych pracowników, którzy będą odpowiedzialni za wykonanie zamówienia publicznego, jeżeli jest to zamówienie publiczne na usługi, roboty budowlane lub dostawy, które obejmuje lokalizację lub budowę;
- 6) może żądać, aby w przypadku wspólnego udziału wykonawców w ofercie udokumentowali, jaki będzie podział odpowiedzialności za wykonanie zamówienia publicznego; zamawiający może wymagać od wszystkich wykonawców składających wspólną ofertę solidarnej odpowiedzialności.

Oferta wykonawcy musi zatem obligatoryjnie zawierać wszystkie dokumenty wymagane i wskazane przez zamawiającego w dokumentacji przetargowej. Zasada ta najpełniej znajduje zastosowanie zwłaszcza w procedurach jednoetapowych (procedura otwarta, uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych, procedura negocjacyjna bez ogłoszenia), w których wykonawcy składają ofertę zawierającą zarówno dokumenty potwierdzające ich kwalifikacje, jak i inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu.

Na podstawie regulacji § 103 ustawy ZZVZ w doktrynie wskazuje się na następujące obligatoryjne elementy oferty:
dane identyfikacyjne oferenta
wszystkie dane oraz dokumenty na podstawie których zamawiający przeprowadzi proces oceny ofert zgodnie z ustalonymi wcześniej przez siebie kryteriami oceny ofert
wszystkie dokumenty potwierdzające spełnianie przez oferenta warunków udziału w postępowaniu i kryteriów kwalifikacji
dowód wniesienia wadium, jeśli zamawiający przewidział taki wymóg
projekt umowy w sprawie wykonania zamówienia publicznego podpisany przez osobę upoważnioną
umowa (lub pisemne zobowiązanie) z podwykonawcą lub podmiotem udostępniającym zasoby, jeżeli część wymagań kwalifikacyjnych jest spełniana za pomocą podwykonawcy lub podmiotu udostępniającego swoje zasoby

Źródło: ustawa ZZVZ, M. Doleček, *Správný postup...*, op. cit.

Natomiast pozostałe elementy wymienione w treści przepisu, takie jak m.in. struktura majątkowa wykonawcy i jego podwykonawców są elementami fakultatywnymi, wobec czego ich żądanie powinno być wyraźnie określone w dokumentacji przetargowej postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Ponadto, na gruncie obowiązujących przepisów zamawiający dysponuje prawem ustalenia wymagań, które w odniesieniu do oferty mają charakter bardziej formalny i nie są związane

z przedmiotem zamówienia. Dotyczy to przede wszystkim sytuacji, gdy zamawiający wymaga od wykonawców określonej struktury formalnej oferty, np. numeracji poszczególnych stron, zamieszczenia spisu treści, wykazu załączonych dokumentów, itd. Jednakże należy mieć na uwadze, że o ile zamawiający może ustalić takie wymagania, o tyle ich niespełnienie nie może prowadzić do wykluczenia wykonawcy z postępowania przetargowego⁸⁰.

W praktyce, podobnie jak na polskim rynku zamówień, zamawiający najczęściej udostępniają wykonawcom odpowiednie formularze stanowiące załączniki do dokumentacji przetargowej, w celu ich wypełnienia i przedłożenia wraz z formularzem oferty.

3.5.2. Złożenie oferty

Z punktu widzenia wykonawcy złożenie oferty zamawiającemu (cz. *podání nabídky*) jest kluczowym momentem w procesie przetargowym. Na mocy § 107 ustawy ZZVZ wykonawcy składają oferty na piśmie w formie elektronicznej przy pomocy wskazanego przez zamawiającego narzędzia komunikacji elektronicznej lub w formie papierowej. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w myśl obowiązkowej elektronicznej procedury udzielania zamówień publicznych zasadą jest składanie ofert wyłącznie w formie elektronicznej, natomiast możliwość składania ofert w tradycyjnej papierowej formie jest wyjątkiem i dotyczy przede wszystkim zamówień małej skali⁸¹. W takim przypadku ofertę należy złożyć w zaklejonej, zabezpieczonej przed manipulacją kopercie, opatrzonej nazwą danego zamówienia publicznego.

Podkreślenia wymaga fakt, że na podstawie przepisu § 28 ust. 2 czeskiej ustawy, jeżeli oferta nie zostanie złożona zamawiającemu w terminie lub w sposób określony w dokumentacji przetargowej, wówczas taka oferta uważana jest za niezłożoną i nie jest brana pod uwagę na dalszych etapach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Wykonawca może złożyć zamawiającemu tylko jedną ofertę. Nie może ona zawierać ofert wariantowych, chyba że zamawiający w dokumentacji przetargowej wyraźnie dopuścił taką możliwość. Ponadto, wykonawca, który złożył ofertę nie może być jednocześnie podwykonawcą, ani podmiotem za pośrednictwem którego inny wykonawca wykazuje swoje kwalifikacje w ramach tego samego postępowania o udzielenie zamówienia. Zgodnie z treścią § 107 ust. 5 ustawy ZZVZ wykonawca, który złożył kilka ofert samodzielnie lub wspólnie z innymi wykonawcami oraz który jest osobą, za pośrednictwem której inny uczestnik postępowania wykazuje swoją kwalifikację w ramach tego samego postępowania o udzielenie zamówienia, podlega obowiązkowemu wykluczeniu.

⁸⁰ por. ÚOHS, *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek / 3 díl*, s. 7, publikacja dostępna pod adresem: https://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2020/2020_01_infolist_pruvodce3.pdf (dostęp: 01.01.2023)

⁸¹ por. M. Doleček, *Veřejné zakázky*, op. cit.

Co do zasady oferta, jak i wszystkie inne dokumenty składane zamawiającemu, powinny być złożone w języku czeskim lub w języku słowackim, który jest równoważny z językiem czeskim. Od tej reguły istnieją dwa wyjątki. Po pierwsze, zamawiający ma możliwość określenia w dokumentacji przetargowej innego języka składania ofert, lecz nie można przy tym wykluczyć języka czeskiego. Po drugie, w wyniku nowelizacji ustawy, dyplomy uczelni wyższych mogą być składane również w języku łacińskim.

3.5.3. Terminy składania ofert

Terminy na złożenie oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu (cz. *Ihůty pro podání nabídek*) są w każdym przypadku ustalane indywidualnie przez zamawiającego w odniesieniu do konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Czeski prawodawca daje zamawiającemu pewne wskazówki, ustanawiając na gruncie ustawy ZZVZ minimalne terminy ustawowe. Zgodnie z zasadą proporcjonalności zamawiający jest zobowiązany do wyznaczenia w postępowaniu terminów uwzględniających złożoność poszczególnych czynności wymaganych przez zamawiającego od wykonawców w postępowaniu przetargowym. Ze względu na to, że jak zostało już wspomniane, złożenie oferty jest czynnością kluczową, zamawiający powinien dołożyć szczególnych starań, aby przy jego wyznaczaniu zawsze brać pod uwagę charakter przedmiotu zamówienia oraz ustalone przez siebie wymagania odnośnie warunków udziału w postępowaniu w taki sposób, żeby wyznaczony przez niego termin rzeczywiście był terminem proporcjonalnym⁸².

Wszystkie terminy zaczynają biec od dnia następującego po wszczęciu procedury przetargowej, przy czym procedura przetargowa jest z reguły wszczynana poprzez wystanie ogłoszenia o wszczęciu postępowania do Biuletynu Zamówień Publicznych.

Czeska ustawa mocą swoich regulacji przewiduje różne terminy na złożenie ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w zależności od tego, czy zamówienie publiczne jest zamówieniem powyżej progów unijnych, czy też poniżej tych progów, a w niektórych przypadkach także od rodzaju procedury przetargowej. Podstawowe zestawienie terminów składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w podziale na rodzaje postępowań o udzielenie zamówienia zostało przedstawione poniżej w formie tabelarycznej:

⁸² por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit.*, s. 6

Rodzaj procedury przetargowej	Minimalny termin na złożenie oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu	
	Zamówienia powyżej progów unijnych	Zamówienia poniżej progów unijnych
Uproszczona procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych	11 dni roboczych	
Procedura otwarta	30 dni roboczych	15 dni roboczych w przypadku zamówień na dostawy i usługi 20 dni roboczych w przypadku zamówień na roboty budowlane
Procedura ograniczona	30 dni roboczych na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu 25 dni roboczych na złożenie oferty	15 dni roboczych na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu 15 dni roboczych na złożenie oferty
Procedura negocjacyjna z ogłoszeniem	30 dni roboczych na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu 25 dni roboczych na złożenie oferty wstępnej	15 dni roboczych na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu 15 dni roboczych na złożenie oferty wstępnej

Źródło: ustawa ZZVZ

3.5.4. Okres związania ofertą

Przepis § 40 stanowi, że zamawiający może wyznaczyć okres związania ofertą (cz. *zadávací lhůta*), przez który należy rozumieć okres, w którym uczestnicy postępowania o udzielenie zamówienia nie mogą zrezygnować z udziału w postępowaniu. Z konstrukcji przepisu wynika, że zamawiający nie jest zobowiązany do wyznaczania tego okresu.

Zgodnie z omawianą regulacją za początek biegu okresu związania ofertą uważa się upływ terminu na składanie ofert. W czeskiej doktrynie prawa zamówień publicznych kwestią sporną jest, czy okres związania ofertą rozpoczyna się od dnia wskazanego jako koniec terminu składania ofert, czy od dnia następnego. Niektórzy praktycy zamówień twierdzą, że okres ten rozpoczyna bieg jeszcze w dniu składania ofert, co wynika przede wszystkim z tego, że gdyby okres przetargowy rozpoczynał się w dniu następnym, to istniałby okres, w którym uczestnicy nie byłoby w ogóle związani swoją ofertą od upływu terminu składania ofert, do początku dnia następnego⁸³.

Jeżeli zamawiający wybierze i dobrowolnie wyznaczy okres związania ofertą, to wówczas, na mocy § 40 ust. 3 jest zobowiązany do przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty do końca tego okresu. W przypadku braku wypełnienia powyższego obowiązku, postępowanie o udzielenie zamówienia zostaje zakończone, a zamawiający winien jest zrekompensować wykonawcom koszty poniesione przez nich w wyniku udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Z uwagi na powyższe okoliczności, większość zamawiających wyznacza okres związania ofertą tylko wtedy, kiedy w dokumentacji przetargowej przewiduje konieczność wniesienia wadium. Ta sytuacja wynika bezpośrednio z obowiązujących regulacji, ponieważ zgodnie z treścią § 41 ust. 1 ustawy ZZVZ zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium wyłącznie w przypadku uprzedniego ustalenia okresu związania ofertą.

Co ważne, bieg terminu związania ofertą ulega zawieszeniu i nie biegnie w okresie, w którym zamawiający nie może zawrzeć umowy w sprawie wykonania zamówienia publicznego mocą § 246 ustawy, który reguluje tzw. okresy *standstill*.

3.5.5. Otwarcie ofert

Zgodnie z treścią przepisu § 108 ustawy po upływie terminu na złożenie ofert zamawiający dokonuje czynności otwarcia złożonych w postępowaniu ofert (cz. *otevřání nabídek*). Otwarcie ofert w formie elektronicznej reguluje § 109 ustawy ZZVZ, natomiast otwarcie ofert w wersji papierowej § 110 ustawy. Należy przy tym zwrócić uwagę, że regulacja § 110 nie znajduje zastosowania do otwarcia ofert w formie elektronicznej. Skutkiem tego, przy otwarciu ofert w formie elektronicznej zamawiający nie ma obowiązku otwierania takich ofert

⁸³ por. Z. Profousová, *Některé problematické aspekty zadávací lhůty*, *epravo.cz*, 23.11.2021, <https://www.epravo.cz/top/clanky/nektere-problematicke-aspekty-zadavaci-lhuty-113836.html> (dostęp: 01.01.2023)

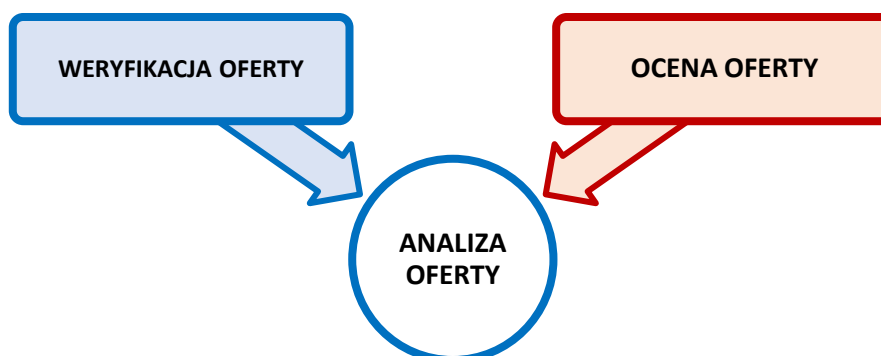
w obecności uczestników postępowania, przekazywania uczestnikom danych identyfikacyjnych oraz danych liczbowych dotyczących kryteriów oceny ofert, ani też sporządzania protokołu z otwarcia ofert. Ponadto, obowiązki takie nie wynikają dla zamawiającego nawet z naczelných zasad systemowych, określonych w § 6 ustawy, ponieważ przejrzystość otwarcia ofert w formie elektronicznej zostaje zapewniona poprzez użycie narzędzia elektronicznego, w którym otwierane są oferty⁸⁴.

OTWARCIE OFERT	
Oferty złożone w formie elektronicznej	Oferty złożone w formie papierowej
Poprzez otwarcie oferty złożonej w formie elektronicznej należy rozumieć udostępnienie jej treści zamawiającemu	Otwarcie ofert następuje poprzez otwarcie kopert, w którym mają prawo uczestniczyć przedstawiciele wykonawców, którzy złożyli swoje oferty w postępowaniu
Otwierając oferty w formie elektronicznej, zamawiający weryfikuje, czy oferta została złożona w wyznaczonym terminie, czy jest autentyczna oraz czy dokument elektroniczny zawierający dane oferty nie został zmanipulowany przed jej otwarciem	Otwierając oferty, zamawiający weryfikuje, czy zostały one złożone w wyznaczonym terminie oraz zgodnie z § 107 ust. 2, tj. czy złożone zostały w zaklejoných kopertach z oznaczeniem danego postępowania
	Zamawiający przekazuje osobom obecnym przy czynności otwarcia ofert dane identyfikacyjne poszczególnych wykonawców oraz dane liczbowe zawarte w ofertach, dotyczące kryteriów oceny ofert
	Zamawiający sporządza pisemny protokół z dokonania czynności otwarcia ofert

Źródło: ustawa ZZVZ

⁸⁴ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro sdělování údajů z nabídek v elektronické podobě*, publikacja dostępna pod adresem: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sdelovani-udaju-z-nabidek-v-elektronicke-podobe.pdf> (dostęp: 01.01.2023)

3.5.6. Analiza złożonych ofert

Niezależnie od wybranego trybu postępowania o udzielenie zamówienia, kwestią oczywistą jest fakt, że oferta wykonawcy ostatecznie wybranego przez zamawiającego do realizacji określonego zamówienia publicznego musi zostać oceniona przez zamawiającego jako najkorzystniejsza ekonomicznie i jednocześnie musi spełniać wszystkie wymagania określone w dokumentacji przetargowej. Zatem na proces analizy złożonych ofert składają się dwa jego elementy, tj. weryfikacja spełniania warunków udziału w postępowaniu oraz ocena ofert.

3.5.6.1. Weryfikacja spełniania warunków udziału w postępowaniu

CO WERYFIKUJE ZAMAWIAJĄCY
kryteria kwalifikacji
warunki techniczne określające przedmiot zamówienia
warunki handlowe i inne warunki umowne
szczególne warunki realizacji zamówienia publicznego
treść, formę lub sposób złożenia oferty

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce...* / 3 díl, op. cit., s. 6

3.5.6.1.1. Informacje ogólne

W ramach weryfikacji złożonych ofert zamawiający sprawdza spełnienie warunków udziału w postępowaniu (cz. *posouzení splnění podmínek účasti v zadávacím řízení*) określonych w dokumentacji przetargowej, czyli kryteriów kwalifikacji, warunków technicznych związanych z przedmiotem zamówienia, warunków handlowych i innych warunków umownych oraz szczególnych warunków realizacji zamówienia publicznego, jak również innych warunków stanowiących czeską ustawą.

W przypadku oceny formy lub sposobu złożenia oferty zamawiający ocenia, czy oferta została złożona w terminie i w miejscu określonym przez zamawiającego. Mając na względzie

elektronizację zamówień publicznych, ocena wszystkich możliwych aspektów w tym zakresie jest nieostra, gdyż sposób składania ofert jest już w większości przypadków jednoznacznie ustalony, mianowicie muszą one zostać złożone w formie elektronicznej.

O ile przepisy prawa nie stanowią inaczej, zgodnie z treścią przepisu § 45 ust. 1 ustawy ZZVZ, wszystkie dokumenty służące do wykazania, że wykonawca spełnia kryteria kwalifikacyjne, mogą być przez niego złożone w postaci kopii. Jednakże zamawiający może zażądać przedstawienia oryginału lub uwierzytelnionej kopii dokumentu w ramach wezwania do udzielenia wyjaśnień lub uzupełnienia dokumentów.

Dokumenty potwierdzające spełnienie kwalifikacji podstawowych i kompetencji zawodowych nie mogą być starsze niż 3 miesiące od daty wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia. W ramach wykazania swojej kwalifikacji, wykonawca może przedstawić wypis z listy kwalifikowanych wykonawców lub certyfikat wydany w ramach systemu certyfikowanych wykonawców.

Regulacja § 86 ust. 1 ustawy ZZVZ pozwala wykonawcom wprost na składanie dokumentów z systemu e-Certis. W systemie tym można dowiedzieć się, jakie dokumenty należy złożyć, w celu potwierdzenia kwalifikacji we wszystkich 28 państwach członkowskich Unii Europejskiej, a także w trzech państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandia, Liechtenstein i Norwegia). Wyszukiwanie jest obecnie dostępne we wszystkich językach urzędowych Unii. Informacje w bazie danych są zawsze dostarczane przez odpowiednie władze krajowe, w przypadku Republiki Czeskiej odpowiedzialność za zamieszczanie informacji w e-Certis ponosi Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej.

Czeska ustawa dopuszcza także możliwość zastąpienia wymaganych dokumentów kwalifikacyjnych formularzem JEDZ, a także, pod warunkiem, że w dokumentacji przetargowej zamawiający nie postanowi inaczej, przez zwykłe oświadczenie wykonawcy (§ 86 ust. 2 ustawy ZZVZ). Natomiast w tym miejscu warto podkreślić, że nawet w sytuacji, kiedy zamawiający wyłącza możliwość przedłożenia zwykłego oświadczenia, to na podstawie obowiązujących regulacji jest zobligowany *zawsze* zaakceptować dokument JEDZ (§ 86 ust. 2 zdanie drugie ustawy ZZVZ).

3.5.6.1.2. Wyjaśnienia i zmiany w zakresie kwalifikacji

Ustawa ZZVZ na mocy regulacji § 46 przewiduje możliwość, ale nie obowiązek, zażądania przez zamawiającego od wykonawcy wyjaśnienia lub uzupełnienia przedłożonych w ofercie danych, dokumentów, próbek lub modeli (cz. *objasnění nebo doplnění a změny kvalifikace*). Zamawiający może skorzystać z tej instytucji w dowolnym momencie postępowania o udzielenie zamówienia. Jednakże w treści § 46 ust. 2 ZZVZ czeski ustawodawca zawarł ogólną zasadę zgodnie z którą, po upływie terminu składania ofert, oferta nie może zostać zmieniona, chyba że ustawa stanowi inaczej, przy czym oferta może zostać uzupełniona na podstawie wniosku zamawiającego, o którym mowa powyżej, o dane, dokumenty, próbki lub modele, które nie będą oceniane według kryteriów oceny.

Wobec tego, w praktyce wykonawca w odpowiedzi na wezwanie zamawiającego może uzupełnić swoją ofertę niemal o wszystko, co nie będzie podlegało analizie w ramach procesu oceny ofert. Przykładem może być niepodpisany wzór umowy, brakujące lub niekompletne specyfikacje techniczne, czy też wykazy wykonanych wcześniej zamówień z referencjami. Faktycznie, na podstawie przepisu § 46 ust. 2 ustawa ZZVZ ogranicza możliwość uzupełniania dokumentów jedynie do takich, które potwierdzają spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu. Takie zmiany i uzupełnienia kwalifikacji nie są bowiem traktowane jako zmiana oferty, zaś fakty i okoliczności decydujące o spełnianiu warunków udziału mogą wystąpić nawet po terminie składania ofert. Wreszcie w § 46 ust. 3 ustawy ZZVZ zastrzeżono, że korektę budżetu szczegółowego uważa się również za doprecyzowanie, jeżeli nie ma to wpływu na całkowitą cenę oferty lub inne kryterium oceny ofert.

Dodatkowo, zgodnie z treścią § 88 czeskiej ustawy, każdy wykonawca jest zobowiązany zawiadomić zamawiającego o wszelkich zmianach dotyczących jego kwalifikacji, które nastąpiły już po złożeniu dokumentów zamawiającemu w ciągu 5 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o tych zmianach, a następnie dostarczyć zamawiającemu nowe dokumenty na potwierdzenie swojej kwalifikacji w terminie 10 dni roboczych. Obowiązek, o którym mowa powyżej, nie powstaje w przypadku zmiany kwalifikacji w taki sposób, że wykonawca nadal spełnia warunki kwalifikacji, w wyniku zmiany nie doszło do naruszenia kryteriów ograniczenia liczby uczestników postępowania lub ofert oraz gdy nie doszło do naruszenia kryteriów oceny ofert. Sankcją za niedopełnienie omawianego obowiązku informacyjnego jest niezwłoczne wykluczenie wykonawcy z postępowania.

3.5.6.1.3. Rażąco niska cena

Podobnie jak w polskim systemie zamówień publicznych, również w postępowaniach prowadzonych przez czeskich zamawiających mamy do czynienia z występowaniem rażąco niskiej ceny (cz. *mimořádně nízká nabídková cena*), której problematyka uregulowana została w § 113 ustawy ZZVZ.

Obowiązujące regulacje nakładają na zamawiającego obowiązek dokonania oceny zaistnienia rażąco niskiej ceny przed wysłaniem zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty. W celu zapewnienia przejrzystości procedury badania rażąco niskiej ceny, zamawiający w dokumentacji przetargowej może określić:

- 1) cenę lub koszty, które uzna za rażąco niską cenę oferty;
- 2) metodę ustalania rażąco niskiej ceny oferty, przykładowo w postaci określonej formuły obliczeniowej (np. cena oferty niższa o ponad 20 % od średniej arytmetycznej wszystkich otrzymanych cen ofertowych).

Niemniej jednak ust. 3 omawianego przepisu nie wyklucza możliwości uznania ceny lub kosztów za rażąco niskie w przypadkach innych, niż określone przez zamawiającego w dokumentacji przetargowej podług treści § 113 ust. 2 ustawy ZZVZ.

W razie stwierdzenia rażąco niskiej ceny oferty, zamawiający zobligowany jest wezwać wykonawcę do złożenia stosownych wyjaśnień. Zgodnie z treścią ustawy, wezwanie to jest traktowane jako wezwanie do wyjaśnienia lub uzupełnienia oferty w myśl § 46 ust. 2, w związku z czym może być uzupełniane i powtarzane. Przepisy prawa oraz naczelne zasady systemowe, zwłaszcza zasada proporcjonalności, nie pozwalają na wykluczenie wykonawcy ze względu na stwierdzenie rażąco niskiej ceny oferty, bez uprzedniego wezwania do złożenia wyjaśnień.

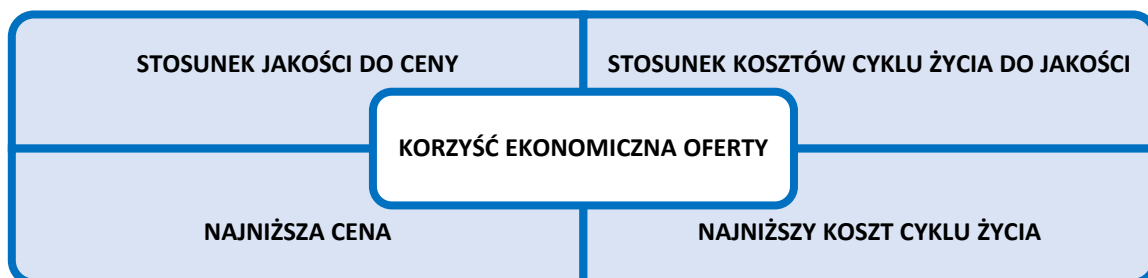
3.5.6.2. Ocena ofert

3.5.6.2.1. Wprowadzenie

Ocena złożonych przez wykonawców ofert (cz. *hodnocení nabídek*) jest kluczowym elementem całego procesu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Po pierwsze, prowadzi ona do wyboru oferty, która z punktu widzenia zamawiającego będzie najkorzystniejsza, a co za tym idzie, do wyboru wykonawcy, z którym zostanie zawarta umowa w sprawie realizacji zamówienia publicznego. Po drugie natomiast, w ramach tej czynności realizowane są finansowo-prawne aspekty udzielania zamówienia oraz praktyczne zastosowanie zasady gospodarności, wydajności i celowości wydawania środków publicznych⁸⁵.

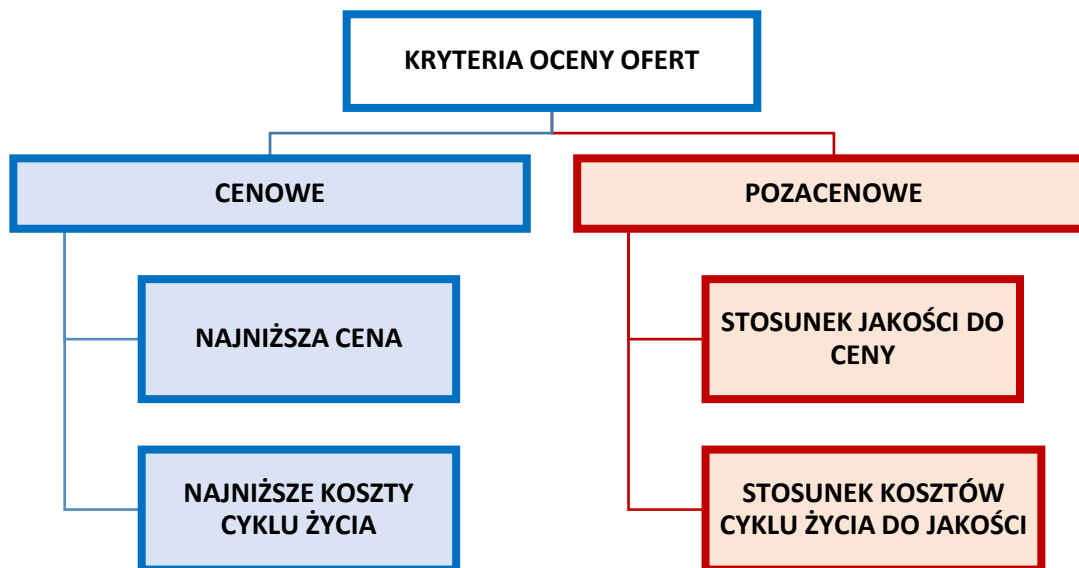
Czeska ustawa w § 114 przewiduje, że oferty są oceniane na podstawie ich korzyści ekonomicznej (cz. *ekonomická výhodnost nabídek*). Korzyść ekonomiczną oferty ocenia się w oparciu o następujące elementy:

- a) najlepszy stosunek jakości do ceny;
- b) najkorzystniejszy stosunek kosztów cyklu życia do jakości;
- c) najniższą cenę ofertową;
- d) najniższy koszt cyklu życia.

⁸⁵ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro hodnocení nabídek...*, op. cit., s. 2

3.5.6.2.2. Kryteria oceny ofert

Zamawiający zobligowany jest określić w dokumentacji przetargowej zasady oceny ofert zgodnie z treścią § 115 ustawy ZZVZ, mianowicie:

- 1) ustalić kryteria oceny;
- 2) określić sposób oceny według każdego kryterium;
- 3) określić wagę każdego z kryteriów lub inną zależność matematyczną pomiędzy poszczególnymi kryteriami.

ZASADY OCENY OFERT		
USTALENIE KRYTERIÓW OCENY	OKREŚLENIE SPOSOBU OCENY PODŁUG KAŻDEGO Z KRYTERIÓW	OKREŚLENIE WAGI ALBO INNEJ MATEMATYCZNEJ ZALEŻNOŚCI MIĘDZY KRYTERIAMI

Waga między kryteriami może być wyrażona w procentach, zaś inną zależność matematyczną między kryteriami wyraża przeważnie ustalony wzór. Waga lub związek matematyczny muszą być wyrażone pomiędzy wszystkimi kryteriami, nawet jeśli są częścią szerszego kryterium ustanowionego w sposób ogólny. Natomiast w przypadku, gdy zamawiający nie jest w stanie ustalić wagi lub innej matematycznej zależności pomiędzy poszczególnymi kryteriami oceny, to wówczas określa poszczególne kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego ze swojego subiektywnego punktu widzenia. Niemożność ustalenia wagi lub innej relacji matematycznej musi mieć jednak charakter obiektywny.

Praktyczny przykład właściwego ustalenia zależności pomiędzy kryteriami:
Zamawiający planuje nabycie drukarki, zaś decydującymi czynnikami są cena drukarki, koszty druku oraz szybkość druku.

Cena drukarki	waga 60%
Koszty wydrukowania (jednej strony)	waga 25%
Szybkość druku (ilość stron na jedną minutę)	waga 15%

Źródło: ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit., s. 46*

3.5.6.2.2.1. Kryteria cenowe

Niewątpliwie najczęściej stosowanym kryterium oceny ofert w czeskiej praktyce zamówień publicznych jest kryterium najniższej ceny ofertowej (cz. *nejnižší nabídková cena*). Zamawiający wskazują na prostotę jego zastosowania oraz liczne zalety, takie jak chociażby przejrzystość i szybkość procesu dokonywania oceny, niemniej jednak w doktrynie zwraca się uwagę, że nadmierne stosowanie wyłącznie tego kryterium prowadzi do zaniedbywania innych kryteriów oceny, których zastosowanie w danych konkretnych zamówieniach byłoby postrzegane jako bardziej właściwe⁸⁶. W praktyce zamówieniowej podkreśla się, że ocena oferty według jej najniższej ceny znajduje zastosowanie głównie w przypadkach, gdy zamawiający jest w stanie wystarczająco jasno i precyzyjnie określić swoje wymagania co do jakości i właściwości przedmiotu zamówienia przy pomocy specyfikacji technicznej⁸⁷.

Nierzadko zdarza się, że zamawiający wymaga wykonania przedmiotu zamówienia, którego cechą jest generowanie innych, oprócz kosztów dostawy tudzież wykonania, znacznych kosztów związanych z jego użytkowaniem. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na pojęcie tzw. kosztów cyklu życia (cz. *náklady životního cyklu*). Metoda oceny oferty przy pomocy kryterium kosztów cyklu życia jest najbardziej odpowiednia w sytuacji, gdy z przedmiotu zamówienia jasno wynika, że na różnych etapach jego cyklu życia zamawiający poniesie dodatkowe zauważalne koszty związane z jego eksploatacją, i w przypadku gdy można założyć, że koszty te będą różne w zależności od ofert składanych przez wykonawców.

Jak stanowi § 117 ustawy ZZVZ, koszty cyklu życia obejmują cenę ofertową oraz pozostałe koszty, którymi mogą być w szczególności:

- 1) inne koszty dostawy przedmiotu zamówienia (np. koszty transportu);
- 2) koszty związane z eksploatacją przedmiotu zamówienia (np. zużycie energii, paliwa lub innych zasobów);
- 3) koszty utrzymania przedmiotu zamówienia (np. koszty regularnego serwisu, czyszczenia, koszty zakupu części zamiennych);

⁸⁶ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro hodnocení nabídek...*, op. cit., s. 5

⁸⁷ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 2 díl, op. cit., s. 46*

- 4) koszty związane z wycofaniem przedmiotu zamówienia z eksploatacji (np. koszty ekologicznej utylizacji sprzętu, koszty demontażu, koszty recyklingu);
- 5) koszty ponoszone w związku z negatywnym oddziaływaniem przedmiotu zamówienia na środowisko (np. koszty emisji gazów cieplarnianych lub innych zanieczyszczeń, koszty łagodzenia zmian klimatu, koszty ewentualnej rekultywacji)⁸⁸.

Należy zauważyć, że zamawiający może także wybrać kryteria, które nie są oparte na obliczeniu całkowitych kosztów cyklu życia, ale odpowiadają jego określonym etapom (np. cena regularnego serwisowania), jak również kryteria, które mogą znacząco wpłynąć na koszty (np. długość okresu gwarancji).

Jednocześnie wagi, jakie zamawiający nadaje cenie ofertowej przedmiotu zamówienia i innym kryteriom kosztu cyklu życia, powinny w przybliżeniu odpowiadać udziałowi jego kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych, bez rażących i nieuzasadnionych dysproporcji.

W przypadku uwzględnienia kosztów cyklu życia w ramach prowadzonej oceny ofert, zgodnie z treścią § 118 ustawy zamawiający określa w dokumentacji przetargowej dane, które mają być dostarczone przez wykonawców, oraz metodę, którą zamawiający zastosuje w celu określenia kosztów cyklu życia na podstawie tych dostarczonych przez wykonawców danych.

3.5.6.2.2.2. Kryteria pozacenowe

Trzeba również wskazać na sytuacje, w których zamawiający oprócz ceny lub kryteriów wymiernych finansowo zdecyduje się przy ocenie ofert uwzględnić również aspekty jakościowe wykonania przedmiotu zamówienia. W przypadku wyboru przez zamawiającego oceny korzyści ekonomicznej oferty w oparciu o jakość (cz. *hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky podle kvality*), według § 116 ustawy ZZVZ, zamawiający jest zobowiązany do ustalenia kryteriów, które wyrażają jakościowe, środowiskowe lub społeczne aspekty związane z przedmiotem zamówienia publicznego, przy czym uznaje się je za związane z przedmiotem zamówienia w sytuacji, kiedy dotyczą dowolnego etapu cyklu życia przedmiotu zamówienia publicznego.

W wąskim znaczeniu aspekty jakościowe można rozumieć jako takie aspekty przedmiotu zamówienia publicznego, które mogą przedstawiać dla zamawiającego wyższą wartość techniczną, użytkową lub estetyczną, a co za tym idzie, których wyższy poziom w lepszym stopniu zapewni zamawiającemu zaspokojenie jego obecnych lub przyszłych potrzeb⁸⁹. Mimo że czeski ustawodawca co do zasady pozostawia zamawiającym swobodę co do wyboru kryteriów pozacenowych, to jednak zdecydował się zaprezentować ich przykładowy otwarty katalog, w którym uwzględnia:

- 1) poziom techniczny;
- 2) aspekty estetyczne lub funkcjonalność;
- 3) dostępność dla użytkownika;

⁸⁸ *Ibidem*, s. 47

⁸⁹ *Ibidem*, s. 49

- 4) aspekty społeczne, środowiskowe lub innowacyjne;
- 5) kwestie dotyczące organizacji, kwalifikacji lub doświadczenia osób bezpośrednio zaangażowanych w realizację zamówienia, o ile mają one istotny wpływ na jego wykonanie;
- 6) warunki usług serwisowych, w tym pomocy technicznej;
- 7) warunki i termin dostawy albo realizacji zamówienia.

Co więcej, czeska ustawa wyraźnie wskazuje, że kryteria jakości muszą być zdefiniowane jasno i zrozumiale w taki sposób, aby według nich można było obiektywnie porównywać oferty i uczciwie ocenić, który wykonawca najlepiej wykazał ich spełnienie.

Mając na względzie szerokie rozumienie pojęcia kryteriów jakościowych, w praktyce zamawiającym najczęściej zaleca się dokonanie szczegółowego opisu kryteriów z wykorzystaniem kryteriów cząstkowych i podkryteriów, wraz ze wskazaniem sposobu ich oceny. Przy czym trzeba zauważyć, że samo określenie wagi poszczególnych elementów nie będzie wystarczające, w myśl zasady transparentności należy bowiem wyczerpująco opisać wymagane od wykonawców dane i okoliczności, na podstawie których zamawiający dokonuje wiążącej punktacji.

Okolicznością której nie można pominąć jest fakt, że w myśl obowiązujących regulacji kryteria oceny ofert muszą być odrębne od kryteriów kwalifikacji. Dla przykładu, jeżeli zamawiający określa jakieś kryterium jako kryterium kwalifikacyjne, to nie może następnie faworyzować wykonawcy, który spełnia to kryterium lepiej. Jednakże w sytuacji, gdy zamawiający zdecyduje się na premiowanie lepszego spełnienia danego kryterium, to wówczas w dokumentacji przetargowej zobowiązany jest określić minimalną wartość kryterium jako warunku udziału w postępowaniu, a następnie określić sposób i metodę punktowania wyższych wartości tego kryterium w ramach kryterium oceny ofert⁹⁰.

3.5.6.2.2.3. Kryteria niedopuszczalne

Na zakończenie wskazać należy, że czeska ustawa wyraźnie normuje elementy, które nie mogą stanowić pozacenowych kryteriów oceny ofert. Na mocy § 116 ust. 3 ZZVZ kryteriami jakości w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego nie mogą być warunki umowne, których celem jest utrwalenie zobowiązań wykonawcy, ani warunki płatności.

POZACENOWYCH KRYTERIÓW OCENY OFERT NIE MOGĄ STANOWIĆ:

fakty i okoliczności niezwiązane z przedmiotem zamówienia publicznego ani z żadnym etapem cyklu życia przedmiotu zamówienia (na przykład doświadczenie osób biorących udział w realizacji zamówienia publicznego, które nie jest istotne dla tego konkretnego zamówienia, ponieważ nie ma wpływu na poziom jego wykonania)

⁹⁰ por. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro hodnocení nabídek...*, op. cit., s. 15

warunki umowy mające na celu utrwalenie zobowiązań wykonawcy (przykładowo kary za opóźnienie w realizacji umowy lub inne przewidziane przez zamawiającego kary umowne)

warunki płatności (takie jak np. termin płatności faktur)

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce...* / 2 díl, *op. cit.*, s. 50

3.5.6.2.3. Przebieg czynności oceny ofert

Sam proces oceny złożonych ofert musi być dokonany w zgodzie z zasadą przejrzystości. Zamawiający zawsze musi oprzeć swoją ocenę na faktach określonych w dokumentacji przetargowej oraz ocenić oferty na podstawie wybranych przez siebie kryteriów i przy użyciu metod zawartych w dokumentacji przetargowej. Z obowiązujących przepisów wynika, że zamawiający nie może odstąpić od z góry ustalonego sposobu oceny, co oznacza, że w trakcie procesu oceny ofert musi postępować tylko i wyłącznie według zasad i metod oceny, które ustalił na początku postępowania w dokumentacji przetargowej.

Zamawiający może dokonać czynności oceny ofert samodzielnie lub powołać w tym celu komisję przetargową, przy czym, zgodnie z treścią § 42 ust. 2 ustawy ZZVZ, w przypadku zamówień, których wartość szacunkowa przewyższa kwotę 300 000 000 CZK, powołanie komisji złożonej przynajmniej z pięciu osób, z których większość posiadać będzie odpowiednią fachową wiedzę związaną z przedmiotem zamówienia, jest obowiązkowe.

Zamawiający może również skorzystać z opinii ekspertów zaproszonych do pomocy w przeprowadzeniu oceny ofert. Zarówno członkowie komisji, jak i eksperci biorący udział w postępowaniu są zobowiązani złożyć pisemne oświadczenie potwierdzające brak istnienia konfliktu interesów⁹¹.

3.5.6.2.4. Protokół z czynności oceny ofert

Na podstawie § 119 ust. 2 czeskiej ustawy zamawiający zobligowany jest do sporządzenia pisemnego protokołu z czynności oceny ofert, w którym wskazuje:

- 1) dane identyfikacyjne procedury przetargowej;
- 2) osoby fizyczne, które brały udział w czynności oceny ofert; za osoby te uważa się w szczególności osoby, które dokonały oceny ofert, w tym członków komisji, jeżeli zamawiający powołał ją do oceny, lub zaproszonych ekspertów, jeżeli ich uwagi i wnioski zostały uwzględnione w trakcie oceny;
- 3) wykaz ocenionych ofert;
- 4) szczegółowy opis czynności oceny, wskazujący:
 - a) ocenione dane z ofert odpowiadające kryteriom oceny;
 - b) opis oceny danych z ofert w odniesieniu do każdego kryterium oceny;

⁹¹ por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, *op. cit.*, s. 53

- c) opis porównania wartości uzyskanych w ocenie według każdego kryterium oceny;
- d) wynik oceny ofert.

W doktrynie podkreśla się, że omawiany protokół z oceny ofert jest podstawowym dokumentem z punktu widzenia możliwości skorzystania ze środków ochrony prawnej, toteż zamawiający powinien sporządzić go należycie i na tyle szczegółowo, aby jasno wynikało z niego w jaki sposób zamawiający dokonał oceny, dlaczego oceniał jedne oferty lepiej od innych oraz dlaczego dokonał wyboru tego konkretnego wykonawcy jako potencjalnego partnera przy realizacji zamówienia publicznego⁹².

Co do zasady pisemny raport z oceny ofert stanowi integralną część zawiadomienia o wyborze wykonawcy, które zamawiający ma obowiązek doręczyć wszystkim zainteresowanym uczestnikom postępowania o udzielenie zamówienia.

3.5.6.3. Zasada elastyczności kroków zamawiającego

Zgodnie z postanowieniami § 39 ust. 4 ZZVZ, zamawiający może zdecydować o kolejności przeprowadzenia analizy złożonych ofert, mianowicie zamawiający ma swobodę wyboru czy w pierwszej kolejności dokona czynności oceny złożonych ofert w celu wyboru oferty najkorzystniejszej, czy też analizy ofert pod kątem spełniania przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 4

⁹² por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 6, s. 18

Ta zasada, nazwana na gruncie czeskiego systemu zamówień *elastycznością kroków* (cz. *flexibilita kroků*) prowadzi do możliwości zastosowania tzw. procedury odwróconej i w rezultacie do zredukowania formalizmu i obciążeń administracyjnych, gdyż zamawiający nie musi wówczas weryfikować podmiotowo wszystkich ofert, lecz jedynie ofertę wybranego wykonawcy (lub wykonawców następujących w kolejności)⁹³.

Przy czym należy zawsze pamiętać, że w przypadku wybranego wykonawcy przeprowadzenie oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu każdorazowo ma charakter obligatoryjny. Ponadto, niezależnie od tego jaką metodę przyjął zamawiający, w tym miejscu należy wskazać, że jeżeli w procedurze przetargowej zamawiający ustanowił wymóg wniesienia wadium, w myśl regulacji § 41 ustawy ZZVZ, musi zawsze sprawdzić w przypadku wszystkich otrzymanych ofert, czy oferta zawiera dowód jego wniesienia. Wynika to z rygorystycznej konstrukcji przepisu § 48 ust. 3, który stanowi, że zamawiający wyklucza uczestnika postępowania w przypadku braku udowodnienia wniesienia wymaganego wadium.

3.5.7. Wybrany wykonawca

W pierwszej kolejności wskazać należy, że pojęcie *wybranego wykonawcy* na gruncie obowiązującej czeskiej ustawy jest używane w kilku kontekstach. Uczestnik postępowania może stać się *wybrany wykonawcą* na kilku różnych etapach procesu oceny ofert, w niektórych przypadkach nawet bez bezpośredniego informowania go o tym. Zgodnie z czeską doktryną, szczególnie ważną kwestią jest konsekwentne rozróżnianie pojęcia *wybranego wykonawcy* w zależności od momentu zawiadomienia uczestników postępowania o wyborze wykonawcy przez zamawiającego. Trzeba bowiem zwrócić uwagę, że uczestnik postępowania, którego oferta została oceniona najwyżej oraz który spełnił wymagane przez zamawiającego warunki udziału w postępowaniu, jest już formalnie określany mianem *wybranego wykonawcy*, mimo że tak naprawdę wcale nie musi być wykonawcą, z którym ostatecznie zostanie zawarta umowa w sprawie zamówienia publicznego. Wobec powyższego, dużo bardziej adekwatnym rozwiązaniem byłoby nazywać takiego uczestnika *wstępnie wybranym wykonawcą*⁹⁴.

Jednym z ostatnich obowiązków, jakie na gruncie przepisów ustawy ZZVZ musi wypełnić zamawiający przed ostatecznym zawiadomieniem o wyborze wykonawcy, jest sprawdzenie, czy wstępnie wybrany wykonawca, o którym mowa powyżej, rzeczywiście spełnia wszystkie warunki określone przez zamawiającego w dokumentacji przetargowej postępowania.

Wynika to z faktu, że zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą możliwe jest wykazanie spełnienia kwalifikacji przy pomocy kopii dokumentów, formularza JEDZ lub nawet za pomocą zwykłego oświadczenia wykonawcy, z których zamawiający nie jest w stanie uzyskać i zweryfikować wszystkich wymaganych informacji. Dotyczy to w szczególności postępowań

⁹³ por. B. Karo, J. Lašmanský, *Flexibilita kroků zadavatele podle ZZVZ*, epravo.cz, 15.05.2017, <https://www.epravo.cz/top/clan%C2%ACky/flexibilita-kroku-zadavatele-podle-zzvz-105876.html> (dostęp: 01.01.2023)

⁹⁴ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 13

prowadzonych w reżimie uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów. Jednakże nie należy zapominać o tym, że o ile zamawiający w treści dokumentacji przetargowej wyraźnie nie wyłączy w całości lub w części możliwości wykazania kwalifikacji za pomocą oświadczenia, to na mocy przepisu § 86 ust. 2 taka sytuacja jest jak najbardziej dopuszczalna, także w ramach zamówień przekraczających progi unijne i analogicznie w zamówieniach poniżej tych progów⁹⁵.

W konsekwencji, w sytuacji gdy wstępnie wybrany wykonawca nie wykaże ostatecznie swojej kwalifikacji oraz nie udokumentuje pozostałych okoliczności wymaganych treścią przepisu § 122 ustawy ZZVZ, wówczas podlega on wykluczeniu z prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia.

Na mocy § 122 czeskiej ustawy zamawiający wezwie wybranego wykonawcę do złożenia:

- 1) oryginałów lub uwierzytelnionych odpisów dokumentów potwierdzających jego kwalifikacje, jeżeli nie znajdują się one jeszcze w jego posiadaniu; oraz
- 2) dokumentów lub próbek, których złożenie jest warunkiem zawarcia umowy, jeżeli zamawiający zastrzegł w dokumentacji przetargowej taki wymóg na podstawie § 104 ustawy.

Ponadto, zamawiający zweryfikuje również informacje dotyczące struktury własnościowej wybranego wykonawcy, a konkretnie informacje dotyczące jego beneficjentów rzeczywistych, jeżeli wybrany wykonawca jest osobą prawną. Przede wszystkim zamawiający działa w oparciu o rejestr rzeczywistych beneficjentów, na podstawie przepisów odrębnych, dotyczących rejestrów publicznych osób prawnych i fizycznych. Natomiast w sytuacji, gdy wybrany wykonawca jest zagraniczną osobą prawną, wówczas na mocy § 122 ust. 5 czeskiej ustawy zamawiający wzywa do złożenia odpisu z zagranicznego rejestru podobnego do rejestru rzeczywistych beneficjentów, zaś w przypadku braku takiego rejestru:

- 1) do podania danych identyfikacyjnych wszystkich osób, które są jej beneficjentami rzeczywistymi; oraz
- 2) do przedstawienia dokumentów, które wykazują związek wszystkich osób, o których mowa powyżej z wybranym wykonawcą. Dokumenty te obejmują w szczególności:
 - a) odpis z rejestru zagranicznego podobnego do czeskiego rejestru publicznego;
 - b) listę akcjonariuszy;
 - c) decyzję organu statutowego o wypłacie udziału w zysku;
 - d) umowę spółki, akt założycielski lub statut spółki.

Zgodnie z treścią ustawy omawiane wezwania należy traktować w kategorii wezwania do wyjaśnienia lub uzupełnienia oferty w myśl § 46 ust. 2. Niewywiązane się przez wykonawcę ze spełnienia tego obowiązku informacyjnego skutkuje obligatoryjnym wykluczeniem z postępowania.

⁹⁵ por. J. Galar, *Předkládání dokladů vybraným dodavatelem v zadávacím řízení ve světle rozhodovací praxe*, epravo.cz, 29.05.2020, <https://www.epravo.cz/top/clanky/predkladani-dokladu-vybranym-dodavatelem-v-zadavacim-rizeni-ve-svetle-rozhodovaci-praxe-110902.html> (dostęp: 01.01.2023)

3.5.8. Zawiadomienie o wyborze wykonawcy

Po podjęciu decyzji o wyborze, zamawiający zobowiązany jest sporządzić zawiadomienie o wyborze wykonawcy (cz. *oznámení o výběru dodavatele*) i doręczyć je bez zbędnej zwłoki wszystkim zainteresowanym wykonawcom, za wyjątkiem tych wykonawców, którzy utracili swój status uczestnika postępowania. Przede wszystkim, jak stanowi § 50 czeskiej ustawy, zawiadomienie musi zawierać dane identyfikujące wybranego wykonawcę oraz uzasadnienie dokonanego wyboru. Ponadto, zgodnie z brzmieniem przepisu § 123 ustawy ZZVZ zawiadomienie winno zawierać następujące elementy i informacje:

- 1) pisemny protokół z dokonanej czynności oceny ofert, jeżeli oferty były oceniane;
- 2) rezultat dokonanej przez zamawiającego weryfikacji spełniania warunków udziału w postępowaniu przez wybranego wykonawcę, który obejmuje:
 - a) wykaz dokumentów, na podstawie których wybrany wykonawca wykazał swoje kwalifikacje; oraz
 - b) w przypadku wymaganych kwalifikacji zawodowych, o których mowa w § 77 ust. 2, kwalifikacji ekonomicznych oraz kwalifikacji technicznych – dane istotne dla wykazania spełniania każdego z ww. kryteriów kwalifikacji;
 - c) wykaz dokumentów lub próbek, których złożenie jest warunkiem zawarcia umowy, jeżeli zamawiający zastrzegł je podług przepisu § 104 lit. a);
 - d) wynik przeprowadzonych badań próbek, jeżeli zamawiający zastrzegł je w myśl przepisu § 104 lit. b).

Jak zatem wynika z powyższej regulacji, w zawiadomieniu nie wystarczy jedynie ujawnić, którego wykonawcę zamawiający ostatecznie wybrał, lecz należy również podać wszelkie dane oraz informacje, na podstawie których zamawiający dokonał swojego wyboru.

Dodatkowo, podkreślenia wymaga fakt, że obowiązujące prawo nakłada na zamawiającego większe wymagania formalne odnośnie treści zawiadomienia w przypadku postępowań prowadzonych w reżimie powyżej progów unijnych, czego potwierdzenie znajduje się w poniższej tabeli:

OBOWIĄZKOWE ELEMENTY ZAWIADOMIENIA O WYBORZE WYKONAWCY	
Zgodnie z przepisem § 50 ustawy ZZVZ (postępowanie prowadzone w reżimie uproszczonej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych)	dane identyfikujące wybranego wykonawcę oraz uzasadnienie dokonanego wyboru
Zgodnie z przepisem § 123 ustawy ZZVZ (w pozostałych przypadkach)	dane identyfikujące wybranego wykonawcę oraz uzasadnienie dokonanego wyboru
	pisemny protokół z dokonanej czynności oceny ofert, jeżeli oferty były oceniane
	rezultat dokonanej przez zamawiającego weryfikacji spełniania warunków udziału w postępowaniu przez wybranego wykonawcę, który obejmuje wskazane w treści przepisu dokumenty

Źródło: ustawa ZZVZ, por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit., s. 18*

3.6. Zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego

3.6.1. Okresy blokujące

Po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty, zamawiający jest zobligowany do zawarcia umowy z wybranym przez siebie wykonawcą. Umowa nie może być jednak podpisana przed upływem terminu, o którym mowa na gruncie § 246 ZZVZ.

Treść przepisu § 246 ZZVZ ustanawia bowiem tzw. *terminy blokujące* (cz. *blokační lhůty*), czyli okresy, w których zamawiający nie jest uprawniony do zawarcia umowy o zamówienie publiczne i tym samym do ostatecznego zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Regulacja ta jest praktyczną implementacją przepisów dotyczących klauzuli *standstill*, określonych w prawie unijnym. W myśl § 246 ust. 1 lit. a) umowa z wybranym wykonawcą nie może zostać zawarta przed upływem terminu do złożenia sprzeciwu, z którego mogą skorzystać inni uczestnicy postępowania, których oferta nie została wybrana jako najkorzystniejsza. Zgodnie z ustawą termin ten wynosi 15 dni od dnia zawiadomienia uczestników przez zamawiającego o wyborze wykonawcy. W przypadku, gdy we wskazanym wyżej terminie 15 dni zostanie wniesiony sprzeciw od decyzji zamawiającego w sprawie wyboru wykonawcy, wówczas zamawiający dysponuje kolejnym 15-dniowym terminem na rozpatrzenie złożonego sprzeciwu.

Następnie, jeżeli w decyzji w sprawie sprzeciwu zamawiający odrzuci sprzeciw, lub jedynie częściowo go uwzględni, zgodnie z § 246 ust. 1 lit. c) ustawy ZZVZ, od dnia otrzymania decyzji zamawiającego zaczyna biec kolejny 10-dniowy termin blokujący, pozwalający na obronę swoich praw przez wykonawców w drodze skargi składanej do Urzędu Ochrony Konkurencji.

W przypadku terminowego i skutecznego złożenia skargi do Urzędu w ww. 10-dniowym okresie blokady, zostaje wszczęte postępowanie administracyjne przed Urzędem w sprawie kontroli działań i czynności zamawiającego i rozpoczyna się bieg kolejnego, tym razem 60-dniowego okresu blokady możliwości udzielenia zamówienia. Jeżeli Urząd podejmie decyzję o odrzuceniu wniosku, lub o umorzeniu postępowania bez orzekania co do istoty sprawy, umowa może zostać zawarta po uzyskaniu mocy prawnej takiej decyzji⁹⁶.

3.6.2. Zawarcie umowy

W myśl przepisu § 124 ustawy, po upływie *terminu blokującego* zamawiający jest zobligowany do zawarcia umowy z wybranym wykonawcą (cz. *uzavření smlouvy na veřejnou zakázku*) bez zbędnej zwłoki. Umowa zawarta pomiędzy wybranym wykonawcą (uczestnikiem) a zamawiającym musi odpowiadać wszystkim warunkom określonym w dokumentacji przetargowej oraz ofercie wybranego wykonawcy. Ponadto umowa musi być zawarta na piśmie. Jeżeli wybrany wykonawca uchyla się od zawarcia umowy, co ostatecznie doprowadzi do sytuacji, w której umowa o wykonanie zamówienia publicznego z zamawiającym nie zostanie zawarta bez zbędnej zwłoki, wówczas na mocy § 125 ust. 1 ustawy ZZVZ, zamawiający może wykluczyć go z postępowania o udzielenie zamówienia i wezwać do zawarcia umowy kolejnego uczestnika postępowania, zgodnie z kolejnością wynikającej z pierwotnej oceny ofert lub ponownie przeprowadzonej oceny ofert. Ponownej oceny ofert zamawiający zawsze musi dokonać w przypadku, kiedy wykluczenie wybranego wykonawcy istotnie wpływa na pierwotnie ustalony ranking oceny ofert. Po zawarciu umowy relacje między zamawiającym i wybranym wykonawcą mają charakter czysto handlowy⁹⁷.

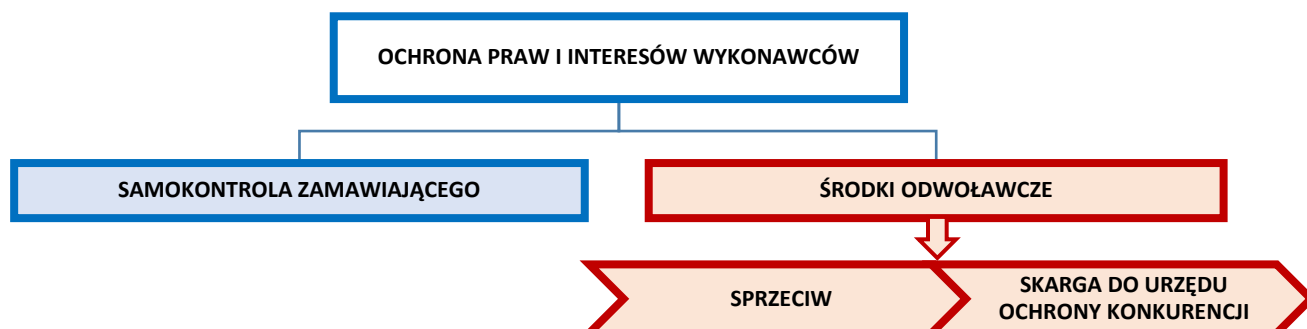
Zamawiający przesyła również zawiadomienie o wyniku postępowania o udzielenie zamówienia, zgodnie z treścią § 212 ustawy, do Biuletynu zamówień publicznych i Dziennika Urzędowego UE celem publikacji, w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy lub umowy ramowej. Dodatkowo, co do zasady, obowiązujące przepisy przewidują konieczność opublikowania na profilu zamawiającego zawartej umowy w sprawę zamówienia publicznego wraz ze wszystkimi jej zmianami i uzupełnieniami, w terminie 15 dni od jej zawarcia lub od końca każdego kwartału w przypadku zamówień publicznych udzielanych na podstawie umowy ramowej lub w dynamicznym systemie zakupów. Przy czym w treści przepisu § 219 ZZVZ czeski ustawodawca wyraźnie wymienia, do jakich zamówień lub do których zamawiających omawiany obowiązek nie znajdzie swojego zastosowania.

⁹⁶ por. R. Hromada, *Lze opožděně podávanými námitkami zablokovat zadávací řízení veřejné zakázky?*, epravo.cz, 19.02.2018, <https://www.epravo.cz/top/clanky/lze-opozdene-podavanymi-namitkami-zablokovat-zadavaci-řízení-veřejne-zakázky-107087.html> (dostęp: 01.01.2023)

⁹⁷ por. M. Doleček, *Správný postup...*, op. cit.

3.7. Środki ochrony prawnej

3.7.1. Wprowadzenie

Przepisy czeskiej ustawy umożliwiają wykonawcom oraz uczestnikom postępowania skuteczną obronę przed wszelkimi działaniami zamawiającego, które w ich ocenie są niezgodne z obowiązującym prawem lub sprzeczne z przepisami prawa oraz w wyniku których istnieje groźba naruszenia praw wykonawców lub takie naruszenie już wystąpiło.

Na gruncie regulacji ustawy ZZVZ możemy wymienić trzy główne instytucje służące ochronie praw i interesów wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, którymi są:

- 1) samokontrola zamawiającego;
- 2) sprzeciw (cz. *námitky*);
- 3) skarga (cz. *návrh*) do Urzędu Ochrony Konkurencji.

3.7.2. Samokontrola zamawiającego

W związku z faktem, że zgodność z prawem jest jedną z fundamentalnych wartości czeskiego systemu zamówień publicznych, zaś naruszenie prawa zamówień publicznych przez zamawiającego jest traktowane jako delikt administracyjny, za który Urząd może nałożyć dotkliwą karę finansową, w przypadku kiedy zamawiający zauważy, że podejmował działania niezgodne z przepisami ustawy, zgodnie z treścią § 49 ustawy ZZVZ zobowiązany jest podjąć konieczne i uzasadnione środki naprawcze na każdym etapie postępowania o udzielenie zamówienia. Jak podkreślają autorzy, rozwiązanie to stanowi rodzaj samokontroli zamawiającego, która pozwala na naprawienie swoich błędów i naruszeń, bez konieczności ingerencji innego organu wskutek skorzystania ze środków ochrony prawnej. Praktyka pokazuje, że do najczęściej stosowanych przez zamawiających środków zaradczych możemy zaliczyć przede wszystkim samodzielną poprawę i uzupełnienie dokumentacji przetargowej, unieważnienie wadliwych decyzji podjętych przez zamawiającego oraz w ostateczności, nawet unieważnienie całego postępowania o udzielenie zamówienia. Należy pamiętać, że stosowane środki naprawcze muszą być jednak proporcjonalne do zamierzonego celu i konieczne, a także nie powinny ingerować w uzasadnione interesy stron postępowania⁹⁸.

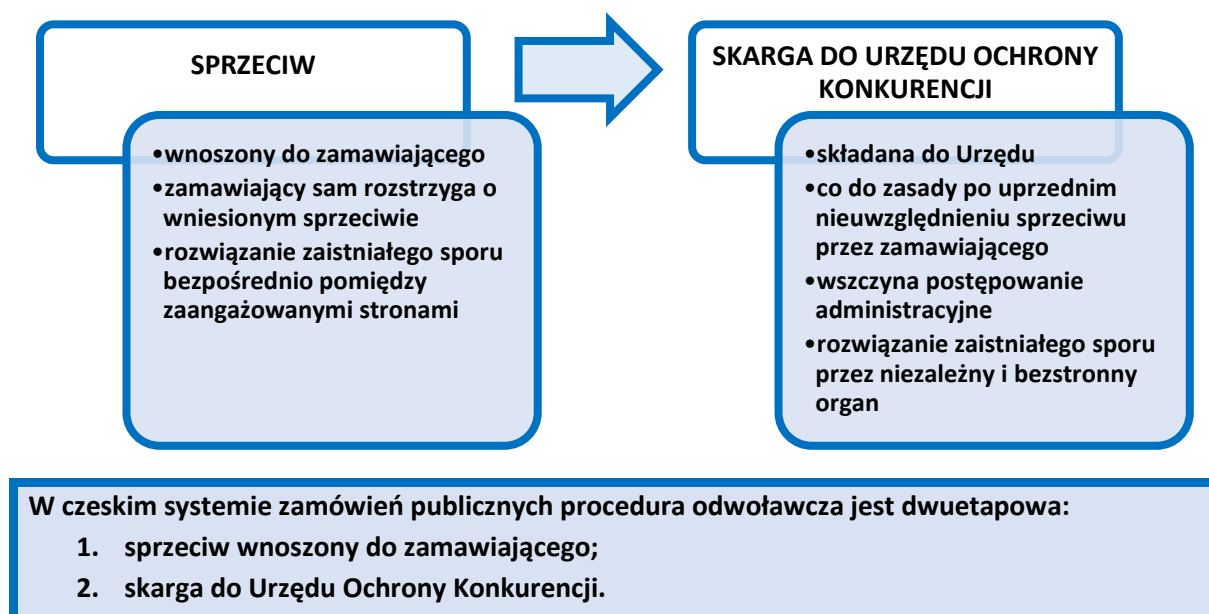
⁹⁸ por. P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej...*, op. cit., s. 65

3.7.3. Środki odwoławcze

Natomiast przechodząc do kwestii procedur odwoławczych w wąskim znaczeniu, należy zacząć od tego, że ustawa ZZVZ reguluje zarówno problematykę wnoszenia środków odwoławczych do zamawiającego i sposób ich rozpatrywania, jak również kwestie dotyczące skierowania dalszych środków odwoławczych do odpowiedniej instytucji państwowej odpowiedzialnej za nadzór nad rynkiem zamówień publicznych, czyli Urzędu Ochrony Konkurencji. Materii dotyczącej środków ochrony prawnej została poświęcona część XIII ustawy ZZVZ *Ochrona przed nieprawidłowym postępowaniem zamawiającego*.

Wykonawca, który twierdzi, że jego prawa zostały naruszone w wyniku postępowania zamawiającego związanego z udzieleniem zamówienia publicznego o wartości powyżej progów unijnych lub poniżej tych progów (ustawa nie przewiduje możliwości wniesienia sprzeciwu w postępowaniach dotyczących zamówień małej skali), może w pierwszej kolejności zgłosić swój sprzeciw do zamawiającego. Jeżeli zaś skorzystanie z tej instytucji nie doprowadzi do pomyślnego zakończenia i rozwiązania zaistniałego sporu między wykonawcą a zamawiającym, wykonawca może następnie wystąpić do Urzędu ze skargą o kontrolę działań zamawiającego w ramach wskazanego postępowania o udzielenie zamówienia.

Autorzy słusznie zauważają, że procedura odwoławcza w systemie prawa zamówień publicznych naszych południowych sąsiadów przypomina zasadniczo polskie procedury z czasów obowiązywania instytucji *protestu*, zniesionej nowelizacją dokonaną w dniu 2 grudnia 2009 roku⁹⁹.

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 54-55

⁹⁹ *Ibidem*, s. 66

3.7.3.1. Sprzeciw

3.7.3.1.1. Informacje ogólne

Instytucja sprzeciwu została uregulowana mocą przepisu § 241 ustawy ZZVZ. Wniesienie sprzeciwu do zamawiającego przysługuje każdemu wykonawcy, który doznał szkody lub jest zagrożony doznaniem szkody w związku z działaniami zamawiającego związanymi z postępowaniem o udzielenie zamówienia. Na gruncie ustawy, wykonawca który zdecydował się złożyć sprzeciw, nazywany jest skarżącym (cz. *stěžovatel*). Sprzeciw musi zostać złożony w formie pisemnej i musi zawierać uzasadnienie. Sprzeciw zgodnie z § 241 ust. 2 ustawy ZZVZ wykonawca może wnosić wobec:

- a) wszystkich działań lub zaniechań zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia i postępowaniu szczególnym w ramach części szóstej ustawy, w tym określenia kryteriów udzielenia zamówienia;
- b) wyboru trybu postępowania o udzielenie zamówienia lub reżimu prawnego udzielania zamówień; lub
- c) działań zamawiającego, które zmierzają do udzielenia zamówienia publicznego poza procedurą przetargową z naruszeniem przepisów ZZVZ.

Jak stanowi ust. 3 omawianego przepisu, jeżeli sprzeciw dotyczy innych działań niż związane z ustaleniem kryteriów udzielenia zamówienia, wyboru trybu postępowania lub jego reżimu prawnego, bądź udzielenia zamówienia poza procedurą z naruszeniem przepisów ustawy, wnoszącym sprzeciw musi być wykonawca będący jednocześnie uczestnikiem postępowania.

Celem instytucji sprzeciwu w postępowaniach przetargowych, na co zwraca się uwagę w praktyce zamówieniowej, jest przede wszystkim umożliwienie szybkiego i skutecznego rozwiązania zaistniałego sporu, czy też zaistniałych wątpliwości bezpośrednio pomiędzy obiema zaangażowanymi stronami. Jeżeli wykonawca powziął wątpliwości odnośnie tego, czy zamawiający działa zgodnie z prawem, mocą instytucji sprzeciwu ma możliwość swoistej konfrontacji z zamawiającym. Do zamawiającego należy wówczas odpowiednie wyjaśnienie skarżącemu wykonawcy swoich działań, podejmowanych czynności, powodów określenia takich, a nie innych wymogów. Na etapie rozstrzygania sporu pomiędzy skarżącym wykonawcą a zamawiającym, Urząd Ochrony Konkurencji, ani inne osoby nie są władne ingerować w ten proces¹⁰⁰.

3.7.3.1.2. Terminy wniesienia

Zasadą jest, że sprzeciw musi wpłynąć do zamawiającego w terminie 15 dni od dnia, w którym wykonawca dowiedział się o domniemanym naruszeniu prawa przez zamawiającego, nie później jednak niż do momentu zawarcia umowy lub zakończenia konkursu. Jednakże od ustalonej przepisem ogólnym zasady ustawa przewiduje wyjątki.

¹⁰⁰ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 39

Inny termin na wniesienie sprzeciwu przewidziano bowiem w przypadku, gdy wykonawca kwestionuje wymagania zamawiającego odnośnie warunków kwalifikacji oraz treść dokumentacji przetargowej. W takich przypadkach wykonawca musi złożyć sprzeciw (w zależności od procedury) do końca terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub do końca terminu składania ofert.

Sprzeciw można wnieść także wobec decyzji o wyborze najkorzystniejszej oferty lub wobec decyzji zamawiającego o wykluczeniu wykonawcy z udziału w postępowaniu przetargowym. Sprzeciw taki musi wpłynąć do zamawiającego w terminie 15 dni od daty powiadomienia wykonawcy o decyzji o wykluczeniu go z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub od daty powiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty. Termin ten dotyczy ponadto wszystkich dokumentowanych czynności zamawiającego, które zamawiający jest zobowiązany na podstawie ustawy opublikować lub doręczyć wykonawcy.

Natomiast sprzeciw dotyczący dobrowolnego zawiadomienia o zamiarze zawarcia umowy, opublikowanego zgodnie z § 212 ust. 2 ustawy ZZVZ, należy wnieść do zamawiającego w ciągu 30 dni od opublikowania tego zawiadomienia.

TERMINY NA WNIESIENIE SPRZECIWU DO ZAMAWIAJĄCEGO
Co do zasady, w terminie 15 dni od dnia w którym wykonawca dowiedział się o domniemanym naruszeniu prawa przez zamawiającego
W terminie 15 dni od dnia opublikowania lub doręczenia wykonawcy informacji o dokonaniu czynności przez zamawiającego (np. decyzja o wykluczenia wykonawcy z postępowania)
Do końca terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub do końca terminu składania ofert, jeżeli przedmiotem wnoszonego sprzeciwu są warunki kwalifikacji wykonawców oraz inne zapisy dokumentacji przetargowej
W terminie 30 dni od dnia opublikowania zawiadomienia o zamiarze zawarcia umowy zgodnie z przepisem § 212 ust. 2 ustawy ZZVZ

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit., s. 39*

3.7.3.1.3. Elementy sprzeciwu

Jak stanowi § 244 ZZVZ sprzeciw powinien zawierać informacje o skarżącym, wskazanie, które działania lub zaniechania zamawiającego wykonawca uznaje za niezgodne z ustawą oraz żądania skarżącego.

W przypadku, kiedy zarzuty wykonawcy nie są skierowane przeciwko warunkom zamówienia, lecz przeciwko określonym działaniom i czynnościom zamawiającego naruszającym przepisy prawa, w sprzeciwie należy również wskazać, kiedy skarżący dowiedział się o rzekomym naruszeniu przepisów przez zamawiającego.

Jeżeli wykonawca sprzeciwia się wykluczeniu, mimo że dokonał samooczyszczenia poprzez podjęcie skutecznych środków naprawczych, w swoim sprzeciwie nie wskazuje, co uważa za naruszenie, lecz opisuje środki naprawcze, które podjął w celu przywrócenia swojej kwalifikacji.

Ponadto, sprzeciw wnoszony wobec kryteriów udzielenia zamówienia, wyboru trybu postępowania lub jego reżimu prawnego, bądź udzielenia zamówienia poza procedurą z naruszeniem przepisów ustawy, wymaga również wskazania, jakiej szkody skarżący doznał lub może doznać w związku z działaniami lub zaniechaniami zamawiającego.

Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, wniesienie sprzeciwu nie podlega żadnym dodatkowym opłatom.

3.7.3.1.4. Rozstrzygnięcie sprzeciwu

O wniesionym sprzeciwie rozstrzyga samodzielnie zamawiający. Zamawiający w każdym przypadku ma obowiązek odnieść się do wszystkich faktów wskazanych w piśmie skarżącego oraz szczegółowo uzasadnić swoje stanowisko w terminie 15 dni od dnia otrzymania sprzeciwu. Z obowiązujących przepisów prawa wynikają trzy możliwości rozstrzygnięcia.

Po pierwsze, decyzją zamawiającego sprzeciw może zostać uwzględniony. Wówczas zamawiający w treści uzasadnienia informuje skarżącego o działaniach, które podejmie w celu usunięcia zaistniałych naruszeń.

Po drugie, zamawiający ma możliwość nie uwzględnić wniesionego sprzeciwu. W takiej sytuacji, oprócz szczegółowego uzasadnienia swojej decyzji, mocą przepisu § 245 ust. 4 czeskiej ustawy, zamawiający jest także zobligowany poinformować skarżącego o możliwości wystąpienia do Urzędu Ochrony Konkurencji z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie odwołania się od czynności zamawiającego.

Zamawiający może także uwzględnić sprzeciw jedynie w części lub podjąć działania inne, niż te, których żądał skarżący. W takiej sytuacji ustawa tworzy domniemanie, że sprzeciw należy uznać za nieuwzględniony. Analogiczne domniemanie o nieuwzględnieniu występuje w sytuacji, w której zamawiający nie dotrzyma 15-dniowego terminu na rozpatrzenie wniesionego sprzeciwu.

Wreszcie, zgodnie z treścią § 245 ust. 3 ustawy zamawiający, bez dokonywania analizy merytorycznej, odrzuci sprzeciw, który:

- 1) został wniesiony przez osobę nieuprawnioną;
- 2) został wniesiony po upływie terminu;
- 3) nie spełnia wymogów formalnych opisanych w § 244 ustawy ZZVZ.

UWZGLĘDNIENIE SPRZECIWU
<ul style="list-style-type: none"> • zamawiający uznaje, że sprzeciw i argumentacja wykonawcy są uzasadnione • zamawiający podejmuje działania w celu usunięcia zaistniałych naruszeń
MERYTORYCZNE ODRZUCENIE SPRZECIWU
<ul style="list-style-type: none"> • zamawiający nie znajduje powodów dla uwzględnienia wniesionego sprzeciwu i argumentacji wykonawcy • zamawiający uwzględnia sprzeciw jedynie w części lub podejmuje działania inne, niż te, których żądał skarżący wykonawca • zamawiający nie zachował 15-dniowego terminu na rozpatrzenie wniesionego sprzeciwu
ODRZUCENIE SPRZECIWU Z POWODÓW FORMALNYCH
<ul style="list-style-type: none"> • sprzeciw wniesiony przez osobę nieuprawnioną • sprzeciw wniesiony poza ustawowym terminem • sprzeciw nie spełnia wymogów formalnych

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit., s. 41*

3.7.3.2. Skarga do Urzędu Ochrony Konkurencji

3.7.3.2.1. Informacje ogólne

Jeżeli zamawiający w swojej decyzji dotyczącej rozstrzygnięcia sprzeciwu odrzuci sprzeciw skarżącego, wówczas obowiązujące regulacje dają skarżącemu wykonawcy możliwość kontynuacji procesu obrony swoich praw i interesów za pomocą skargi składanej do Urzędu Ochrony Konkurencji. W tym miejscu należy przypomnieć, że w czeskim systemie zamówień publicznych Urząd jest samodzielnym centralnym organem administracji państwowej, który z mocy prawa nadzoruje decyzje i czynności zamawiających w postępowaniach przetargowych i ocenia ich zgodność z prawem. Głównym celem wniosku, a w dalszej kolejności postępowania administracyjnego toczącego się w Urzędzie jest to, aby ta sama sporna sprawa, która została rozstrzygnięta pomiędzy skarżącym a zamawiającym w ramach rozpatrzonego sprzeciwu, została oceniona przez bezstronny i niezależny organ¹⁰¹. Jedynym wyjątkiem od wskazanej powyżej reguły jest złożenie skargi z wnioskiem o nałożenie zakazu wykonywania umowy, ponieważ w takiej sytuacji skarga zostaje złożona już po fakcie zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Urząd wszczyna postępowanie w sprawie odwołania od czynności zamawiającego na wniosek skarżącego (cz. *navrhovatel*) doręczony Urzędowi w formie elektronicznej, podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Regulacja § 250 czeskiej ustawy stanowi, że wniosek może zostać złożony wobec wszelkich działań i zaniechań zamawiającego niezgodnych z ustawą, w wyniku których prawa skarżącego są zagrożone lub już zostały naruszone, w szczególności wobec:

¹⁰¹ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit., s. 45-46*

- 1) kryteriów udzielenia zamówienia;
- 2) ogłoszenia o zamiarze zawarcia umowy;
- 3) wykluczenia uczestnika z postępowania o udzielenie zamówienia;
- 4) zawiadomienia o wyborze wykonawcy;
- 5) wyboru trybu postępowania o udzielenie zamówienia;
- 6) działań zamawiającego, które zmierzają do udzielenia zamówienia publicznego poza procedurą przetargową.

Po otrzymaniu wniosku skarżącego, Urząd wszczyna postępowanie, informując przy tym strony o jego wszczęciu oraz wzywając do udziału w postępowaniu. Należy zwrócić uwagę na fakt, że postępowanie przed Urzędem ma charakter postępowania administracyjnego, w rezultacie czego skarżący – jako strona postępowania administracyjnego – zyskuje następujące uprawnienia:

- 1) wypowiedania się w sprawie, składania oświadczeń dotyczących faktów i dowodów;
- 2) składania wniosków dowodowych;
- 3) swobodnego dysponowania skargą, w szczególności możliwością jej wycofania w całości lub w części;
- 4) dostępu do akt sprawy, sporządzania notatek oraz kopii;
- 5) zgłaszania uwag do uzasadnienia decyzji.

W ramach prowadzonego postępowania dowodowego Urząd nie jest związany wniesionymi przez skarżącego zarzutami, lecz bada przeprowadzone postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób kompleksowy. W praktyce podkreśla się, że często prowadzi to do przewlekłości, jednakże z drugiej strony umożliwia to Urzędowi stwierdzenie naruszenia prawa nawet w sytuacji, gdy skarżący nie wykazał tego w swoim wniosku.

3.7.3.2.2. Terminy wniesienia

Skargę wnosi się w terminie 10 dni kalendarzowych od daty otrzymania przez skarżącego decyzji, w której zamawiający nie uwzględnił jego sprzeciwu. W przypadku kiedy zamawiający nie rozpatrzył wniesionego sprzeciwu w ustawowo przewidzianym 15-dniowym terminie, wówczas wykonawca na złożenie skargi do Urzędu Ochrony Konkurencji ma 25 dni od daty wniesienia sprzeciwu do zamawiającego.

TERMINY NA WNIESIENIE SKARGI DO URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI

10 dni od daty otrzymania przez skarżącego decyzji, w której zamawiający nie uwzględnił jego sprzeciwu

25 dni od daty wniesienia sprzeciwu do zamawiającego w przypadku, kiedy zamawiający nie rozpatrzył wniesionego sprzeciwu w ustawowo przewidzianym 15-dniowym terminie

Źródło: ustawa ZZVZ, ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit., s. 46*

Po wniesieniu skargi oraz doręczeniu jej odpisu zamawiającemu, zamawiający ma 10 dni na zajęcie stanowiska w związku z wniesioną skargą.

W tym miejscu należy również wspomnieć o tym, że ustawa ZZVZ ustanawia w postępowaniu przed Urzędem zasadę koncentracji postępowania, która polega na tym, że strony postępowania mogą zgłaszać wnioski dowodowe w terminie 15 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania przez Urząd, o czym strony są pouczone w zawiadomieniu.

3.7.3.2.3. Elementy skargi

Czeska ustawa stanowi, że skarga musi odpowiadać warunkom przewidzianym w przepisach regulujących czeskie postępowanie administracyjne oraz obowiązkowo zawierać następujące elementy:

- 1) wskazanie zamawiającego;
- 2) opis zarzucanego naruszenia przepisów prawa i wyrządzonej lub grożącej szkody;
- 3) dowody na potwierdzenie stanowiska;
- 4) żądania skarżącego.

Do wniosku należy ponadto dołączyć:

- 1) zgłaszane dowody z pisemnych dokumentów w formie elektronicznej, jeżeli nie są one częścią dokumentacji przetargowej;
- 2) potwierdzenie wniesienia wymaganej opłaty;
- 3) dowód wcześniejszego wniesienia sprzeciwu do zamawiającego.

Zgodnie z treścią § 251 ust. 4 ustawy ZZVZ, co do zasady skarżący związany jest twierdzeniami i dowodami podniesionymi na etapie wniesienia skargi. Jednakże Urząd może uwzględnić nowe dowody i okoliczności, które nie zostały wymienione przez skarżącego w skardze, lecz tylko wtedy, gdy będą to takie nowe fakty, których skarżący nie mógł wcześniej podnieść wobec zamawiającego, co skarżący będzie również zobowiązany w razie potrzeby udowodnić.

3.7.3.2.4. Opłata

Przepis § 255 ZZVZ stanowi, że wniesienie skargi podlega opłacie. W związku z faktem, że dowód wniesienia opłaty w odpowiedniej wysokości na rachunek bankowy Urzędu jest niezbędnym elementem skargi, niezłożenie opłaty lub nieprzedstawienie dowodu, że została ona uiszczona w pełnej, wymaganej prawem wysokości, nie później niż w ostatnim dniu terminu do wniesienia skargi, powoduje umorzenie bez rozstrzygnięcia co do istoty sprawy.

Zasadniczo kwota zabezpieczenia wynosi 1 % ceny ofertowej skarżącego na cały okres trwania umowy przez pierwsze cztery lata realizacji zamówienia, w przypadku umów na czas nieokreślony, jednakże nie mniej niż 50 000 CZK i nie więcej niż 10 000 000 CZK. Czeska ustawa uwzględnia również sytuacje, w których nie ma możliwości ustalenia ceny ofertowej. W takim przypadku wymagany jest depozyt w wysokości 100 000 CZK. W przypadku wniosku

o nałożenie zakazu wykonywania umowy, skarżący jest zobowiązany do wniesienia opłaty w wysokości 200 000 CZK.

Jeżeli Urząd uzna skargę za bezzasadną i umorzy postępowanie, kaucja ulega przepadkowi i staje się dochodem budżetu państwa. Jeśli skarżący wycofa swoją skargę przed wydaniem decyzji merytorycznej, wówczas 35 % wartości kaucji ulega przepadkowi. Natomiast w pozostałych przypadkach Urząd zwraca skarżącemu kaucję wraz z odsetkami, w terminie jednego miesiąca od dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

3.7.3.2.5. Rozstrzygnięcie skargi

Termin na wydanie decyzji przez Urząd, zgodnie z przepisami administracyjnymi, wynosi 30 dni, i jak stanowi przepis § 252 ust. 2 ustawy, co do zasady zaczyna biec od momentu doręczenia Urzędowi przez zamawiającego jego stanowiska oraz dokumentacji przetargowej postępowania. W przypadku gdy zachodzi potrzeba uzupełnienia ogólnych wymagań dotyczących lub sprecyzowania tego, o co skarżący wnosi, omawiany termin zaczyna swój bieg na nowo, od momentu uzupełnienia dokonanego przez stronę skarżącą.

Na mocy przepisu § 257 ZZVZ ustawodawca uregulował sytuacje, których Urząd umarza wszczęte postępowanie bez merytorycznego rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Przepis wskazuje m.in. na następujące przesłanki umorzenia:

- 1) skarga nie spełnia ogólnych wymagań określonych przepisach administracyjnych, nie wskazuje na dane zamawiającego, nie określa żądań skarżącego, do skargi nie załączono dowodu uiszczenia wymaganej opłaty, zaś skarżący nie uzupełnił ww. braków na wezwanie Urzędu;
- 2) skarga nie opisuje zarzucanego naruszenia przepisów prawa, w wyniku którego skarżący poniósł szkodę lub jest zagrożony naruszeniem jego praw;
- 3) skarżący nie uiszczył wymaganej opłaty;
- 4) w sytuacji skargi składanej przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego nie dołączono dowodu uprzedniego doręczenia sprzeciwu zamawiającemu;
- 5) skarga nie została złożona w wymaganym przepisami prawa terminie;
- 6) zamawiający uchylił niezgodne z prawem czynności lub podjął wymagane działania naprawcze;
- 7) w trakcie toczącego się postępowania administracyjnego zamawiający zawarł umowę na wykonanie przedmiotu skarżonego zamówienia publicznego.

Natomiast regulacja § 265 ZZVZ dotyczy sytuacji, w której Urząd odrzuca wniesioną skargę już po dokonaniu analizy merytorycznej, w wyniku której ustalił, że:

- 1) nie stwierdzono podstaw do nałożenia środka naprawczego;
- 2) skarga nie została złożona przez osobę upoważnioną;
- 3) skarga nie jest skierowana przeciwko czynności zamawiającego niezgodnej z prawem.

Z punktu widzenia wykonawców korzystających z tego środka ochrony prawnej doniesie znaczenie ma przepis § 263 ustawy ZZVZ, w którym opisano możliwe do nałożenia środki naprawcze w przypadku uwzględnienia złożonej skargi. Należy zacząć od tego, że w kwestii nakładania środków naprawczych Urząd nie jest związany złożoną skargą. Wynika to bezpośrednio z faktu, że kontrola skarżonego postępowania odbywa się w sposób kompleksowy, na podstawie całości dostarczonej do Urzędu dokumentacji przetargowej.

Po pierwsze, zgodnie z przepisem § 263 ust. 2 ZZVZ, jeżeli zamawiający nie przestrzega naczelných zasad systemowych, tym samym wpływając lub mogąc wpłynąć na wybór wykonawcy lub wybór oferty, a umowa w sprawie zamówienia publicznego nie została jeszcze zawarta, wówczas Urząd unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia lub tylko określoną indywidualną czynność zamawiającego.

Dalej, jeżeli zamawiający określa warunki zamówienia z naruszeniem obowiązującej ustawy, Urząd stosuje środki naprawcze polegające na unieważnieniu postępowania o udzielenie zamówienia.

W sytuacji, gdy zamawiający w postępowaniu prowadzonym przed Urzędem w wyniku wniesionej skargi przed zawarciem umowy nie doręczy Urzędowi dokumentacji dotyczącej postępowania o udzielenie zamówienia zgodnie z regulacjami i w określonych ustawowych terminach, nawet w dodatkowym 5-dniowym terminie określonym przez Urząd, wówczas Urząd nakłada środki naprawcze polegające na unieważnieniu postępowania o udzielenie zamówienia lub czynności zamawiającego będącej przedmiotem wniesionej skargi.

Jeżeli uzasadnienie decyzji zamawiającego w sprawie odrzucenia sprzeciwu, nie może zostać zweryfikowane ze względu na niezrozumiałość lub brak uzasadnienia, Urząd może zastosować środek naprawczy polegający jedynie na uchyleniu decyzji w sprawie sprzeciwu.

Jeżeli Urząd stwierdzi, że zamawiający nie podjął decyzji w sprawie sprzeciwu w terminie ustawowo określonym, stosuje środek naprawczy polegający, w zależności od charakteru sprawy, na unieważnieniu czynności zamawiającego, przeciwko której skierowano sprzeciw, jak również wszelkich późniejszych czynności zamawiającego dokonanych w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub na unieważnieniu całego postępowania o udzielenie zamówienia.

W sytuacji, kiedy przedmiotem wniesionej skargi są decyzje zamawiającego, mające na celu udzielenie zamówienia poza postępowaniem, w przypadku stwierdzenia przez Urząd, że wybrany przez zamawiającego tryb jest niezgodny z prawem lub wybrany w celu obejścia prawa, wówczas Urząd zakazuje kontynuacji postępowania w wybranym przez zamawiającego trybie.

UWZGLĘDNIENIE SKARGI
Wśród środków naprawczych nakładanych przez Urząd w sytuacji uwzględnienia wniesionej skargi, należy przede wszystkim wyróżnić unieważnienie określonych czynności dokonanych przez zamawiającego w toku prowadzonego postępowania oraz unieważnienie całego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Ponadto, w przypadku nałożenia przez Urząd środków naprawczych (za wyjątkiem zakazu wykonania umowy) zakazuje się również zamawiającemu zawarcia umowy w postępowaniu o udzielenie zamówienia aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania
MERYTORYCZNE ODRZUCENIE SKARGI
Po dokonaniu analizy merytorycznej Urząd stwierdza, że nie ma podstaw do nałożenia środka naprawczego, skarga została złożona przez osobę nieuprawnioną lub skarga nie została skierowana przeciwko czynności zamawiającego niezgodnej z prawem
UMORZENIE BEZ ROZSTRZYGNIĘCIA CO DO ISTOTY SPRAWY
Urząd umarza wszczęte postępowanie bez merytorycznego rozstrzygnięcia co do istoty sprawy przede wszystkim, kiedy skarżący nie wypełnił ciężących na nim obowiązków formalnych, m.in. nie określił swoich żądań, nie wniósł wymaganej przepisami prawa opłaty, czy też złożył skargę bez zachowania określonego w obowiązujących przepisach terminu

Źródło: ustawa ZZVZ

3.7.3.2.6. Odwołanie od decyzji Urzędu

Na zakończenie należy wskazać, że w sytuacji, gdy którakolwiek ze stron postępowania nie zgadza się z decyzją Urzędu, ma możliwość wniesienia pisemnego odwołania od decyzji, w terminie 15 dni od dnia jej otrzymania, które następnie rozstrzygnie Prezes Urzędu. Wynika to z faktu, że w ramach postępowania administracyjnego Urząd podejmuje decyzje zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, z powodu braku innego nadrzędnego organu administracyjnego.

Takie odwołanie może zostać rozpatrzone dwojako. Po pierwsze, Prezes Urzędu może utrzymać w mocy decyzję Urzędu wydaną w pierwszej instancji. Po drugie natomiast, może zakwestionować decyzję wydaną w pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania lub też samodzielnie rozstrzygnąć co do istoty sprawy¹⁰².

W sytuacji, gdy od decyzji Urzędu nie zostanie wniesione odwołanie przez żadną ze stron postępowania administracyjnego, decyzja staje się ostateczna, co oznacza, że jest niezmienna, nieodwołalna, a także wiążąca dla wszystkich stron postępowania administracyjnego oraz dla wszystkich organów administracji. Po uprawomocnieniu się decyzji postępowanie

¹⁰² por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 52

administracyjne dobiega końca, zaś wszystkie ostateczne decyzje Urzędu są publikowane w zbiorze decyzji (cz. *sbírky rozhodnutí*) na stronie internetowej Urzędu¹⁰³.

W przypadku gdy decyzja Urzędu zostaje utrzymana w mocy, obie decyzje stają się ostateczne z dniem doręczenia decyzji Prezesa Urzędu stronom postępowania administracyjnego. Jeżeli jednak Prezes uchyli decyzję Urzędu i jednocześnie postanowi przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, to wówczas decyzja Urzędu nie wchodzi w życie, gdyż Urząd musi ponownie zająć się sprawą. Tylko decyzja, która ewentualnie potwierdzi, że Urząd nie dokonał prawidłowej oceny sprawy w pierwszej instancji stanie się ostateczna. W przypadku zaś, gdy Prezes uchyli decyzję Urzędu z pierwszej instancji i jednocześnie umorzy postępowanie, dopiero decyzja wydana przez Prezesa Urzędu staje się ostateczna z dniem jej doręczenia uczestnikom postępowania¹⁰⁴.

W ramach zakończenia należy podkreślić, że ostateczne decyzje wydane przez Urząd Ochrony Konkurencji podlegają zaskarżeniu do sądu okręgowego w Brnie.

¹⁰³ zob. aktualizowany na bieżąco zbiór ostatecznych decyzji Urzędu Ochrony Konkurencji pod adresem: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti.html> (dostęp: 01.01.2023)

¹⁰⁴ por. ÚOHS, *Stručný průvodce... / 3 díl, op. cit.*, s. 53

Bibliografia

AKTY PRAWNE

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 93/37/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotycząca koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. L 134 z 30.4.2004, str. 114)

Dyrektywa 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych (Dz.Urz. UE L 335 z 20.12.2007)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 216 z 20.8.2009)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.Urz. UE L 94 z 28.3.2014)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 94 z 28.3.2014)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.Urz. UE L 94 z 28.3.2014);

Ustawa nr 320/2001 Zbioru praw o kontroli finansowej w administracji publicznej i o zmianach niektórych ustaw (ustawa o kontroli finansowej) (cz. *Zákon č. 320/2001 Sb. ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)*)

Ustawa nr 134/2016 Zbioru praw z dnia 19 kwietnia 2016 roku o udzielaniu zamówień publicznych (cz. *Zákon č. 134/2016 Sb. ze dne 19. dubna 2016 o zadávání veřejných zakázek*)

Rozporządzenie Rządu nr 172/2016 Zbioru praw w sprawie ustalania limitów finansowych i kwot na potrzeby ustawy o udzielaniu zamówień publicznych (cz. *Nářízení vlády č. 172/2016 Sb o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek*)

Rozporządzenie nr 168/2016 Zbioru praw, w sprawie publikacji formularzy dla celów ustawy o udzielaniu zamówień publicznych i wymagań co do profilu zamawiającego (cz. *Vyhláška č. 168/2016 Sb. o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele*)

Rozporządzenie nr 169/2016 Zbioru praw w sprawie określenia zakresu dokumentacji dla zamówień publicznych na roboty budowlane oraz wykazu robót, dostaw i usług wraz z wykazem wymiarów (cz. *Vyhláška č. 169/2016 Sb. o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr*);

Rozporządzenie nr 170/2016 Zbioru praw w sprawie określenia ryczałtowej kwoty kosztów postępowania w sprawie odwołania od czynności zamawiającego w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego (cz. *Vyhláška č. 170/2016 Sb. o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek*);

Rozporządzenie nr 260/2016 Zbioru praw o ustanowieniu szczegółowych warunków dotyczących narzędzi elektronicznych, czynności elektronicznych przy udzielaniu zamówień publicznych oraz certyfikatów zgodności (cz. *Vyhláška č. 260/2016 Sb. O stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody*);

Rozporządzenie nr 248/2016 Zbioru praw w sprawie treści wniosku o wydanie uprzedniej opinii w sprawie zawarcia umowy i zmiany zobowiązań umownych zgodnie z ustawą o udzielaniu zamówień publicznych (cz. *Vyhláška č. 248/2016 Sb. o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek*)

Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm.)

MONOGRAFIE I PODRĘCZNIKI

D. Dvořák, T. Machurek, P. Novotný, M. Šebesta, *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář*, Praha, C. H. Beck, 2017

I. Macek, R. Derková, D. Bartoň, K. Košťál, E. Marečková, P. Zatloukal, *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Praktický komentář s judikaturou*, Leges 2017

H. Nowak, M. Winiarz (red.), *Prawo Zamówień Publicznych. Komentarz.*, Warszawa 2021

P. Nowicki, *Zamówienia publiczne w Republice Czeskiej – praktyczny przewodnik*, Warszawa 2019

V. Podešva, L. Sommer, J. Votrubec, M. Flaškár, J. Harnach, J. Měkota, M. Janoušek, *Zákon o zadávání veřejných zakázek. Zákon o registru smluv. Komentář*, Praha 2016, Wolters Kluwer

ÚOHS, *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek / 1 díl*

ÚOHS, *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek / 2 díl*

ÚOHS, *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek / 3 díl*

ARTYKUŁY

P. Bláha, *Významné změny nového zákona o zadávání veřejných zakázek*, Deník veřejné správy, 07.02.2017

P. Brož, E. Ondrůjová, *Systém certifikovaných dodavatelů*, Verlag Dashöfer, 20.03.2012

M. Doleček, *Důvody vyloučení účastníka ze zadávacího řízení*, businessinfo.cz, 29.08.2020

M. Doleček, *Správný postup při získávání veřejných zakázek*, businessinfo.cz, 30.06.2017

M. Doleček, *Veřejné zakázky*, businessinfo.cz, 28.09.2020

Z. Gajdošová, *Jednotné evropské osvědčení pro veřejné zakázky – skutečně (ne)praktická pomůcka?*, epravo.cz, 30.12.2016

J. Galar, *Předkládání dokladů vybraným dodavatelem v zadávacím řízení ve světle rozhodovací praxe*, epravo.cz, 29.05.2020

A. Havlová, P. Kašpárková, *Omezení účasti dodavatelů ze třetích zemí*, epravo.cz, 15.04.2021

R. Hromada, *Lze opožděně podávanými námitkami zablokovat zadávací řízení veřejné zakázky?*, epravo.cz, 19.02.2018

B. Karo, J. Lašmanský, *Flexibilita kroků zadavatele podle ZZVZ*, epravo.cz, 15.05.2017

M. Kučerka, A. Hourová, *Odpovědné veřejné zadávání – nové zásady v § 6 ZZVZ a praktické příklady opatření sociálně odpovědného zadávání*, epravo.cz, 19.05.2021

V. Kuklíková, D. Dvořák, *Účast pobočky závodu v zadávacím řízení dle ZZVZ*, epravo.cz, 11.05.2018

M. Machálková, *Vybrané aspekty elektronické komunikace ve veřejných zakázkách*, MT Legal s.r.o., 25.07.2018

H. Maláčová, *Obnovení způsobilosti účastníka zadávacího řízení na veřejnou zakázku v rozhodovací praxi správních a soudních orgánů*, epravo.cz, 16.05.2019

M. Ondryáš, *Zjednodušené podlimitní řízení*, epravo.cz, 29.08.2019

Z. Profousová, *Některé problematické aspekty zadávací lhůty*, epravo.cz, 23.11.2021

P. Staněk, L. Dořičák, *K zákazu diskriminace při zadávání veřejných zakázek*, epravo.cz, 10.10.2018

J. Ševčíková, *Podpisování elektronických úkonů v zadávacím řízení*, NZVZ.cz, 30.10.2018

L. Zárybnický, *Vysvětlení a změna zadávací dokumentace dle nového zákona o zadávání veřejných zakázek*, epravo.cz, 16.06.2017

METODYKI I OPINIE

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika k vyhlášce o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro hodnocení nabídek dle ekonomické výhodnosti nabídek dle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro podmínky účasti v zadávacím řízení*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodika pro sdělování údajů z nabídek v elektronické podobě*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Národní elektronický nástroj (NEN)*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Nové zásady sociálně odpovědného, environmentálně odpovědného a inovativního zadávání od 1.1.2021 – metodické stanovisko*

J. Slípková, P. Slípek, *Veřejné zakázky na inovativní řešení: metodika pro zadavatele*, TA ČR

INNE

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020*

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2021*

Urząd Zamówień Publicznych, *Sprawozdanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2021 r.*

ISBN: 978-83-88686-99-3